

নাহৰগাঁও যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতি

নগাঁও দক্ষিণ সংমণ্ডল, উত্তৰ অসম চক্ৰ

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা

(২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৫-২৬ লৈ)

প্ৰস্তুতকৰ্তা

নাহৰগাঁও যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতি (JFMC)

সহায়কাৰী

অসম বন বিভাগ

আৰু

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধিৰ বাবে গঠিত মহাজোঁট (কম্পেল', COMPELO)

[আই আই ই (IIE), আৰ জি ভি এন (RGVN) আৰু চি এম এল (CML)]

Approved

over

22/12/17

Divisional Forest Officer
Nagaon South Division
Hojai:

সংক্ষিপ্ত শব্দৰ সম্পূৰ্ণ নামৰ তালিকা

সংক্ষিপ্ত	সম্পূৰ্ণ নাম
এ চি এফ (ACF)	সহকাৰী বন সংৰক্ষক (এছিচটেণ্ট কনজাৰভেটৰ অব্ ফৰেষ্ট)
এ এফ ডি (AFD)	এজেণ্ডা ফাৰ্ম ডি ডেভেলপমেণ্ট
এ পি এফ বি চি (APFBC)	বন আৰু জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণৰ অসম প্ৰকল্প (আছাম প্ৰজেক্ট অন ফৰেষ্ট এণ্ড বায়'ডাইভাৰ্ছিটি কনজাৰভেচন)
এ পি এল (APL)	দাৰিদ্ৰ্য সীমাৰেখাৰ ওপৰৰ (এব'ভ পভাৰ্টী লাইন)
বি পি এল (BPL)	দাৰিদ্ৰ্য সীমাৰেখাৰ তলৰ (বিল' পভাৰ্টী লাইন)
চি চি এফ (CCF)	মুখ্য বন সংৰক্ষক (চীফ কনজাৰভেটৰ অব্ ফৰেষ্ট)
চি এফ (CF)	বন সংৰক্ষক (কনজাৰভেটৰ অব্ ফৰেষ্ট)
চি অ' এম পি ই এল অ' (COMPELO)	কনছাল্টিং ছাৰ্ভিচ ফৰ মাইক্ৰ'প্লেনিং এনহেঞ্জিং লাইভলিহুড অপচুৰ্ণিটিজ
ডি চি এফ (DCF)	উপ-বন সংৰক্ষক (ডেপুটী কনজাৰভেটৰ অব্ ফৰেষ্ট)
ডি এফ অ' (DFO)	সাংমণ্ডলিক বন বিষয়া (ডিভিজনেল ফৰেষ্ট অফিচাৰ)
ই ডি চি (EDC)	পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতি (ইক' ডেভেলপমেণ্ট ছ'চাইটী)
ই পি এ (EPA)	প্ৰাৰম্ভিক কাৰ্যসূচী (এণ্টি পইণ্ট এক্টিভিটী)
এফ চি এ (FCA)	বন (সংৰক্ষণ) আইন, ১৯৮১ (ফৰেষ্ট কনজাৰভেচন এক্ট, ১৯৮১)
এফ ডি (FD)	বন বিভাগ (ফৰেষ্ট ডিপাৰ্টমেণ্ট)
এফ আৰ এ (FRA)	বন অধিকাৰ আইন (ফৰেষ্ট ৰাইটছ এক্ট)
এফ ভি (FV)	বনগাঁও (ফৰেষ্ট ভিলেজ)
এফ ৰাই পি (FYP)	পঞ্চবাৰ্ষিক পৰিকল্পনা (ফাইভ য়েৰ প্লেন)
জি এইচ জি (GHG)	সেউজ গৃহ গেছ (গ্ৰীণ হাউছ গেছ)
জি অ' আই (GoI)	ভাৰত চৰকাৰ (গভৰ্ণমেণ্ট অব্ ইণ্ডিয়া)
জি পি (GP)	গাঁও পঞ্চায়ত
এইচ এ (Ha)	হেক্টৰ
আইইচি (IEC)	তথ্য শিক্ষা আৰু যোগাযোগ (ইনফৰমেচন এডুকেশ্বন এণ্ড কমিউনিকেশ্বন)

আই আই ই (IIE)	ভাৰতীয় উদ্যমিতা প্ৰতিষ্ঠান (ইণ্ডিয়ান ইনষ্টিটিউট অব্ এণ্ট্ৰ'প্ৰিনিঅ'বশ্বিপ)
জে এফ এম চি (JFMC)	যৌথ বন পৰিচালনা সমিতি (জইণ্ট ফৰেষ্ট মেনেজমেণ্ট কমিটী)
এম ডি আৰ (MDR)	প্ৰধান জিলা পথ (মেজৰ ডিষ্ট্ৰিক্ট ৰোডছ)
এম জি এনৰেগা (MGNREGS)	মহাত্মা গান্ধী ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰাম্য নিয়োগ নিশ্চিতকৰণ আঁচনি (মহাত্মা গান্ধী নেচনেল ৰয়েল এমপ্লইমেণ্ট গেৰাণ্টি স্কিম)
এম অ'ই এফ চি চি (MoEFCC)	পৰিৱেশ, বন আৰু জলবায়ু পৰিৱৰ্তন মন্ত্ৰালয় (মিনিষ্ট্ৰী অব্ এনভাইৰ'নমেণ্ট, ফৰেষ্ট এণ্ড ক্লাইমেট চেঞ্জ)
এন এ পি (NAP)	ৰাষ্ট্ৰীয় বন সৃজন আঁচনি (নেচনেল এফৰেষ্টেচন প্ৰ'গ্ৰাম)
এন এ আৰ এম আই এল (NaRMIL)	ৰাষ্ট্ৰীয় সম্পদ পৰিচালনা আৰু আৰু একত্ৰিত জীৱিকা (নেচনেল ৰিছ'ৰ্চ মেনেজমেণ্ট এণ্ড ইণ্ডিগ্ৰেটেড লাইভলিহুড)
এন বি এম (NBM)	ৰাষ্ট্ৰীয় বাঁহ অভিযান (নেচনেল বেঙ্গ' মিছন)
এন টি এফ পি (NTFP)	কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদন (নন টিম্বাৰ ফৰেষ্ট প্ৰডিউচ)
অ' বি চি (OBC)	অন্যান্য পিছপৰা শ্ৰেণী (আদাৰ বেকৱাৰ্ড ক্লাছেছ)
অ' ডি আৰ (ODR)	অন্য জিলা পথ (আদাৰ ডিষ্ট্ৰিক্ট ৰোডছ)
পি চি চি এফ (PCCF)	প্ৰধান মুখ্য বন সংৰক্ষক (প্ৰিন্সিপাল চীফ কনজাৰভেটৰ অব্ ফৰেষ্ট)
পি এইচ চি (PHC)	প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰ (প্ৰাইমেৰী হেল্থ চেণ্টাৰ)
পি এম ইউ (PMU)	প্ৰকল্প নিৰীক্ষণ গোট (প্ৰজেক্ট মনিটৰিং ইউনিট)
পি আৰ এ (PRA)	অংশগ্ৰহণমূলক গ্ৰাম্য পৰিমাপ (পাৰ্টিচিপেটৰী ৰেবল এপ্ৰাইজেল)
আৰ ই ডি ডি + (REDD+)	ৰিডিউচিং ইমিছন ফ্ৰম ডি-ফৰেষ্টেচন এণ্ড ফৰেষ্ট ডিগ্ৰেডেছন প্লাছ
আৰ জি ভি এন (RGVN)	ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীণ বিকাশ নিধি
আৰ অ' (RO)	বনাঞ্চলিক বিষয়া (ৰেঞ্জ অফিচাৰ)
এছ চি (SC)	অনুসূচিত জাতি (ছিডিউল কাষ্ট)
এছ ডি জি (SDG)	বহনক্ষম উন্নয়ন লক্ষ্য (ছাছটেইনেবল ডেভেলপমেণ্ট গ'লছ)
এছ এল এফ (SLF)	নিৰ্বাহক্ষম জীৱিকা গঠন (ছাছটেইনেবল লাইভলিহুড ফ্ৰেমৱৰ্ক)
এছ পি পি (Spp)	স্পেচিছ
এছ টি (ST)	অনুসূচিত জনজাতি (ছিডিউল ট্ৰাইব)
এছ ডব্লিউ অ' টি (SWOT)	সবলতা, দুৰ্বলতা, সুবিধা আৰু ভাবুকি (ষ্ট্ৰেংথ, উইকনেছ, অপৰচুনিটি এণ্ড থ্ৰেট)
টি ভি (TV)	ট্যাংগা গাঁও (ট্যাংগা ভিলেজ)
টি ভি (TV)	টেলিভিছন
ডব্লিউ এল এছ (WLS)	বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্য (ৰাইল্ড লাইফ ছেংচুৰী)
ডব্লিউ পি এ (WPA)	বন্যপ্ৰাণী (সংৰক্ষণ) আইন, ১৯৭২ (ৰাইল্ডলাইফ প্ৰ'টেকচন) এক্ট-১৯৭২)
ডব্লিউ পি চি (WPC)	কৰ্ম পৰিকল্পনা চক্ৰ (ৰকিং প্লেন চাৰ্কোল)

গছ, জোপোহা গছ, ঘাঁহ-বন-লতা আদিৰ স্থানীয় আৰু বৈজ্ঞানিক নাম

ক্রমিক নং	স্থানীয় নাম	বৈজ্ঞানিক নাম
গছ		
১	আগৰ	একুইলাৰিয়াআগালোচা
২	আমৰা	স্পনডিউমপিন্লেষ্টাল এল এফ কাৰজ
৩	আমলখি	ফিলাছ্চাচেম্বলিকা
৪	বাদাম (জঙ্গলি বাদাম)	ষ্টাৰকুলিয়ালাটা
৫	বহৰা (ভোমোৰা)	টাৰ্মিনালিয়াবেলেৰিকা
৬	বন জলকীয়া	ট্ৰিপ্টটোকেৰিয়ামিগডেলিনা
৭	বেল	এগ্লেমাৰ্মেলোচ
৮	বগীজামু	ইউগেনিয়া প্ৰেছ'ব্ৰ
৯	বৰথেকেৰা	গাৰ্চিনিয়াপেডুকুলাটা
১০	বগৰী	জিজিফাছ জুজুবি
১১	বন বগৰী	জিজিফাছৰুগুছা
১২	বন-সোণালু	ট্ৰাইপ্টটোকেৰিয়া ফ্ল'ৰিবিণ্ডা
১৩	ধূনা	কেনাৰিয়ামৰেছিনিফেৰাম
১৪	ঘোঁৰানিম	মেলিয়াজডাৰাছ
১৫	গমাৰি	গেমেলিনাৰবৰিয়া
১৬	শিলিখা	টাৰ্মিনালিয়াচিট্ৰিনা
১৭	কদম	এছ্চোচিফালাচকাদাস্বা
১৮	কঁঠাল	আৰ্টোকাৰপাচইণ্ডিগ্ৰিফলিয়া
১৯	কাঞ্চন	ব'হেনিয়া স্পেচিছ
২০	কুঁহিৰ	ব্ৰেডিলিয়াৰেটাছা
২১	লালে	বালছুৰাছুবাষ্টা
২২	লহাজাম	ইউগেনিয়া ফৰমোছা
২৩	মাহিদল	কৰ্ডিয়েল ফ্ৰেগ্ৰাণ্ডিছিমা
২৪	মকাহি	ফ'বি কুপাৰিয়ানা
২৫	মদাৰ	এৰিথ্ৰিনাষ্ট্ৰিক্টা
২৬	মন	কঠৰাৰ লগত একে

২৭	মজ	আলবিজিয়ালুকিডা
২৮	মতামুনা	কানাৰিয়ামবেংগালেনছিছ
২৯	মৰৈ	আলবিজিয়ালেব্বাক
৩০	নাহৰ	মেচুৰাফেৰা
৩১	নগা ডালচেনি	চিন্নমোমামুটুছিফলিয়াম
৩২	নগা ক'লা	আলফোনছাভেনট্ৰিক'ছা
৩৩	নগা ওদাল	ষ্টাৰকুলিয়াগুট্টাটা
৩৪	নিমতিতা	পিক্ৰাছমাজাভেনিকা
৩৫	পাহাৰী	ষ্টাৰকুলিয়ালাটা
৩৬	পানীকদম	চেফালেছাছোচিডেনটেইলছ
৩৭	ফুলকাঠ	ষ্টাইৰেঞ্জছেৰালেটাম
৩৮	ফাকডিমা	ট্ৰেমাওৰিয়েনটেইলছ
৩৯	ফুলশিঙৰী	কাস্টানপছিছইণ্ডিকা
৪০	পনিয়েল	ফ্লেকাৰটিকাটাফ্ৰেষ্টা
৪১	পিচলা	কাইডিয়াকেলিচিনা
৪২	ৰালি	ড্ৰিপেটছেছামিকা
৪৩	শাল	শ্ব'ৰিয়াৰ'বুষ্টা
৪৪	চাম	আটোকাৰ্পাছচাপালাছা
৪৫	চাটিন	এলষ্টোনিয়াস্ক'লাৰিছ
৪৬	ছ'	আলবিজিয়া স্তিপুলেট
৪৭	সেলেং	ছাপিয়ামবেকাটাম
৪৮	শিমলু	ছালমালিয়ামালাবেৰিকাম
৪৯	ছিছু	ডালবাৰজিয়াছিছ'
৫০	ছিডা	লেগাৰষ্ট্ৰ'মিয়া পাৰভিল্ল'ৰা
৫১	শিলগমাৰি	প্ৰামনামিলেফ'ৰা
৫২	চোম	মেছিলাছবস্বিছিনা
৫৩	চপা	মেগন'লিয়া, মিকেলিয়া স্পেছিছ
৫৪	সোণাৰু	কেছিয়া ফিষ্টুলা
৫৫	তেজপাত	চিন্নামুমামটামালা
৫৬	টেপোল টেঙা	গাৰ্চিনিয়াজাছোছাইমাছ
৫৭	থেকেৰো	গাৰ্চিনিয়া স্পেছিছ
৫৮	উৰিয়াম	বিচোফিয়াজাভেনিকা
৫৯	ওদাল	ষ্টাৰকুলিয়াভিলোছা

গুন্ম-জোপোহা

১	আছাম লতা	ইউপ'টবিয়াম অ'ডৰেটাম
২	বগীতৰা	আলপিনামোম্ব্লুচেনচিচ
৩	দীঘলতি	লিট্‌ছিয়াচেলিফিক'লিয়া
৪	ধপাত তিতা	ক্লেবোডেড্ৰোনহাস্তাটাম
৫	হাবিদা-চা	পলীয়াথিয়াছুবাব'ছা
৬	শন বকা	অলেক্স একুমিনেট
৭	বাও	টমাৰিক্সডিঅইকা
৮	কৌপাত	ফ্রিনিয়াম স্পেচিচ
৯	লেকলুৰু	কফিবেংগালেনছিছ
১০	মেচেৰী	ডেব্রিজিয়াছিয়াস্পেচিক
১১	পাটীদৈ	চাইনোজিনেডিক'ট'মা
১২	ফুটুকা	মেলাপ্ত'মামালাবাথিকাম
১৩	চোৰাতগছ	লেপৰটিয়াক্ৰেন'লাটা
১৪	তৰা	আলপিনিয়াআম্ব্লুঘাছ
১৫	তিতাতফুল	ফ্ল'গ'কাহুছথাইবচিফ্ল'ৰাছ

ঘাঁহ

১	ইকৰা	এৰিষ্টাচৰেভেনি
৩	কুশ	চেচিহাৰামস্পণ্টেনিয়াম
৪	মেঘেলা	ছছাহাবমাৰোণ্ডিনেচিয়াম
৫	নল	ফ্ৰেগমিটেস্কাৰ্কা
৬	সৌ	পলিনিয়া চিলিয়াটি
৭	চাংগ্ৰেছ	ইম্পাৰেটাআৰুণ্ডিনেকা

বাঁহ

১	বজাল	ছেউডোপ্তাকিমপলিমৰফাম
২	ডালু	টেইনোপ্তাচিয়ামডুগ্গন
৩	শিলজাতি	বাসুচা পেলিড
৪	কেঁকো	ডেড্ৰোকেলাছহেমিলটনি
৩	কঁটা বাঁহ	বাসুচাআৰুণ্ডিনেচি
৪	মুলি	মেলোকান্নাবেম্বোছ'ইডছ

লতা

১	আমৰলিলতা	টপৰিয়া হিৰচুট
২	আৰকেং লতা	কমৰেটাম স্পেছিছ
৩	বাঘ আঁচোৰা	মেক্সোনিউৰামকুকুলাটাম
৪	বকুল লতা	এম্বিলিয়াৰাইবছ
৫	বেল লতা	আনকাৰিয়ামেট্ৰ'ফাইলা
৬	বেল লতা	উইলুছগেবিয়াডুলিছ
৭	ভেদাইলতা	পেডেৰিয়াফটিডা
৮	বগালতা	ষ্ট্ৰাইকনোছলুৰিনা
৯	বকালভি	ডেৰিছ ইল্লিপটিকা
১০	বলগলখা	জিজিফাছৰুগুছা
১১	চাম লতা	ক'ন'ছেফালুছঅভিঅ'লেনছ
১২	সংগীলতা	থাংবাৰজিয়াক'চিনিয়া
১৩	দাঁত বিজলা	ডালবাৰজিয়াপ্তিপুলাচিয়া
১৪	দেওভি	লিন'ষ্টমাডেকান্দ্রাম
১৫	ঢেকীয়া লতা	ষ্টেনোচেলিয়ানেপালাষ্টুৰ
১৬	ভবাইলতা	হেপটাপলছুৰুমভেনুলাছাম
১৭	গহৰালতা	মাইক্সোপাইৰামমিলাচিফলিয়াম
১৮	ঘিলালতা	মাইক্সোপাইৰামমিলাচিফলিয়াম
১৯	ঘিলেলতা	এণ্টাডাছকানডেনছ
২০	গুলধঃ	টিনোস্পৰাকৰডিফলিয়া
২১	শগুনীলতা	টিনোস্পৰাকৰডিফলিয়া

নাহৰগাঁও যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতি
নগাঁও দক্ষিণ সংমণ্ডল, উত্তৰ অসম চক্ৰ

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা
(২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৬-২৭লৈ)

সূচীপত্ৰ

অধ্যায়	শিৰোনাম
	অধ্যায় - এক
১	পৰিচয়
২	এলেকাটোৰ সাধাৰণ বৰ্ণনা
৩	গাঁৱৰ আৰ্থ-সামাজিক ৰূপৰেখা আৰু জে এফ এম চিৰ ৰূপৰেখা
৪	জীৱিকাৰ সম্পদ ৰূপৰেখা আৰু স্পৰ্শকাতৰতা
৫	উপলব্ধ পৰিকল্পনা আৰু কাৰ্যসূচী
	অধ্যায় - দুই
৬	ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ উদ্দেশ্য, সবলতা, দুৰ্বলতা, সুযোগ আৰু ভাবুকি আৰু দূৰত্ব বিশ্লেষণ
৭	গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা
৮	জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা
৯	বনোন্নয়ন পৰিকল্পনা
১০	প্ৰয়োগৰ কৌশল, সময়সীমা আৰু বাজেট
	অধ্যায় - তিনি
	তালিকা, মানচিত্ৰ আৰু পৰিশিষ্ট

নাহৰগাঁও যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতি

নগাঁও দক্ষিণ সংমণ্ডল, উত্তৰ অসম চক্ৰ

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা

(২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৬-২৭লৈ)

অধ্যায় - এক

১। পৰিচয়

১.১ : প্ৰকল্পৰ বিষয়ে :

অসম বন আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ প্ৰকল্প (এ পি এফ বি চি)ৰ লক্ষ্য হৈছে 'বহুমুখী আঁচনিৰ জৰিয়তে অসমৰ বন আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ আৰু ব্যৱস্থাপনাৰ দীৰ্ঘম্যাদী আঁচনি কাৰ্যক্ষম কৰা আৰু আঁচনিৰ লক্ষ্যস্থানসমূহত বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল সম্প্ৰদায়সমূহক অন্তৰ্ভুক্ত কৰা, যাতে বনজ আৰু অবনজ সম্প্ৰদায়সমূহৰ দীৰ্ঘম্যাদী ব্যৱহাৰৰ জৰিয়তে তেওঁলোকৰ জীৱন নিৰ্বাহ প্ৰক্ৰিয়াক উদগনি জনাব পাৰি।' এই প্ৰকল্পৰ লক্ষ্যক এনেদৰে উল্লেখ কৰা হৈছে— 'বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল সম্প্ৰদায়সমূহৰ সহযোগত বনাঞ্চলৰ পৰিৱেশ ব্যৱস্থা পুনৰ আগৰ অৱস্থালৈ ঘূৰাই নিয়াৰ লগতে সম্প্ৰদায়সমূহৰ জীৱন ধাৰণ প্ৰক্ৰিয়া উন্নত কৰিব পৰা যায়, যাতে জৈৱ-বৈচিত্ৰ্যৰ সংৰক্ষণ আৰু দীৰ্ঘম্যাদী ব্যৱহাৰ নিশ্চিত হয়।' অসম চৰকাৰৰ সহযোগত এই প্ৰকল্পৰ বাবে পুঁজিৰ যোগান দৰিছে এজেণ্টী ফ্ৰান্স ডি ডেভেলপমেণ্ট (এ এফ ডি) অৰ্থাৎ ফ্ৰান্স বিকাশ এজেণ্টীয়ে। উল্লিখিত প্ৰকল্পৰ অধীনত পৰিকল্পনা, ৰূপায়ণ, নিৰীক্ষণ, সমন্বয় আৰু ব্যৱস্থাপনকে ধৰি সকলো কাম কৰিবলৈ অসম বন আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ প্ৰকল্প ছ'চাইটী (এ পি এফ বি চি ছ'চাইটী) বাধ্য।

১.২ : ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকা উন্নয়ন

বজাৰ সম্ভাৱনীয়তাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি মূল্য সংযোজনেৰে জীৱন ধাৰণ প্ৰক্ৰিয়া প্ৰসাৰৰ বাবে এই প্ৰকল্পত ব্যৱসায়িক প্ৰচাৰ, উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ মূল্য সংযোজন আৰু বজাৰ ব্যৱস্থাৰ দৰে ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিবলৈ আগ্ৰহী। জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰ লগে লগে বনজ সম্পদৰ ওপৰত বৃদ্ধি পোৱা চাপৰ ফলত এনে ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰাটো জৰুৰী হৈ পৰিছে। বৰ্তমানে উপলব্ধ বন আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সামগ্ৰী আৰু বজাৰ সেৱাসমূহৰ বজাৰৰ সম্ভাৱনীয়তাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি মূল্য সংযোজনৰ অনুসন্ধান কৰাটো প্ৰয়োজনীয়। ইয়াৰ লগতে অবনজ নিৰ্ভৰশীল জীৱন ধাৰণ প্ৰক্ৰিয়া অনুসন্ধান কৰি সম্প্ৰদায়সমূহৰ সদস্যসকলক দক্ষতা বিকাশ পদক্ষেপৰ জৰিয়তে সফলতা বৃদ্ধি কৰা উচিত।

উক্ত প্ৰকল্পৰ অধীনত ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকা বিকাশৰ আঁচনি ৰূপায়ণৰ বাবে ইণ্ডিয়ান ইনষ্টিটিউট অব এণ্ট্ৰপ্ৰেনিয়ৰশ্বিপ (আই আই ই) গুৱাহাটী, ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীণ বিকাশ নিধি (আৰ জি ভি এন) আৰু চেণ্টাৰ ফৰ মাইক্ৰ'ফাইনেঞ্চ এণ্ড লাইভলিহুড ডেভেল'পমেণ্টৰে এক মহাজোঁট গঠন কৰা হৈছে। এই মহাজোঁটক ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধি (কনছালটিং ছাৰ্ভিচ ফৰ মাইক্ৰ' প্লেনিং এনহেপিং লাইভলিহুড অপচুৰ্ণিটিজ)ৰ বাবে গঠিত মহাজোঁট চমুকৈ কম্পেল' হিচাপে নামকৰণ কৰা হৈছে।

এই প্ৰকল্পৰ নিয়ম অনুসৰি ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাত 'বিভিন্ন গাঁৱত অভিযান আৰু বন উন্নয়ন, বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল লোকসকলক জীৱিকা সমৰ্থন আৰু লক্ষ্য অনুসৰি দীৰ্ঘম্যাদী বন ব্যৱস্থাপনা' অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে। ইয়াত বন উন্নয়ন আৰু জীৱিকা বিকাশ উভয়ে অন্তৰ্ভুক্ত হৈ আছে।

১.৩ : নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ বাবে ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা

অসমৰ হোজাই জিলাত অৱস্থিত নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ বাবে ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা এই তথ্যত প্ৰকাশ কৰা হৈছে। এই জে এফ এম চি নগাঁও দক্ষিণ সংমণ্ডলৰ ডবকা ৰাজহ চক্ৰৰ অধীনস্থ। সম্প্ৰদায়ৰ সবিশেষ পৰৱৰ্তী খণ্ডত উল্লেখ কৰা হৈছে।

২। অঞ্চলটোৰ সাধাৰণ বৰ্ণনা

২.১ : সাধাৰণ বৰ্ণনা :

নগাঁও দক্ষিণ সংমণ্ডলটো হোজাইত মুখ্য কাৰ্যালয়সহ পূব নগাঁৱৰ পৰা পৃথক কৰা হয়, অধিক সুযম পৰিচালনা আৰু নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে। নগাঁও জিলাৰ হোজাই উপ-সংমণ্ডল (বৰ্তমান হোজাই জিলা)ৰ প্ৰশাসনৰ অধীনস্থ সংৰক্ষিত বনাঞ্চলসমূহ নগাঁও দক্ষিণ সংমণ্ডলৰ লগত সংযুক্ত কৰা হয়। ডবকা সংৰক্ষিত বনাঞ্চল দুটা সংমণ্ডল ব্যাপি আছে, নগাঁও আৰু নগাঁও দক্ষিণ সংমণ্ডল। নগাঁও দক্ষিণ সংমণ্ডলৰ অধীনস্থ সংৰক্ষিত বনাঞ্চলসমূহ তলত দিয়া হৈছে—

- ১) লামডিং সংৰক্ষিত বনাঞ্চল
- ২) হয়বৰপুৰ সংৰক্ষিত বনাঞ্চল
- ৩) হোজাই সংৰক্ষিত বনাঞ্চল
- ৪) কোমোৰাকটা সংৰক্ষিত বনাঞ্চল
- ৫) কাঁকী সংৰক্ষিত বনাঞ্চল
- ৬) যমুনা-মৌডঙা সংৰক্ষিত বনাঞ্চল

নগাঁও দক্ষিণ সংমণ্ডলৰ অধীনস্থ বনগাঁওসমূহ

বনগাঁৱৰ নাম	বনগাঁৱৰ কালি	পৰিয়ালৰ সংখ্যা	মুঠ জনসংখ্যা	মন্তব্য
আমবাৰী	১৫৮.০০ হেঃ	৫২	৫৯২	অনুসূচিত জাতি
ঘানিয়াপাৰ	১৩০.০০ হেঃ	৫৪	৫৭৭	অনুসূচিত জাতি
বুঢ়ীগাঁও	২০২.০০ হেঃ	৭৫	৫৮০	মিশ্ৰিত
হোজাইকুকুট	৫৩.০০ হেঃ	২৪	১৭৩	অনুসূচিত জনজাতি-অন্যান্য
কোমোৰাকটা	১০০.৮০ হেঃ	৪২	৩৫৫	অনুসূচিত জাতি-অন্যান্য
কাঁকী	৪২০.০০ হেঃ	১৬৫	১০৮০	অন্যান্য
তপনপুৰ	১৪৪.০০ হেঃ	৪৮	৩৮৯	অনুসূচিত জনজাতি
ৰামনগৰ	৫০.৫০ হেঃ	৩০	১৭৯	অনুসূচিত জনজাতি

ট্যাংগা গাঁওসমূহ হ'ল— ১) গংগাদিশা, ২) হাৰাইপুৰ (লংকাজান), ৩) নয়াবস্তি, ৪) কাঁকী কিন্তু ট্যাংগা গাঁওবাসীয়ে বৰ্তমান সংৰক্ষিত বনাঞ্চল এলেকাত কৃষি শস্য বৃদ্ধিৰ পৰিৱৰ্তে বৃক্ষৰোপণ বৃদ্ধি কৰা নাই।

২.২ : অৱস্থান

সংৰক্ষিত বনাঞ্চল ভৌগোলিকভাৱে ৯২°৪৫' পূবৰ পৰা ৯৩°৩০' পূব অক্ষাংশ আৰু ২৫°৪৫' দক্ষিণ আৰু ২৬°১৫' দক্ষিণ দ্ৰাঘিমাংশত অৱস্থিত (পৰিশিষ্ট-I অৱস্থান মানচিত্ৰ আৰু পৰিশিষ্ট-II পথৰ মানচিত্ৰ)।

২.৩ : মাটিৰ প্ৰকাৰ

পাহাৰীয়া এলেকাত, মাটি সাধাৰণতে আঠালেতীয়া পলসূৰা যিটো বন উন্নয়নৰ বাবে ভাল আৰু উপযুক্ত। এই মাটি ৰূপান্তৰিত শিলা (Gneiss) আৰু গেদীয় শিলাৰ পৰা ৰূপান্তৰিত হৈ সৃষ্টি হোৱা। ই দেখাত ৰঙা ৰঙৰ। তিতিলে এই মাটি অত্যন্ত পিচল আৰু আঠালেতীয়া হৈ পৰে, আনহাতে শুকান অৱস্থাত ই অতি খহতা আৰু বালিময় হয়।

সমতলত, যমুনা-কপিলি নৈৰ পলসৰ বাবে পলসূৰা।

২.৪ : জলবায়ু

ইয়াৰ জলবায়ুৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্য হ'ল অতি মাত্ৰাত আৰ্দ্ৰতা। উষ্ণতাও যথেষ্ট বৃদ্ধি পায় যদিও সঘনে বৰষুণ-ধুমুহাৰ ফলত উষ্ণতা নিয়ন্ত্ৰণত থাকে। গতিকে ইয়াত ঋতুৰ চৰম উষ্ণতা আৰু আৰ্দ্ৰতা দেখা নাযায়। নৱেম্বৰ-ডিচেম্বৰ মাহত পুৱাৰ সময়ত কুঁৱলি দেখা যায়। শৰৎকালত বনাঞ্চল সম্পূৰ্ণৰূপে পৰিপূৰ্ণ হৈ থাকে।

২.৫ : পানী

এই সংমণ্ডলটোৰ সংৰক্ষিত বনাঞ্চলসমূহ কম বৰষুণ প্ৰৱণ এলেকাত অৱস্থিত হোৱা বাবে জিলাখনৰ আন অংশৰ তুলনাত অধিক শুকান। ইয়াৰ প্ৰধান নদীসমূহ হ'ল বৰলাংফাৰ, লংকাজান, যমুনা আৰু কপিলি। কপিলি হ'ল সংমণ্ডলটোৰ আটাইতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ জলাধাৰ আৰু ই কাৰ্বি আংলং পাহাৰ, উত্তৰ কাছাৰ পাহাৰ আৰু মেঘালয়ৰ জয়ন্তীয়া পাহাৰলৈকে বিস্তৃত। কপিলিৰ উৎপত্তি স্থান হৈছে মেঘালয়ৰ জয়ন্তীয়া পাহাৰ আৰু তাৰ পৰা উত্তৰ কাছাৰ পাহাৰ আৰু কাৰ্বি আংলঙৰ মাজেৰে বৈ আহি নগাঁও জিলাৰ দক্ষিণ কোণত অৱস্থিত খেৰণিৰে জিলাখনত প্ৰৱেশ কৰিছে। নগাঁও দক্ষিণ সংমণ্ডলত কপিলিৰ মুখ্য উপনৈসমূহ হ'ল দিৱাং, লংকাজান আৰু যমুনা।

লামডিং, লামচাখাং, লংকা আদিত পানীৰ স্তৰ কিছু নিম্ন, যাৰ কাৰণে খোৱাপানী যোগানৰ ক্ষেত্ৰত কিছু সমস্যাৰ সৃষ্টি হয়। এই অঞ্চলসমূহত কুঁৱা খন্দাটো কঠিন। ইয়াৰ মাটিৰ তলৰ পানী অত্যধিক লোয়ুক্ত। কেইটামান প্ৰাকৃতিক পানীৰ উৎস হ'ল নদী— বৰলাংফাৰ, যমুনা আৰু কপিলি আৰু সৰু জুৰি যেনে লামচাখাং নলা, লংকাজান, কাঁকীজান, ডিমৰুজান, শ্ৰিংশ্ৰিংনলা, তাৰালাংছুজান, থাইছুজান আদি।

২.৬ : পৰিৱেশতন্ত্ৰ আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য

কিছুমান সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ পাহাৰ আৰু ইয়াৰ পাদদেশত শুকান আৰু আৰ্দ্ৰ শাল বনাঞ্চলৰ পৰা আৰম্ভ কৰি গছ-গছনিৰ বৰ্ধনশক্তি ক্ৰমান্বয়ে সেমেকা ঋতু অনুযায়ী পাত ধৰাৰ পৰা নৈপৰীয়া, সমতলত ঘাঁহ নথকা সমভূমি আৰু জলাহ অৰণ্য প্ৰকাৰৰ। এই বিবিধতাৰ বাবে এই সংমণ্ডলত আটাইতকৈ বেছিসংখ্যক উদ্ভিদ প্ৰজাতি পোৱা যায়। কিছুমান সাধাৰণ প্ৰজাতি হ'ল— শাল, চেগুণ, গমাৰি, হলডু, তিতাচপা, মাকাৰিশাল, আটৈ, আজাৰ, ছিদা, ওদাল, মজ, কডিয়াম, ভাতঘিলা আদি।

গছ-গছনিৰ বৰ্ধনশক্তিৰ বিবিধতা হেতুকে এই সংমণ্ডলটো জীৱ-জন্তুৰ ক্ষেত্ৰতো চহকী। এই সংমণ্ডলৰ

বনাঞ্চলত বিস্তৃত প্ৰকাৰৰ বন্যজন্তু পোৱা যায়। ইয়াৰ ভিতৰত কিছুমান সাধাৰণ বন্যপ্ৰাণী হ'ল হাতী, নাহৰফুটুকী, বান্দৰ, কেৰুটুৱা, শহাপহু, নেউল, শিয়াল আদি।

২.৬.১ : বনৰ প্ৰকাৰ

এই সংমণ্ডলটোত তলৰ বন প্ৰকাৰসমূহ পোৱা যায়—

ক) পূব পাহাৰ শাল বনাঞ্চল— খাচী পাহাৰ শাল। এই প্ৰকাৰ উপলব্ধ ডবকা সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ পাহাৰীয়া এলেকাত। সাধাৰণ সহযোগীসমূহ হ'ল মাকাৰিশাল, হলডু, তিতাচপা, ছিডা, বহেৰা আদি।

খ) সেমেকা সমতল শাল বন— কামৰূপশাল। এই প্ৰকাৰ উপলব্ধ ডবকা সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ নামনি ঢাল আৰু পাদদেশত আৰু নৈৰ পলসুৱা অঞ্চলত। এই ডবকা সংৰক্ষিত বনাঞ্চল সীমান্তৰে আবৃত হৈ আছে কাৰ্বি আংলং জিলা। এই গঠনত উপলব্ধ কেইটামান প্ৰজাতি হ'ল মাকাৰিশাল, আইহৈ, জিয়া, জাম আদি।

গ) গৌণ জোপোহা প্ৰজাতিৰ

এই প্ৰকাৰ অঞ্চল পোৱা যায় ঝুমখেতি কৰি এৰি অহা মাটিত বিশেষকৈ কাৰ্বি আংলং জিলাৰ সীমান্তৰ অন্তৰ্গত লামডিং আৰু ডবকা সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ পাহাৰীয়া এলেকাত। এই প্ৰকাৰৰ অন্তৰ্গত মুখ্য প্ৰজাতিসমূহ হ'ল জাগিৰু, থ্ৰেৰিয়া, কদম, মাছকৈটা আদি।

ঘ) নৈপৰীয়া প্ৰকাৰ

এই প্ৰকাৰ পোৱা যায় হাৱাইপুৰ, কোমোৰাকটা, কাঁকী আৰু যমুনা-মৌডঙা সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ অন্তৰ্গত যমুনা আৰু কপিলি নদীৰ পাৰত। এই গঠনৰ মুখ্য প্ৰজাতি হ'ল শিমলু, আজাৰ, ঔ, উৰিয়াম আদি।

ঙ) ঘাঁহ নথকা সমভূমি প্ৰকাৰ

এই প্ৰকাৰৰ বনাঞ্চল এই সংমণ্ডলটোত পৰ্যাপ্ত। বিশেষকৈ হাৱাইপুৰ আৰু কোমোৰাকটা সংৰক্ষিত বনাঞ্চলত শুকান আৰু সিক্ত ঘাঁহ নথকা সমভূমি। ইয়াৰ মুখ্য প্ৰজাতি হ'ল ইম্পাৰেটাআৰুগুনেকা, ছশ্ৰমনাৰেংগা আদি।

চ) জলাশয় এলেকা

এই প্ৰকাৰ পোৱা যায় সংমণ্ডলটোৰ দ-ভূমি আৰু বিলসমূহত আৰু ই কোনো বনক সমৰ্থন কৰিব পৰাবিধৰ নহয়।

২.৭ : অধিকাৰ আৰু বেহাই

তলত সংৰক্ষিত বনাঞ্চলসমূহ গঠনৰ প্ৰাৰম্ভিক অৱস্থাত জাৰি কৰা জাননীমতে এইসমূহৰ বিপৰীতে ইয়াৰ লোকসকলক প্ৰদান কৰা অধিকাৰ আৰু বেহাই সম্পৰ্কে বিতংভাৱে দিয়া হৈছে—

ক) ডবকা সংৰক্ষিত বনাঞ্চল

সাধুসকলৰ আশ্ৰমৰ বাবে বুঢ়ীগাঁও-ডেৰাগাঁও বন পথৰ কাষত বুঢ়ীগাঁওৰ ওচৰত ৭.৫ একৰ মাটি এই সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ সীমাৰ বাহিৰত ৰখা হয়। চৰকাৰী সদিস্থানমূলক বেহাই হিচাপে বুঢ়ীগাঁও-ডেৰাগাঁও বন পথটোৰে ৰাইজক যাতায়াতৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ অনুমতি দিয়া হয়।

খ) কাঁকী সংৰক্ষিত বনাঞ্চল

অধিকাৰ আৰু বেহাই : যাতায়াতৰ বাবে তলৰ পথসমূহ ব্যৱহাৰৰ অধিকাৰ প্ৰদান কৰা হয়

(ক) কাঁকীৰ পৰা লংকা ষ্টেচন

(খ) কাঁকীৰ পৰা কান্দুৰা

(গ) কাঁকীৰ পৰা বকলীয়া

অধিকাৰপ্ৰাপ্তসকল :

মুখ্য আয়ুক্তৰ নিৰ্দেশৰ অধীনত যিকোনো সময়তে এই অধিকাৰ বদ কৰাৰ চৰ্তসাপেক্ষে কাঁকী লালুংগাঁও, কাঁকী কছাৰীগাঁও, কাঁকী মিকিৰগাঁওৰ লোকসকলক এই পথ ব্যৱহাৰৰ সুবিধা প্ৰদান কৰা হৈছে।

ক) সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ সীমাৰ দিখুমথিৰিং আৰু কাঁকীজানৰ অংশ ডিমৰুৰ পৰা পানী সংগ্ৰহ আৰু মাছধৰাৰ গাঁওবাসীক অনুমতি প্ৰদান কৰা হৈছে।

খ) সংৰক্ষিত বনাঞ্চল এলেকাৰ তলৰ সংযোজনসমূহত বিনামূলীয়া পশুচাৰণৰ অনুমতি দিয়া হৈছে

- কাঁকী লালুংগাঁও : ২০০ গৰু

- কাঁকী কছাৰীগাঁও : ৫০ গৰু

- কাঁকী মিকিৰগাঁও : ৩০ গৰু

গ) কাঁকী লালুংগাঁও, কাঁকী কছাৰীগাঁও আৰু কাঁকী মিকিৰগাঁওৰ গাঁওবাসীক প্ৰতিবছৰে জুন ১৫-মাৰ্চ ১৫লৈ খৰি, খেৰ, আলু-কচু আৰু নিম্নতম বন উৎপাদন সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ পৰা সংগ্ৰহৰ অনুমতি প্ৰদান কৰিছে।

গ) হাৱাইপুৰ সংৰক্ষিত বনাঞ্চল

(ক) ৰাইজক সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ মাজেৰে হাৱাইপুৰৰ পৰা কোমোৰাকটালৈ পথ ব্যৱহাৰৰ অনুমতি প্ৰদান কৰিছে। বনাঞ্চলত জুই নজুলোৱাৰ চৰ্তত বৰ ডেনচাবিলত মাছধৰাৰ অধিকাৰো প্ৰদান কৰা হৈছে।

(খ) বনাঞ্চলৰ মাজেৰে তলৰ পথসমূহ ব্যৱহাৰৰ বাবে অধিকাৰ প্ৰদান কৰা হৈছে—

ক) হাৱাইপুৰৰ দক্ষিণাঞ্চলৰ পৰা লংকাজানৰ সৰিয়হ খেতিলৈ মিকিৰ পথ

খ) হোজাইৰ পৰা কপিলি নদীলৈ বন পথ

ঘ) যমুনা

(ক) মৌডঙাৰ পৰা ডবকালৈ বৰ্তমানৰ পথটো ব্যৱহাৰৰ অনুমতি গাঁওবাসীক প্ৰদান কৰা হৈছে।

(খ) চৰকাৰী সদিচ্ছা আৰু বেহাইৰ অংশ হিচাপে ৰাইজক সংযোজনৰ পূব সীমাৰে যমুনাগাঁৱৰ লগত যোগাযোগ কৰিবৰ বাবে পথ ব্যৱহাৰৰ অনুমতি দিয়া হৈছে।

২.৮ : জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণৰ প্ৰত্যাহ্বান

বনৰ বাবে অতি নিকৃষ্ট ভাবুকি আহিছে মানুহৰ পৰা— মানুহ হ'ল বন আৰু প্ৰকৃতিৰ প্ৰধান শত্ৰু। মানুহৰ দ্বাৰা হোৱা বনৰ অনিষ্ট তলত দিয়া ধৰণৰ :

ক) বেদখল :

জনসংখ্যা বিস্ফেৰণ আৰু শৰণাৰ্থীৰ অবাধ আগমন, বিশেষকৈ পূৰ্ব বংগৰ পৰা পূবফালৰ পৰা হোৱা প্ৰব্ৰজনৰ ফলত এই সংমণ্ডলটোৰ বনাঞ্চলসমূহত প্ৰভাৱ পৰিছে। ইয়াৰ উপৰি ব্ৰহ্মপুত্ৰ আৰু কপিলিৰ বান আৰু গৰাখহনীয়াত আক্ৰান্ত লোকসকলে এই সংমণ্ডলটোৰ অন্তৰ্গত সংৰক্ষিত বনাঞ্চলসমূহ তেওঁলোকৰ সহজ বসতিস্থান হিচাপে লক্ষ্য কৰি লৈছে।

খ) অবৈধভাৱে বন উৎপাদন ব্যৱহাৰ

সংমণ্ডলটোৰ প্ৰায় সকলোবোৰ সংৰক্ষিত বনাঞ্চলেই গাঁৱৰ দ্বাৰা পৰিৱেশিত। এই গাঁওসমূহৰ বাসিন্দাসকলৰ সৰহভাগেই দুখীয়া শ্ৰেণীৰ আৰু মাত্ৰ কেইটামানক বাদ দি বাকী পৰিয়ালসমূহ বনৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। তেওঁলোকে খুঁটা, কাঠ, কাঠখৰি, খেৰ আৰু বাঁহ আৰু অন্যান্য সৰু-সুৰা বন উৎপাদন অবৈধভাৱে নিজৰ ব্যৱহাৰৰ বাবে ইয়াৰ পৰা সংগ্ৰহ কৰে।

অপৰিকল্পিত আৰু অবৈধভাৱে গছকটাটোৱে কেৱল বনৰ বৈজ্ঞানিক পৰিচালনাৰ ক্ষেত্ৰত এক কাৰক হিচাপে প্ৰভাৱ পেলাৱা নাই, বাসস্থানৰ ওপৰতো গুৰুতৰ প্ৰভাৱ পেলাইছে।

গ) বুমখেতি (সলনি কৰি কৰা খেতি) : বুমখেতি বৰ্তমানো কাৰ্বি আংলং জিলাৰ লামডিং আৰু ডবকা সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ কিছুমান পাহাৰীয়া এলেকাত চাকমা জনগোষ্ঠীটোৱে কৰি আহিছে। এই বুমখেতিৰ ফলত গুৰুতৰ ক্ষতি হোৱাৰ লগতে মূল্যবান বন প্ৰজাতিসমূহৰ সংৰক্ষণৰ প্ৰতি ভাবুকি আহি পৰে। ইয়াৰ ফলত জীৱ-জন্তুসমূহৰ বাসস্থানতো গুৰুতৰ প্ৰভাৱ পৰে।

ঘ) মানুহ-বন্যপ্ৰাণী সংঘাত : গুৰুতৰ জৈৱিক প্ৰভাৱৰ ফলত বনাঞ্চলসমূহত বন্যপ্ৰাণীসমূহৰ বাসস্থানৰ সংকট নামি আহি পৰিছে। বন্যজন্তু বিশেষকৈ হাতীয়ে খাদ্যৰ সন্ধানত বনাঞ্চলৰ পৰা ওলাই আহে। ইয়াৰ ফলত শৰৎকালত ধানখেতিৰ গুৰুতৰ ক্ষতি হয়। যেতিয়া খেতিয়কসকলে এই শস্য অনিষ্ট কৰাৰ পৰা ৰক্ষা কৰিবলৈ হাতীসমূহক বাধা দিয়াৰ চেষ্টা কৰে তাৰ পৰাই সংঘাত আৰম্ভ হয়। এই সংঘাতৰ ফলত যিকোনো এটা পক্ষ বা কেতিয়াবা দুয়োটা পক্ষৰে যথেষ্ট ক্ষতি হয়।

৩। গাঁৱৰ আৰ্থ-সামাজিক ৰূপৰেখা আৰু জে এফ এম চিৰ ৰূপৰেখা

৩.১ মূল তথ্য

নাহৰগাঁও এখন ৰাজহ গাঁও আৰু ই হোজাই জিলাত অৱস্থিত। ২২-০২-২০১৫ চনত জে এফ এম চিটো নগাঁও দক্ষিণ সংমণ্ডল প্ৰশাসনৰ অধীনত পঞ্জীয়ন কৰা হয় (পৰিশিষ্ট-IIIত পঞ্জীয়ন প্ৰমাণ-পত্ৰ দিয়া হৈছে)। এই ৰাজহ গাঁওখন ডবকা সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ ওচৰত অৱস্থিত।

তালিকা-ক : জে এফ এম চিৰ মূল তথ্য

বিষয়	মূল তথ্য
জে এফ এম চিৰ নাম	নাহৰগাঁও
গাঁও পঞ্চায়ত/ভি চি ডি চিৰ নাম	সূতাৰগাঁও
ৰাজহ চক্ৰৰ নাম	ডবকা
জিলাৰ নাম	হোজাই
বন সংমণ্ডলৰ নাম	নগাঁও দক্ষিণ সংমণ্ডল
বন আঞ্চলিকৰ নাম	যমুনা উপত্যকা আঞ্চলিক, ডবকা
বন লাটৰ নাম	ডবকা
গঠন হোৱা বছৰ	২০০৫
পঞ্জীয়ন নম্বৰ	এন এ চি/এন এছ/০৩
জে এফ এম চিৰ সীমাৰ বৰ্ণনা	উত্তৰ : বুঢ়ীগংগা জুৰি আৰু সংৰক্ষিত বনাঞ্চল দক্ষিণ : দীঘল জাৰুনি গাঁও পশ্চিম : খেতিপথাৰ পূব : ৩৬নং ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাইপথ

উৎস : জে এফ এম চিৰ তথ্য আৰু ২০১৭চনৰ মাৰ্চ মাহত অনুষ্ঠিত পি আৰ এ অনুশীলনৰ সময়ত হোৱা আলোচনা।

৩.২ : কাৰ্যকৰী সমিতিৰ সংক্ষিপ্ত বৰ্ণনা

কাৰ্যকৰী সমিতি আৰু সাধাৰণ সমিতিৰ সংক্ষিপ্ত বৰ্ণনা তলৰ তালিকাত সন্নিৱিষ্ট কৰা হৈছে। (পৰিশিষ্ট-IV : স্বাক্ষৰিত তালিকা, পৰিশিষ্ট-V : জে এফ এম চিৰ সদস্যসকলৰ দলীয় আলোকচিত্ৰ)

তালিকা-খ : কাৰ্যকৰী সমিতিৰ সংক্ষিপ্ত বিৱৰণ

নাম	বয়স	ঠিকনা	শিক্ষাগত অৰ্হতা	যোগাযোগ নম্বৰ	পদবী
মহম্মদ কুতুবুদ্দিন	৫৮	প্ৰয়াত নচিৰ আলী	উচ মাধ্যমিক	৮৮৭৬২১২৯৩৭	সভাপতি
প্ৰদীপ বৰুৱা	৫৫	সোমেশ্বৰ লস্কৰ		৯৪৩৫৩১৯৯৫৯	সদস্য সচিব
মাণিক আহমেদ	২৫	তাৰাচান্দ মিঞা	অষ্টম	৮৪৭৪৮৯০৮৬৬	বিত্ত সম্পাদক
চফিক উদ্দিন	২৮	প্ৰয়াত নুৰজাহান	সপ্তম	৮৮৭৬৬০৯২৭০	সদস্য
আলাউদ্দিন	৪৫	প্ৰয়াত চফিকুৰ ৰহমান	তৃতীয়	৯৫৭৭৯৬২১০০	সদস্য
আব্দুৰ ৰহিম	২৮	আব্দুল হাচিম	দশম	৯৬৭৮৯২৭১৫৮	সদস্য
দিলীপ গাওখোৱা	৩২	প্ৰয়াত বুধুৰাম গাওখোৱা	পঞ্চম		সদস্য
লক্ষীৰাম লস্কৰ	২৮	যোগেন লস্কৰ	নৱম	৭০৮৬৮০৩৮৯০	সদস্য
নুৰুদ্দিন	৩৪	প্ৰয়াত আলী আছাদ	তৃতীয়	৭০৮৬৭৯৯৬৭৭	সদস্য
চামচুল হক	২৭	প্ৰয়াত আব্দুল হুছেইন	পঞ্চম	৭৮৯৬১৪৪৫৮৯	সদস্য
আমিনা খাতুন	২০	নুৰ আলম	তৃতীয়	৯৫০৮৯৭১৯৭৯	সদস্য
জোলেখা খাতুন	৩২	প্ৰয়াত মান্নান পাটোৱাৰী	দশম	৮৪০৪০৬৩৬৮৩	সদস্য
মিনাৰা বেগম	২২	চিৰাজ উদ্দিন	পঞ্চম	৯৮৬৪৯৭১৬২৭	সদস্য
চামচুন নেহাৰ	৩৫	চিকন্দৰ আলী	চতুৰ্থ		সদস্য

উৎস : জে এফ এম চিৰ তথ্য।

৩.৩ : পৰিয়াল আৰু জনসংখ্যা গাঁথনি

গাঁওখনত মুঠ ১৪০টা পৰিয়াল আছে, তাৰে ভিতৰত ১৩০টা পৰিয়াল দাৰিদ্ৰ্য সীমাৰেখাৰ তলৰ।

তালিকা-গ : জনসংখ্যাৰ ৰূপৰেখা

প্ৰকাৰ	পৰিয়ালৰ সংখ্যা	পুৰুষ	মহিলা	সৰ্বমুঠ
সাধাৰণ	৮৪	২৩৭	২৪৯	৪৮৬
অন্যান্য পিছপৰা (অ' বি চি)	৪	৮	৫	১৩
অনুসূচিত জনজাতি	৩	১১	৭	১৮
অনুসূচিত জাতি	০	০	০	০
সংখ্যালঘু	৪৯	১৫৫	১২৭	২৮২
অন্যান্য	০	০	০	০
সৰ্বমুঠ	১৪০	৪১১	৩৮৮	৭৯৯

গাঁওখনৰ মুঠ জনসংখ্যা হৈছে ৭৯৯জন। ইয়াৰে ৪১১জন পুৰুষ আৰু ৩৮৮গৰাকী মহিলা। গাঁওখনৰ জনসংখ্যাৰ ১৮গৰাকী অনুসূচিত জনজাতিৰ, ১৩গৰাকী অন্যান্য পিছপৰা আৰু ৪৮৬গৰাকী সাধাৰণ শ্ৰেণীৰ।

ইয়াৰ পৰা এইটো দেখা গ'ল যে—

- ১) এটা পৰিয়ালত গড় জনসংখ্যা হ'ল ৬জন
- ২) লিংগ অনুপাত হ'ল প্ৰতি ১০০০গৰাকী পুৰুষৰ বিপৰীতে ৯৪৫গৰাকী মহিলা

তালিকা-ঘ : বয়স অনুপাতে লোকৰ সংখ্যা

বয়স শ্ৰেণী	৫ বছৰৰ তলৰ	৫-৮ বছৰৰ ভিতৰত	১৮-৪৫ বছৰৰ ভিতৰত	৪৫-৬০ বছৰৰ ভিতৰত	৬০ বছৰৰ ওপৰৰ
পুৰুষ	৪৬	১৪৩	১৬৮	৪২	১২
মহিলা	৬১	১৩০	১৪৮	৩৫	১৪
সৰ্বমুঠ	১০৭	২৭৩	৩১৬	৭৭	২৬

৩.৪ : শিক্ষা আৰু দক্ষতা বিকাশ

শিক্ষাগত অৰ্হতাৰ ৰূপৰেখা তালিকা 'ঙ'ত উল্লেখ কৰা হৈছে—

তালিকা-ঙ : শিক্ষাৰ বিৱৰণ

বয়স-শ্ৰেণী	প্ৰাথমিক	মজলীয়া	উচ্চ মাঃ	উচ্চতৰ মাঃ	স্নাতক	স্নাতকোত্তৰ	অশিক্ষিত
২৫ বছৰৰ তলৰ	১৬৩	১০৭	৫৯	২	১	০	২৫
২৫ বছৰৰ ওপৰৰ	৭৫	৬৪	২৬	০	০	০	১৪৫
সৰ্বমুঠ	২৩৮	১৭১	৮৫	২	১	০	১৭০

গাঁওখনৰ ৬২ শতাংশতকৈ অধিক লোক অশিক্ষিত।

সচৰাচৰ জীৱিকাৰ দক্ষতা বিভিন্ন ধৰণে গ্ৰহণ কৰা হয়— আনুষ্ঠানিক আৰু অনানুষ্ঠানিক। জে এফ এম চি এলেকাত অনানুষ্ঠানিকৰ অৰ্থ হৈছে পৰম্পৰাগত নিয়ম অনুসৰি দক্ষতা বিকাশ। এই অঞ্চলৰ লোকসকল তলত উল্লেখ কৰা ক্ষেত্ৰসমূহত পৰম্পৰাগতভাৱে দক্ষ :

- (১) বাঁহ-বেতৰ শিল্প

- (২) চিলাই
(৩) কাঠমিস্ত্রী

৩.৫ : ভূমি ব্যৱহাৰৰ ধৰণ

গাঁওবাসী মূলতঃ কৃষি আৰু পশুধন প্ৰতিপালনৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল।

গাঁওখনত ভূমিৰ ব্যৱহাৰৰ ধৰণ তলত উল্লেখ কৰা ধৰণৰ—

- কৃষিভূমি : ৯ শতাংশ
গছ-গছনিৰে আবৃত অঞ্চল : ৮৬ শতাংশ
বাসস্থান : ৪ শতাংশ
জলাশয় : ১ শতাংশ
পতিত ভূমি : নাই
অন্যান্য : নাই

৩.৬ : ভূমি ধাৰণৰ ধৰণ

ভূমি ধাৰণৰ ধৰণ অনুসৰি পৰিয়ালসমূহৰ প্ৰকাৰ তলত দিয়াধৰণৰ—

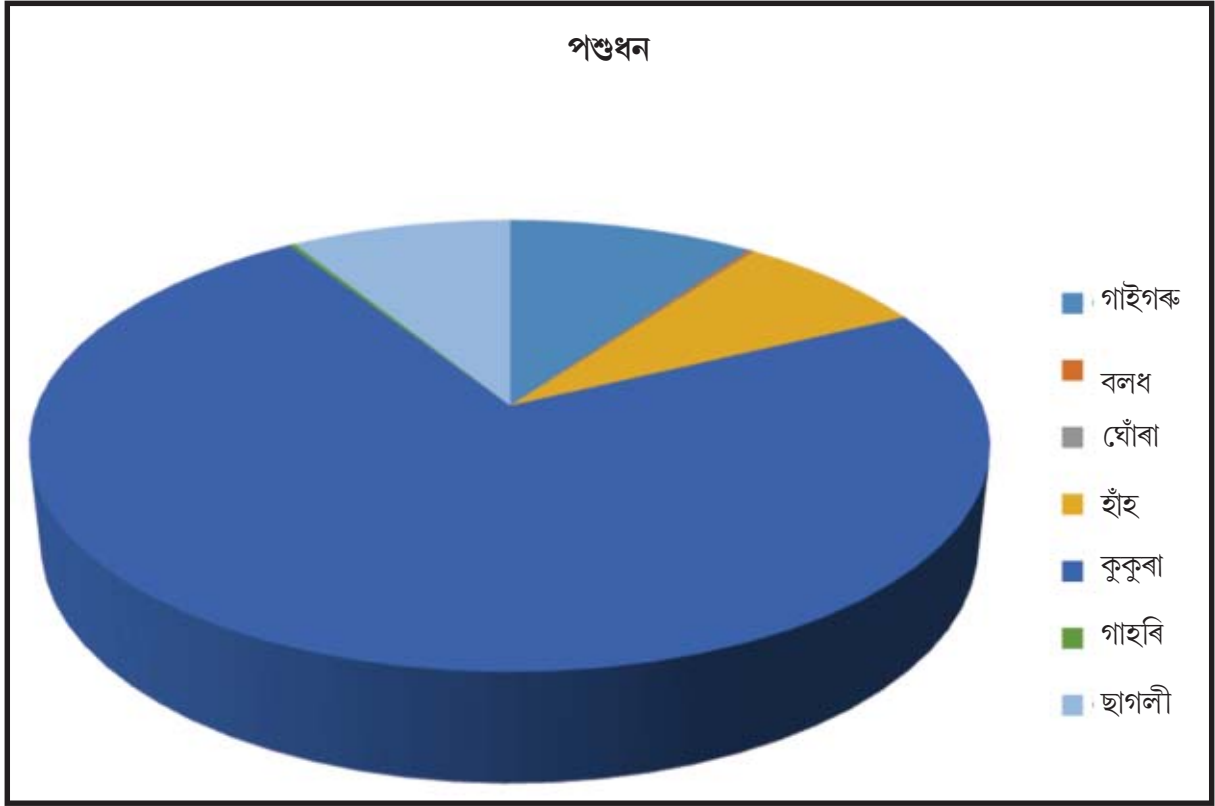
- * ১২ শতাংশ পৰিয়াল ভূমিহীন কৃষক
- * ৭১ শতাংশ পৰিয়াল উপাস্ত কৃষক (২ হেক্টৰতকৈ কম)
- * ৬ শতাংশ পৰিয়াল ক্ষুদ্ৰ কৃষক (২-১০ হেক্টৰ)

৩.৭ : পশুধন

গাঁওখনৰ পৰিয়ালসমূহে প্ৰতিপালন কৰা পশুধনৰ মুখ্য প্ৰকাৰসমূহ এনেধৰণৰ—

ক্রমিক নং	পশুধন	সংখ্যা
১	গাইগৰু	১৩২
২	বলধ	২
৩	যোঁৰা	১
৪	হাঁহ	১০৪
৫	কুকুৰা	৯৮১
৬	গাহৰি	৩
৭	ছাগলী	১১৮

পশুধন

৩.৮ : গাঁৱৰ আন্তঃগাঁথনি আৰু যোগাযোগ সুবিধা

যিকোনো জনগোষ্ঠীতে সাধাৰণ আন্তঃগাঁথনিৰ উপলব্ধতাই জীৱিকাৰ নিৰ্বাহক্ষম উপায় বিকাশত সহায় কৰে। গাঁওখনত বৰ্তমানৰ আন্তঃগাঁথনিৰ অৱস্থা সম্ভাৱনজনক নহয়। গাঁওখনৰ আন্তঃগাঁথনিৰ বৰ্তমানৰ অৱস্থা—

তালিকা— চ : বস্তুগত আন্তঃগাঁথনি

ক্রমিক নং	আন্তঃগাঁথনি	অৱস্থিতি গাঁৱৰ ভিতৰত নে বাহিৰত	সংখ্যা (যদি প্ৰযোজ্য)	গাঁৱৰ পৰা দূৰত্ব (মিঃ/কিঃমিঃ হিচাপত)	অৱস্থা আৰু বৰ্তমান সেইবোৰ ব্যৱহাৰৰ উপযোগিতা
১	বাছ আস্থান	বাহিৰত	১	৪ কিঃমিঃ	ভাল
২	প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰ	বাহিৰত	১	৫ কিঃমিঃ	ভাল
৩	প্ৰাথমিক বিদ্যালয়	ভিতৰত	১	৫০০ মিঃ	ভাল
৪	মজলীয়া বিদ্যালয়	বাহিৰত	১	৫ কিঃমিঃ	ভাল
৫	উচ্চ মাধ্যমিক বিদ্যালয়	বাহিৰত	১	৫ কিঃমিঃ	ভাল
৬	উচ্চতৰ মাধ্যমিক বিদ্যালয়	বাহিৰত	১	৫ কিঃমিঃ	ভাল
৭	মহাবিদ্যালয়	বাহিৰত	১	৫ কিঃমিঃ	ভাল
৮	ডাকঘৰ	বাহিৰত	১	৫ কিঃমিঃ	ভাল
৯	বেংক	বাহিৰত	১	৫ কিঃমিঃ	ভাল
১০	টেলিফোন	বাহিৰত	১	৫ কিঃমিঃ	ভাল
১১	অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰ	ভিতৰত	১	৫০০ মিঃ	ভাল
১২	গাঁও পঞ্চায়ত কাৰ্যালয়	বাহিৰত	১	৫ কিঃমিঃ	ভাল
১৩	ৰাজহ চক্ৰ কাৰ্যালয়	বাহিৰত	১	৫ কিঃমিঃ	ভাল
১৪	আৰক্ষী চকী/থানা	বাহিৰত	১	৫ কিঃমিঃ	ভাল
১৫	বন লাট কাৰ্যালয়	বাহিৰত	১	১০ কিঃমিঃ	ভাল
১৬	বন আঞ্চলিক কাৰ্যালয়	বাহিৰত	১	১ কিঃমিঃ	ভাল
১৭	ৰে'ল ষ্টেচন	বাহিৰত	১	২৫ কিঃমিঃ	ভাল
১৮	খোৱাপানীৰ উৎস	ভিতৰত	১	১ কিঃমিঃ	বেয়া
১৯	ৰাজহুৱা সভাঘৰ	ভিতৰত	১	৫০০ মিঃ	ভাল
২০	বিদ্যুৎ সংযোজিত ঘৰ	-	১০০	-	ভাল
২১	ষ্ট্ৰীট লাইট	নাই	-	-	-
২২	ট্ৰেঙ্কৰৰ সংখ্যা	নাই	-	-	-
২৩	পাৱাৰ টিলাৰৰ সংখ্যা	নাই	-	-	-
২৪	মন্দিৰ/গীৰ্জা/মছজিদ/ নামঘৰ	ভিতৰত	মন্দিৰ : ১ মছজিদ : ১	৫০০ মিঃ	মধ্যম
২৫	জিলা মুখ্য কাৰ্যালয়	-	হোজাই	২৫ কিঃমিঃ	-
২৬	গাড়ীৰ সংখ্যা (কাৰ-ট্ৰাক)	-	-	-	-
২৭	জে চি বিৰ সংখ্যা	-	-	-	-
২৮	নিকটৱৰ্তী বজাৰ	ডবকা	১	-	ভাল

উপৰোক্ত তালিকাখনৰ পৰা গাঁওখনৰ আন্তঃগাঁথনি তলত দিয়া ধৰণে উল্লেখ কৰিব পাৰি—

বাস্তৱিক আন্তঃগাঁথনি : গাঁওখনৰ বাসিন্দাসকল কিছুমান প্ৰাথমিক আন্তঃগাঁথনি যেনে ভাল ৰাস্তা, ষ্ট্ৰীট লাইট, পানীযোগান, মোবাইল নেটৱৰ্ক আদিৰ পৰা বঞ্চিত।

শিক্ষা আৰু স্বাস্থ্যৰ সুবিধা : অঞ্চলটোত শিক্ষা আৰু স্বাস্থ্যৰ সুবিধা ন্যূনতম। গাঁওখনত মাত্ৰ এখন প্ৰাথমিক বিদ্যালয় আৰু এটা অংগনৱাড়ী কেন্দ্ৰ আছে। ৰাজহুৱা পৰিবহণ ব্যৱস্থা উপলব্ধ নহয় আৰু গাঁৱৰ লোকসকলে চাইকেল বা অন্য বাহনেৰে যাতায়াত কৰিবলগীয়া হয়।

চৰকাৰী কাৰ্যালয় : চৰকাৰী কাৰ্যালয়সমূহ (যেনে আৰক্ষী থানা, ৰাজহ চক্ৰ কাৰ্যালয়, বন লাট কাৰ্যালয় আদি) গাঁওখনৰ পৰা যথেষ্ট দূৰৈত অৱস্থিত। গাঁও অথবা সমীপৱৰ্তী অঞ্চলসমূহৰ পৰা নিয়মীয়া ৰাজহুৱা পৰিবহণ ব্যৱস্থাৰ সুবিধা নথকাৰ বাবে যথেষ্ট অসুবিধাৰ সন্মুখীন হৈ আহিছে।

বিত্তীয় অন্তৰ্ভুক্তি : বাসস্থানৰ পৰা বেংক আৰু ডাকঘৰৰ দৰে বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠান যথেষ্ট দূৰত্বত অৱস্থিত। মাত্ৰ কেইজনমান সদস্যৰহে বেংক বা ডাকঘৰত ছেভিংছ একাউন্ট আছে।

৩.৯ : কৃষি/শস্য

গাঁওখনত উৎপন্ন হোৱা মূল শস্যসমূহ তলত দিয়া হ'ল।

ধান : শালি আৰু বড়ো

ৰবিশস্য : শাক-পাচলি

বেছিসংখ্যক পৰিয়ালেই শস্য উৎপাদনৰ লগত জড়িত।

শস্য উৎপাদনৰ পৰিমাণ আৰু উৎপাদন হাৰ তলত দিয়া হ'ল।

(ক) ধান : উৎপাদন ৪০ বিঘাত ৩২০ কুইণ্টল; হাৰ : ৬০০ কিঃগ্ৰাঃ প্ৰতি হেক্টৰ

(খ) শাক-পাচলি : উৎপাদন ১০ বিঘাত ৫০ কুইণ্টল; হাৰ : ১৫০০ কিঃগ্ৰাঃ প্ৰতি হেক্টৰ

৩.১০ : পশুখাদ্যৰ উপলব্ধতা

পশুখাদ্যৰ বাবে গাঁওবাসী সমীপৱৰ্তী বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। গাঁওখনৰ পশুখাদ্যৰ মূল উৎসসমূহ হ'ল

* বনাঞ্চল

* স্থানীয় গাঁও অঞ্চল

* শস্যৰ অৱশিষ্ট

৩.১১ : বজাৰ

গাঁওবাসীয়ে ব্যৱহাৰ কৰা মূল বজাৰসমূহ হ'ল—

* গেলামাল/পি ডি এছ : গাঁৱৰ ভিতৰত ৫০০ মিটাৰ দূৰত্বত

* সাপ্তাহিক/তিনি দিনীয়া বজাৰ : ৫ কিলোমিটাৰ দূৰৈৰ ডবকা

* মূল বজাৰ : ৫ কিলোমিটাৰ দূৰৈৰ ডবকা

৩.১২ : পানী

অঞ্চলটোৰ মূল পানীৰ উৎসসমূহ এনেধৰণৰ—

* জলাধাৰ : ১ (পানীৰ পৰ্যাপ্ততা : কৰ্মক্ষম নহয়)

- * দমকল : ৬০ (পানীৰ পৰ্যাপ্ততা : পৰ্যাপ্ত)
- * কুঁৱা : ১ (পানীৰ পৰ্যাপ্ততা : মৃত)
- * জুৰি : ১ (পানীৰ পৰ্যাপ্ততা : শোচনীয়)
- * পানীযোগান : ১ (কৰ্মক্ষম নহয়)

৩.১৩ : শক্তিৰ ব্যৱহাৰ

গাঁওখনৰ শক্তিৰ মূল উৎস তলত উল্লেখ কৰা ধৰণৰ—

- * কাঠখৰি : নিৰ্ভৰশীল পৰিয়াল : ১৩০টা (উৎস : বনাঞ্চল)
- * কেৰাচিন : নিৰ্ভৰশীল পৰিয়াল : ১৩০টা (উৎস : অন্য উৎস)
- * বন্ধন গেছ : নিৰ্ভৰশীল পৰিয়াল : ১০টা (উৎস : অন্য উৎস)
- * বিদ্যুৎ শক্তি : নিৰ্ভৰশীল পৰিয়াল : ১০০টা

৩.১৪ : আৰ্থ-সামাজিক অৱস্থা

সামাজিক গঠন : গাঁওখনৰ বাসিন্দাসকল মুছলিম, অসমীয়া আৰু বাঙালী সম্প্ৰদায়ৰ। তেওঁলোকৰ মাজত কোনো শ্ৰেণী বিভাজন নাই। সমাজখনত কোনো সামাজিক বিভাজন পৰিলক্ষিত হোৱা নাই। মহিলাসকলৰ অৱস্থা সন্তোষজনক দেখা গ'ল।

অৰ্থনৈতিক অৱস্থা : অৰ্থনৈতিক অৱস্থা সন্তোষজনক নহয়। জীৱন নিৰ্বাহৰ মূল উৎস হ'ল কৃষি। অধিকাংশ পৰিয়ালৰেই বাৰ্ষিক আয় হৈছে ২৫,০০০-৩৬,০০০। অতিৰিক্ত বৰ্ণনা পৰৱৰ্তী শাখাত উপলব্ধ।

৪। জীৱিকা সম্পদৰ সবিশেষ আৰু দুৰ্বলতা প্ৰসংগ

গাঁৱৰ জীৱিকা সম্পদ আৰু এইবোৰৰ সাম্প্ৰতিক অৱস্থা সন্দৰ্ভত ইয়াত আলোচনা কৰা হৈছে। দুৰ্বলতা প্ৰসংগতো ইয়াত বিশ্লেষণ কৰা হৈছে।

৪.১ জীৱিকা সম্পদৰ বিশ্লেষণ

নিৰ্বাহক্ষম জীৱিকা ফ্ৰেমৱৰ্ক (এছ এল এফ) মতে, এখন গাঁৱত জীৱিকাৰ বিকাশৰ বাবে দৰকাৰী পাঁচটা সৰ্বাধিক গুৰুত্বপূৰ্ণ জীৱিকা সম্পদ হৈছে মানৱ সম্পদ, আৰ্থিক সম্পদ, সামাজিক সম্পদ, প্ৰাকৃতিক সম্পদ আৰু বস্তুগত সম্পদ। এই পাঁচটা সম্পদৰ স্থিতি তলত আলোচনা কৰা হ'ল—

মানৱ সম্পদ :

ব্যক্তি বা দলৰ সক্ষমতাৰ উৎসই মানৱ সম্পদক সূচায়। অঞ্চলটোৰ মহিলাসকল বয়ন আৰু বাঁহ-বেতৰ শিল্পত দক্ষ। ৫গৰাকী ব্যক্তি কাঠমিস্ত্ৰীৰ লগতে ৰাজমিস্ত্ৰী। ইয়াৰ উপৰি বৃত্তিগতভাৱে ৪০গৰাকী পুৰুষ কৃষক, ৫গৰাকী দোকানী, ৮০গৰাকী দিন মজদুৰ আৰু এগৰাকী তৃতীয় বৰ্গৰ চৰকাৰী চাকৰিয়াল। অঞ্চলটোৰ মহিলাসকলে তেওঁলোকৰ পৰম্পৰাগত দক্ষতা আৰু মজদুৰ হিচাপে তেওঁলোকৰ পৰিয়ালৰ অৰ্থনীতিলৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ বৰঙণি আগবঢ়াই আহিছে। মুঠ জনসংখ্যাৰ ৫০ শতাংশ ১৮-৬০ বছৰ বয়স গ্ৰুপৰ কৰ্মশক্তি।

বস্তুগত সম্পদ :

বস্তুগত সম্পদৰ সমীক্ষা বিশ্লেষণ কৰিব পৰা যায় গাঁওখনৰ ভিতৰত ৰাস্তা, বেংক আৰু ডাকঘৰ আদিৰ উপস্থিতি বা অনুপস্থিতিৰ পৰা। গাঁওখনত ১খন প্ৰাথমিক বিদ্যালয় আৰু এটা অংগনৱাড়ী কেন্দ্ৰ আছে, যিকেইটা সন্তোষজনক নহয়। উচ্চ শিক্ষাৰ প্ৰতিষ্ঠান যেনে উচ্চতৰ মাধ্যমিক বিদ্যালয় আৰু মহাবিদ্যালয় ৫ কিঃমিঃ দূৰত্বত

অৱস্থিত। অঞ্চলটো ভাল ৰাস্তা আৰু সঠিক খোৱাপানীৰ সুবিধাৰ পৰাও বঞ্চিত হৈ আহিছে। তাত এটা খোৱাপানীৰ উৎস (জলাধাৰ) আছে যদিও সেইটো কাৰ্যক্ষম হৈ থকা নাই। মুঠতে ক'বলৈ হ'লে গাঁওখনত গাঁওবাসীৰ সুবিধাৰ বাবে উপযুক্ত পথ যোগাযোগ ব্যৱস্থা, উচ্চ শিক্ষাৰ অনুষ্ঠান আৰু অতি কমেও এটাকৈ বেংক বা ডাকঘৰ থকাটো বাঞ্ছনীয়।

প্ৰাকৃতিক সম্পদ : প্ৰাকৃতিক সম্পদত গাঁওখন অতি চহকী। আটাইতকৈ সাৰুৱা ভূমিখণ্ডত ৪০ বিঘাত ৩২০ কুইণ্টল ধান আৰু ১০ বিঘাত ৫০ কুইণ্টল শাক-পাচলি উৎপাদন হয়। গাঁওখনত ৩ বিঘা চৰণীয়া পথাৰ আছে যদিও পশুখাদ্য পৰ্যাপ্ত নহয়। অঞ্চলটো ডবকা সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ কাষত অৱস্থিত আৰু বন্যপ্ৰাণী যেনে হাতী, বাঘ, গাহৰি, হৰিণা, বান্দৰ, সাপ, অজগৰ, ফেঁটাসাপ আৰু চৰাই যেনে ঘনচিৰিকা, কপৌ, ভাটৌ, কুলি, মইনা, কাউৰী, বুলবুলি আদি পোৱা যায়। বুঢ়ীগংগা জুৰি হ'ল আন এক সম্পদ যিয়ে প্ৰাকৃতিক সম্পদৰ প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰিছে।

সামাজিক সম্পদ : নিৰ্বাহক্ষম জীৱিকা গাঁথনিৰ বাবে সামাজিক জীৱন হ'ল জীৱিকা-পঞ্চভূজৰ অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ উপাদান। গাঁওখনৰ ভিতৰত ১টা নামঘৰ আৰু ১টা মছজিদ আছে। গাঁওখনত থকা একমাত্ৰ আত্মসহায়ক গোটটোৱে গাঁৱৰ ভিতৰত মহিলাসকলৰ মাজত পাৰস্পৰিক সম্পৰ্ক গঢ়ি তোলাৰ লগতে জীৱন ধাৰণৰ কাৰ্যকলাপত উৎসাহিত কৰিছে। চৰকাৰী প্ৰতিষ্ঠান যেনে অংগনৱাডী কেন্দ্ৰ, পঞ্চায়ত কাৰ্যালয় আদি আছে যিয়ে চৰকাৰী কাম-কাজৰ গুণগত মান নিৰ্ধাৰণ কৰাৰ লগতে সমাজখনত গণতান্ত্ৰিক প্ৰক্ৰিয়া সবল কৰি ৰাখিছে।

বিত্তীয় সম্পদ : গাঁওখনৰ ভিতৰত উপলব্ধ অৰ্থনৈতিক সুবিধাই বিত্তীয় সম্পদ নিৰ্দেশ কৰে। গাঁওখনত এইটো পৰ্যাপ্ত নহয় কিয়নো তাত কোনো বেংক বা ডাকঘৰ নাই। মাত্ৰ ৭০গৰাকী ব্যক্তিয়েহে বেংক একাউণ্ট আছে আৰু মাত্ৰ ৫০গৰাকী ব্যক্তিয়েহে ক্ষুদ্ৰ ঋণৰ সুবিধা লাভ কৰিছে। বেংক আৰু ডাকঘৰ গাঁওখনৰ বাহিৰত ৫ কিঃমিঃ দূৰত্বত অৱস্থিত।

৪.২ : জীৱিকা সম্পদ-পঞ্চভূজ (Pentagon)

সম্প্ৰতি জীৱন নিৰ্বাহৰ সম্পদৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি চলোৱা বিশ্লেষণ আৰু সমীক্ষা অনুসৰি গাঁওখনত জীৱিকাৰ পঞ্চভূজ নিৰ্ণয় কৰা হৈছে। কিন্তু এই জীৱিকাৰ পঞ্চভূজ ভাৰসাম্যহীন। ইয়াৰ মাজত থকা দূৰত্ব হ্রাস কৰিবলৈ হ'লে গ্ৰামোন্নয়ন পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনাত উল্লেখ কৰা ধৰণৰ কৌশল আৰু কাৰ্যসূচী গ্ৰহণ কৰিব লাগিব।

৪.৩ : দুৰ্বলতা প্ৰসংগ বিশ্লেষণ

মেলিৰিয়া, ডিচেণ্ট্ৰি আৰু বানপানী হ'ল মুখ্য দুৰ্যোগ, যিসমূহে গাঁওবাসীৰ ওপৰত প্ৰভাৱ পেলাই আহিছে। এই ৰোগসমূহে সাধাৰণতে এপ্ৰিল-আগষ্ট মাহৰ সময়ছোৱাত আৰু বানপানীয়ে প্ৰধানতঃ জুন-আগষ্ট মাহত প্ৰভাৱ পেলায়। বৰ্ষাকালত কৃষি শস্য, মীনপালন আৰু পৰিয়ালসমূহ বানপানীৰ ফলত ক্ষতিগ্ৰস্ত হয়। অন্য দুৰ্যোগসমূহ যেনে শস্যৰ পথাৰত পোকৰ আক্ৰমণে জানুৱাৰী, ফেব্ৰুৱাৰী, জুন, জুলাই, নৱেম্বৰ আৰু ডিচেম্বৰ মাহত জীৱন আৰু কৃষি সম্পত্তি অনিষ্টসাধন কৰি আহিছে।

৪.৪ : ঋতু অনুযায়ী কৃষিৰ দিনপঞ্জী

ঋতুকালীন দিনপঞ্জী গাঁওবাসীৰ সৈতে আলোচনা কৰি প্ৰস্তুত কৰা হয়। গাঁওবাসী প্ৰধানতঃ ধানখেতিৰ লগত জড়িত। শালিধানৰ খেতিৰ সময় হ'ল জুলাই-নৱেম্বৰ আৰু বড়োধানৰ খেতি জানুৱাৰী-এপ্ৰিল মাহত কৰা হয়। বৰিশস্যৰ খেতি জানুৱাৰী-মাৰ্চ আৰু অক্টোবৰ-ডিচেম্বৰ মাহৰ ভিতৰত কৰা হয়। অঞ্চলটোত ডিচেণ্ট্ৰী, মেলেৰিয়া আৰু বানপানী দৰে দুৰ্যোগে জীৱন আৰু সম্পত্তি হানি কৰি আহিছে।

নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ ঋতু অনুযায়ী কৃষিৰ দিনপঞ্জী

মাহ	জানু	ফেব্ৰু	মাৰ্চ	এপ্ৰিল	মে'	জুন	জুলাই	আগষ্ট	ছেপ্টে	অক্টো	নৱে	ডিচে
শস্য							শালি					
	বড়ো											
	পাচলি									পাচলি		
বিপদ/ শংকা				ডিচেণ্ট্ৰী								
						বানপানী						
				মেলেৰিয়া								
		পোকৰ আক্ৰমণ					পোকৰ আক্ৰমণ					পোকৰ আক্ৰমণ
বন্যপ্ৰাণীৰ উপদ্ৰৱ	হাতী											

৫। সাম্প্ৰতিক পৰিকল্পনা আৰু কাৰ্যসূচী

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাত প্ৰত্যক্ষ প্ৰভাৱ পেলোৱা অন্য কিছু গুৰুত্বপূৰ্ণ পৰিকল্পনা আৰু ৰূপায়ণ পদ্ধতি আৰু প্ৰক্ৰিয়াৰ বিষয়ে ইয়াত আলোচনা কৰা হ'ব। তাৰ ভিতৰত প্ৰধান হৈছে ৰাজ্যৰ বনাঞ্চলত বন আৰু বন্যপ্ৰাণীৰ সংৰক্ষণ আৰু বহনক্ষম বিকাশৰ বাবে প্ৰস্তুত কৰা সামগ্ৰিক কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা। বন্যপ্ৰাণী এলেকাত এই পৰিকল্পনাক কোৱা হয় ব্যৱস্থাপনা পৰিকল্পনা আৰু ব্যাঘ্ৰ সংৰক্ষিত বনাঞ্চলত ইয়াক কোৱা হয় বাঘ সংৰক্ষণ পৰিকল্পনা। তদুপৰি, অন্য কিছু আঁচনি আছে যেনে জনজাতি উপ-পৰিকল্পনা (টি এছ পি) আৰু অনুসূচিত জাতি পৰিকল্পনা (এছ চি পি), যিবোৰ বন বিভাগৰ জৰিয়তে বনগাঁওসমূহত ৰূপায়ণ কৰা হয়। অন্য কিছু বিভাগে স্বাস্থ্য, শিক্ষা, শক্তি, জলসিঞ্চন আৰু জীৱিকাৰ ব্যৱস্থা কৰে। এই বিভাগবোৰে প্ৰায়ে বনগাঁওসমূহত আঁচনি ৰূপায়ণ কৰে।

অসম যৌথ (ৰাইজৰ অংশগ্ৰহণ) বন ব্যৱস্থাপনা বিধি, ১৯৯৮ প্ৰণয়ন কৰাৰ পাছত যৌথ বন ব্যৱস্থাপনা আৰম্ভ কৰা হয় আৰু ২০০২ চনত জে এফ এম চি আৰু ই ডি চিসমূহ স্থাপন কৰা হয়। ইয়াৰ পূৰ্বে কিছু কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনাত যৌথ বন ব্যৱস্থাপনা চক্ৰ স্থাপনৰ পৰামৰ্শ দিয়া হৈছিল। তদুপৰি, ৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা সংকেত, ২০১৪ত ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ ওপৰত জোৰ দিয়া হৈছিল আৰু ইয়াৰ বাবে সবিশেষ নীতি-নিৰ্দেশনাও প্ৰস্তুত কৰিছিল। এই ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা ৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা সংকেত (২০১৪)ৰ আধাৰত প্ৰস্তুত কৰা হৈছে।

৫.১ : কৰ্ম পৰিকল্পনাৰ সৈতে সংযোগকৰণ :

বিভক্ত হোৱাৰ পূৰ্বে, নগাঁও দক্ষিণ সংমণ্ডলৰ সংৰক্ষিত বনাঞ্চলসমূহ আগতে নগাঁও সংমণ্ডলে পৰিচালনা কৰিছিল। এই সংমণ্ডলৰ কিছুমান সংৰক্ষিত বনাঞ্চলত বৈজ্ঞানিক পৰিচালনা পদ্ধতি প্ৰথম আৰম্ভ হৈছিল ১৯০৮-০৯ চনত, যেতিয়া মিষ্টাৰ কভেণ্ট্ৰিয়ে পূৰ্বৰ নগাঁও সংমণ্ডলৰ বাবে কৰ্ম পৰিকল্পনা প্ৰস্তুত কৰিছিল। নগাঁও দক্ষিণ সংমণ্ডলৰ বাবে শেহতীয়াকৈ উপলব্ধ কৰ্ম পৰিকল্পনাখন উপ-বন সংৰক্ষক পি কাকতীৰ দ্বাৰা প্ৰস্তুত কৰা হৈছিল। তেওঁৰ পৰিকল্পনাত অংশগ্ৰহণমূলক পৰিবেশ পুনৰুদ্ধাৰ কৰ্মচক্ৰ সৃষ্টি কৰিছিল। এই কৰ্মচক্ৰত কাঁকী সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ ১২,৯৭০ হেক্টৰ ভূমিৰ (য'ত ৮০০০ হেক্টৰ বেদখলৰ কবলত) অন্তৰ্গত কম্পাৰ্টমেণ্ট ১-৭ নম্বৰ আৰু গামুং মৌডঙা সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ ১৪৫৬ হেক্টৰ ভূমিৰ (আটাইখিনিয়ে বেদখলৰ কবলত) অন্তৰ্গত কম্পাৰ্টমেণ্ট ১ আৰু ২ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছিল।

৫.১ : প্ৰাক-সংৰক্ষণ সময় :

ইয়াত উল্লিখিত অঞ্চলটি খ্ৰীষ্টীয় দশম শতিকাত, অৰ্থাৎ মহাভাৰতৰ যুগত কামৰূপ ৰাজ্যৰ এটা অংশ আছিল। জিলাখনৰ উত্তৰ অংশটো পাল ৰজাৰ ৰাজত্বাধীন এখন সুকীয়া ৰাজ্য আছিল। সেই সময়ত যমুনা-কপিলি আৰু ডিয়ুংৱেৰো উপত্যকা কছাৰী ৰজাই শাসন কৰিছিল। ১৬০০ শতিকাত কছাৰী ৰাজ্য আহোমে দখল কৰে আৰু ১৮২৬ চনৰ ঐতিহাসিক ইয়াণ্ডাবু সন্ধি পৰ্যন্ত এই অঞ্চলটো তেওঁলোকে শাসন কৰিছিল। ডবকা সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ আকাশীগংগাত অৱস্থিত শিৱ মন্দিৰ আৰু শেহতীয়াভাৱে যমুনা-মৌডঙা সংৰক্ষিত বনাঞ্চলত আৱিষ্কৃত শিলালিপিয়ে সেই সময়ৰ পৰম্পৰা আৰু সংস্কৃতি বহন কৰিছে।

পাহাৰীয়া লোকৰ পৰম্পৰাগত ঝুমখেতি পাহাৰ অঞ্চলত নিয়মীয়াভাৱে কৰি অহাটো পৰিলক্ষিত হৈছিল। ইয়াৰ ফলত পাহাৰসমূহৰ যথেষ্ট ক্ষতিসাধন হৈছিল। যদিও এই কাৰ্যৰ দ্বাৰা পাহাৰসমূহত পৰা প্ৰভাৱ সম্পৰ্কে ব্ৰিটিছসকলৰ দৃষ্টিগোচৰ হৈছিল, ৰাজনৈতিক কাৰণত জনজাতীয় লোকসকলৰ এই পৰম্পৰাত বাধা দিবলৈ কোনো ব্যৱস্থা হাতত লোৱা নাছিল।

ওচৰৰ মানুহে কৃষিকাৰ্যৰ বাবে অনিয়ন্ত্ৰিতভাৱে গছ-গছনি কাটি মুকলি ঠাই উলিয়াবৰ বাবে কৰা কাৰ্যও বন ধ্বংসৰ অন্যতম কাৰণ হিচাপে বিবেচিত হৈছে। গড়কাপ্তানি বিভাগে অসম ট্ৰাংক ৰোডত দলং আৰু কালভাৰ্ট নিৰ্মাণৰ বাবেও বহুসংখ্যক বাণিজ্যিক মূল্যসম্পন্ন উদ্ভিদ কাটিবলগীয়া হয়, ৰাইজৰ প্ৰয়োজন পূৰণৰ স্বার্থত। এই অঞ্চলৰ বনজ সম্পদ সংৰক্ষণৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰথম পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰা হয় ১৮৬৮ চনত। এগৰাকী সহকাৰী বন সংৰক্ষক মিষ্টাৰ গুস্তাভ মেননে ভাৰত চৰকাৰৰ নিৰ্দেশাৱলীমতে এই বনাঞ্চল পৰিদৰ্শন কৰি ১৮৬৯-৭০ চনত তেওঁৰ চূড়ান্ত প্ৰতিবেদন দাখিল কৰে। ইয়াৰ আধাৰতে ১৮৭৩ চনত কেইখনমান সংৰক্ষিত বনাঞ্চল

গঠনৰ বাবে শিলান্যাস কৰা হয়। ইয়াৰ ফলশ্ৰুতিতে ১৮৭৩ চনত প্ৰথমখন নিয়মীয়া সংৰক্ষিত বনাঞ্চল হিচাপে ডবকা সংৰক্ষিত বনাঞ্চল গঠন হয়।

৫.১.১ ঃবন্যপ্ৰাণীৰ উপদ্ৰৱ

বনাঞ্চলৰ কাষৰীয়া গাঁওসমূহত হোৱা বন্যপ্ৰাণীৰ প্ৰধান উপদ্ৰৱ হ'ল হাতীৰ উপদ্ৰৱ। প্ৰতিবছৰে অক্টোবৰ-ফেব্ৰুৱাৰী মাহত হোৱা এই হাতীৰ উপদ্ৰৱত অঞ্চলটোৰ ধানখেতিৰ লগতে ঘৰ-দুৱাৰৰ যথেষ্ট ক্ষতি হয়। খাদ্যৰ সন্ধানত বনৰীয়া হাতীৰ জাক অৰণ্যৰ পৰা ওলাই আহি খেতিপথাৰ আৰু গাঁৱৰ বস্তিসমূহত প্ৰৱেশ কৰে। উগ্ৰ হাতীৰ আক্ৰমণত কেতিয়াবা মানৱ জীৱনো হানি হয়। বনাঞ্চলৰ দাঁতিকাষৰীয়া অঞ্চলত গৰু-ম'হক বাঘ আৰু নাহৰফুটুকীৰ আক্ৰমণৰ ঘটনাও সময়ে সময়ে তথ্যভুক্ত কৰা হয়। ইয়াৰ প্ৰতিৰোধৰ বাবে বাঘ আৰু নাহৰফুটুকীৰ বিৰুদ্ধে মানুহে প্ৰত্যাক্ৰমণ কৰাৰ ফলত কেতিয়াবা প্ৰাণহানিৰ ঘটনাও সংঘটিত হয়।

৫.১.২ ঃজলাশয় পৰিচালনা আৰু ভূমি সংৰক্ষণ

এই সংমণ্ডলৰ ডবকা সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ বেছিভাগেই পাহাৰীয়া আৰু এই পাহাৰৰ পৰা বহুকেইটা নিজৰা বৈ আহিছে। বিশেষভাৱে উৰ্ব্বাগাঁও, আকাশীগংগা, বুঢ়ীগংগা আদি নিজৰা পাহাৰৰ পৰা বৈ আহি যমুনা নদীত পৰিছে। সেয়েহে ডবকা সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ এই পাহাৰসমূহ সংৰক্ষণৰ গুৰুত্ব অতিবেছি; যাতে পাহাৰসমূহ সেউজ-সজীৱ হৈ থাকে আৰু ক্ষয় ৰোধ কৰি প্ৰাকৃতিক অৱস্থা বাহাল ৰাখিব পৰা যায়। ডবকা সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ পাহাৰৰ ঢাল অঞ্চলত চেগুণ গছ ৰোপণৰ ফলত ভূমিক্ষয়ৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি পাইছে, কিয়নো পাহাৰৰ নিম্নভাগত অৰ্থাৎ ভূমি অঞ্চলত ইয়াৰ সুৰক্ষাৰ কোনো ব্যৱস্থা নাই আৰু চেগুণৰ ডাঙৰ ডাঙৰ পাতসমূহেও যথেষ্ট ক্ষতি কৰিছে। সেয়েহে ভূমি সংৰক্ষণৰ উত্তম প্ৰজাতি হিচাপে বাঁহ আৰু অন্যান্য প্ৰজাতিৰ উদ্ভিদ ৰোপণৰ ব্যৱস্থা কৰা উচিত।

কাঁকী সংৰক্ষিত বনাঞ্চল আৰু লামডিং সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ পৰা উৎপত্তি হৈছে কাঁকীজান, ডিমৰুলা আৰু লংকাজান। লামডিং সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ এটা অংশ বৰলাংফাৰ নদীৰো উৎপত্তিস্থল। সেয়েহে পানী আৰু ভূমি সংৰক্ষণৰ দৃষ্টিকোণৰ পৰা এই দুখন সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ সেউজ আৱৰণ সুৰক্ষাৰ দিশটো অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ। হাৱাইপুৰ আৰু কোমোৰাকটা সংৰক্ষিত বনাঞ্চল কপিলি নদীৰ পাৰত অৱস্থিত হোৱা হেতুকে ইয়াৰ পাৰ আৰু ইয়াত পৰা বিভিন্ন জান-জুৰিৰ পাৰৰ ভূমি ক্ষয়ৰ পৰা সংৰক্ষণ কৰি আহিছে।

কাৰ্বি আংলং জিলাৰ সীমা সংযোগী লামডিং আৰু ডবকা সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ ঠাই বিশেষে বুমখেতি কৰাও পৰিলক্ষিত হয়। এই এলেকাটোত কাৰ্বি আৰু চাকমা জনজাতিসকলে বুমখেতি কৰে। বুমখেতিৰ ফলত পাহাৰৰ ওপৰ অংশৰ ভূমিৰ যথেষ্ট ক্ষতি হয় আৰু ফলত ভূমিক্ষয় হয়। সেয়েহে এই লোকসকলক স্থায়ী কৃষি পদ্ধতিৰ প্ৰতি আকৃষ্ট কৰাৰ লগতে বুমখেতিৰ ফলত ক্ষতিগ্ৰস্ত পাহাৰসমূহত নতুনকৈ বৃক্ষৰোপণ কৰাটো অত্যন্ত জৰুৰী।

মানুহ আৰু পৰিৱেশ পুনৰুদ্ধাৰৰ লাভৰ বাবে ক্ষুদ্ৰ জলচ্ছেদ উন্নয়ন আঁচনি এই অঞ্চলসমূহত গ্ৰহণ কৰিব লাগিব।

আঞ্চলিক ভিত্তিক সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ বিস্তৃতি, বিভিন্ন কৰ্মচক্ৰৰ এলেকা

আঞ্চলিক	সংৰক্ষিত বনাঞ্চল আৰু উপাদান	মুঠ এলেকা	শাল কৰ্মচক্ৰ	কৰ্মচক্ৰৰ বাবে বণ্টন হোৱা এলেকা (হেক্টৰ)			
				বাসস্থান উন্নয়ন কৰ্মচক্ৰ	জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ কৰ্মচক্ৰ	কপিলী নদীৰ পাৰ সুৰক্ষা কৰ্মচক্ৰ	অংশগ্ৰহণমূলক পৰিৱেশ পুনৰুদ্ধাৰ কৰ্মচক্ৰ
যমুনা উপত্যকা আঞ্চলিক, ডবকা	ডবকা ১-২৯ যমুনা-মৌডঙা ১-২	৭৮৫৯ ১৪৫৬	১৮৬৭	১৭৭৫			১৪৫৬

৫.১.৩ : অংশগ্ৰহণমূলক পৰিৱেশ পুনৰুদ্ধাৰ কৰ্মচক্ৰ :

যমুনা-মৌডঙা সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ ১৪৫৬.০ হেক্টৰ আৰু কাঁকী সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ ১,৩,৪ আৰু ৬নং কম্পাৰ্টমেণ্টৰ মুঠ ৮০০৬ হেক্টৰ ভূমি সম্পূৰ্ণভাৱে বেদখল হৈছে আৰু আৰু এই বেদখলী ভূমি খেতিপথাৰ তথা গাঁৱৰ বসতিস্থানলৈ পৰিৱৰ্তন কৰিছে। কাঁকী সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ বাকী থকা ২,৫ আৰু ৭নং কম্পাৰ্টমেণ্টৰ মুঠ ৪৯৬৪ হেক্টৰ ভূমিৰ কিছু অংশ অৰণ্য আচ্ছাদিত আৰু এই অঞ্চলসমূহে নিৰন্তৰ বেদখলৰ শংকাত আছে। যাঠিৰ দশকৰ মাজভাগৰ পৰা এই বেদখল মুক্ত কৰিবৰ বাবে বহুতো পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰা হৈছে যদিও ইয়াৰ ফলাফল কিন্তু শূন্য। সেয়েহে এই দুখন সংৰক্ষিত বনাঞ্চলত মানুহৰ অংশগ্ৰহণমূলক কৰ্মচক্ৰৰ অধীন কৰাৰ প্ৰয়োজন যাতে গাঁওবাসীক এই অঞ্চলসমূহত বন সৃজন আৰু বনৰ পৰিৱেশতন্ত্ৰ পুনৰুদ্ধাৰৰ বাবে উৎসাহিত কৰিব পৰা যায়।

৫.১.৩ : অংশগ্ৰহণমূলক পৰিৱেশ পুনৰুদ্ধাৰ কৰ্মচক্ৰৰ বাবে কৰ্ম পৰিকল্পনা :

৫.১.৩.১ : সাধাৰণ গঠন

এই কৰ্মচক্ৰ গঠন কৰা হৈছে কাঁকী সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ কম্পাৰ্টমেণ্টসমূহ আৰু যমুনা মৌডঙা সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ বাবে, মুঠ ১২,৯৭০.০ হেক্টৰ কাঁকী সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ ভিতৰত প্ৰায় ৮০০০.০ হেক্টৰ ভূমি বেদখলৰ কবলত। একেদৰে গোটেই যমুনা-মৌডঙা সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ ১৪৫৬.০ হেক্টৰ ভূমি বেদখলৰ কবলত। যাঠিৰ দশকৰ আগছোৱাৰ পৰা বেদখলমুক্ত কৰাৰ বাবে বহুতো পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰা হৈছিল যদিও ইয়াৰ ফলাফল সন্তোষজনক নহয়। এই অঞ্চলসমূহ এই কৰ্মচক্ৰৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে যাতে ইয়াৰ লোকসকলৰ অংশগ্ৰহণত বনৰ পৰিৱেশতন্ত্ৰ পুনৰুদ্ধাৰ কৰিব পৰা যায়।

৫.১.৩.২ : সেউজকৰণৰ সাধাৰণ বৈশিষ্ট্য

বৰ্তমানৰ মুকলি অঞ্চলসমূহ প্ৰায় ৩চি/চি৩বি প্ৰকাৰৰ আৰ্দ্ৰ মিশ্ৰিত ঋতুকালীন বনৰ দ্বাৰা আবৃত কৰা হৈছিল।

৫.১.৩.৩ : খণ্ড আৰু কম্পাৰ্টমেণ্ট

কাঁকী সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ মুঠ সাতটা আৰু যমুনা-মৌডঙা সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ মুঠ দুটা, আটাইকেইটা কম্পাৰ্টমেণ্ট এই

কৰ্মচক্ৰত অন্তৰ্ভুক্ত।

চিকাৰ শৃংখলা

এই কৰ্মচক্ৰ দুটা চিকাৰ শৃংখলাত বিভক্ত কৰা হৈছে :

(ক) কাঁকী অন্তৰ্গত শাখা

(খ) যমুনা-মৌডঙা অন্তৰ্গত শাখা

৫.১.৩.৪ : বিশেষ উদ্দেশ্য আৰু পৰিচালনা

- ১) ৰাষ্ট্ৰীয় বন পলিচী, ১৯৮৮ৰ দ্বাৰা বন উন্নয়ন আৰু সংৰক্ষণত ৰাইজৰ অংশগ্ৰহণ নিশ্চিত কৰা হৈছে। গাঁওবাসীৰ ঘৰসজা সামগ্ৰী আৰু জীৱিকাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় বন উৎপাদন যেনে কাঠখৰি, পশুখাদ্য, সৰু কাঠ, খেৰ আদি প্ৰথম প্ৰয়োজন হিচাপে গণ্য কৰা হৈছে। এই পলিচী নথিয়ে বন পৰিচালনা এক প্ৰয়োজনীয় পদক্ষেপ হিচাপে নিশ্চিত কৰিছে যাতে বন সম্প্ৰদায়ক তেওঁলোকে লাভ অৰ্জন কৰি অহা উৎসসমূহ চিনাক্ত কৰি ইয়াৰ উন্নয়ন আৰু সংৰক্ষণৰ বাবে উৎসাহিত কৰিব পৰা যায়।
- ২) বেদখলীকৃত অ-বনাঞ্চলসমূহক উৎপাদক সম্পত্তিলৈ পৰিৱৰ্তন।
- ৩) ৰাইজৰ অংশগ্ৰহণেৰে কৰ্মচক্ৰত বৰ্তমানৰ বনভূমি সুৰক্ষা প্ৰদান কৰা।
- ৪) বৈজ্ঞানিক পদ্ধতিৰে সেউজ আৱৰণ বৃদ্ধি কৰি ভূমি আৰু জল সংৰক্ষণ।

এলেকা আৰু বণ্টন

এলেকাৰ পৰিস্থিতি তলত দিয়া হ'ল :

চোৰাং সৰবৰাহ শাখা	সংৰক্ষিত বনাঞ্চল	কম্পাৰ্টমেণ্ট নম্বৰ	হেক্টৰত কালি	মন্তব্য
কাঁকী সংৰক্ষিত বনাঞ্চল	কাঁকী	১	১৯০৬	মন্তব্য
		২	১৯৪৭	
		৩	৯৪২	
		৪	১৭৩০	
		৫	১৬৫১	
		৬	৩৪২৮	
		৭	১৫৬৬	
মুঠ চোৰাং সৰবৰাহ শাখা			১২৯৭০	
যমুনা-মৌডঙা সংৰক্ষিত বনাঞ্চল	যমুনা-মৌডঙা	১ আৰু ২	১৪৫৬	
মুঠ সংৰক্ষিত বনাঞ্চল			১৪৫৬	

৫.১.৪ : বন-বাত নিৰগি ব্যৱস্থা :

সমগ্ৰ সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ মুকলি স্থানত কৃত্ৰিমভাৱে পুনৰ সৃজনৰ দ্বাৰা বনানীকৰণ আৰু বনাঞ্চলৰ বৰ্তমানৰ প্ৰাকৃতিক পুনৰ সৃজনৰ প্ৰতিপালনৰ বাবে বন সম্প্ৰদায়ক অন্তৰ্ভুক্তকৰণ।

৫.১.৪.১ : সলনাসলনি :

৬০ বছৰৰ বাবে অৰ্থনৈতিক প্ৰজাতি যেনে যেনে চেগুণ, গমাৰি, কৰৈ, চোম, আম, উৰিয়াম, তিতাচপা আদিৰ বাবে সলনাসলনি স্থায়ী কৰা হৈছে।

৫.১.৪.২ : কৰ্ম ৰূপায়ণ পদ্ধতি :

(ক) স্থানীয় বন বিষয়াৰ দ্বাৰা স্বইচ্ছাবে বন পৰিচালনামূলক কামত অংশগ্ৰহণ কৰি অহা গাঁওসমূহক চিনাক্তকৰণ।

(খ) একত্ৰিতভাৱে কাম কৰা গাঁৱৰ থলুৱা লোকৰ এটা সৰু গোট বন সুৰক্ষা সমিতি হিচাপে গঠন কৰিব লাগিব আৰু এই সমিতিখন সংমাতুলিক কাৰ্যালয়ত পঞ্জীভুক্ত কৰিব লাগিব।

(গ) ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা যিহেতু প্ৰদত্ত অঞ্চলৰ এক নিৰ্দিষ্ট লক্ষ্য স্থিৰ কৰা গোট বা ব্যক্তি বিশেষক পাবস্পৰিক আলোচনাৰ মাধ্যমেৰে উৎসৰ লগত সংযুক্ত কৰা এক পৰিকল্পনা, সেয়েহে এই ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা পৰিকল্পকসকলৰ দ্বাৰা অতি সাৱধানতাৰে ৰূপায়ণ কৰিব লাগিব। এই পৰিকল্পনা তলত দিয়াৰ দৰে প্ৰস্তুত কৰিব পাৰি—

ক) সমিতিৰ সদস্যসকলৰ সক্ৰিয় অংশগ্ৰহণ আৰু আলোচনাৰ ভিত্তিত আঞ্চলিক বিষয়াৰ দ্বাৰা এই পৰিকল্পনা প্ৰস্তুত কৰিব পৰা যাব।

খ) তথ্য সংগ্ৰহ আৰু পৰিকল্পনা প্ৰস্তুতৰ বাবে উপলব্ধ সংঘ, পঞ্চায়ত, ধৰ্মীয় অনুষ্ঠান আদিৰ সেৱা গ্ৰহণ কৰিব পৰা যায়।

গ) ক্ষেত্ৰভিত্তিক তথ্য সংগ্ৰহৰ বাবে, অংশগ্ৰহণমূলক গ্ৰামীণ মূল্যায়ন (পি আৰ এ) পদ্ধতি গ্ৰহণ কৰিব পৰা যায়।

ঘ) ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা সাতটা প্ৰ'ফৰ্মাৰে গঠিত হ'ব :

প্ৰ'ফৰ্মা নং ১ : বুনীয়াদী তথ্যৰ সৈতে

প্ৰ'ফৰ্মা নং ২ : জনগাঁথনিক তথ্যৰ সৈতে

প্ৰ'ফৰ্মা নং ৩ : সম্পদৰ তথ্যৰ সৈতে

প্ৰ'ফৰ্মা নং ৪ : বুনীয়াদী তথ্যৰ সৈতে

প্ৰ'ফৰ্মা নং ৫ : বাৰ্ষিক লাট কাৰ্য লক্ষ্য

প্ৰ'ফৰ্মা নং ৬ : বছৰটোৰ বাবে লাটভিত্তিক ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা

প্ৰ'ফৰ্মা নং ৭ : ৫/১০ বছৰৰ বাবে বন সুৰক্ষা সমিতি ভিত্তিক ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা

(ঘ) অংশগ্ৰহণমূলক পৰিচালনা ব্যৱস্থা লাট কৰ্মচাৰী পৰ্যায়ত স্থায়ী আলোচনাৰ নতুন ধাৰণাৰ প্ৰয়োজনীয়তা সৃষ্টি কৰিব। ক্ষেত্ৰ কৰ্মচাৰীসকলক পৰ্যাপ্ত পৰিমাণে প্ৰশিক্ষণ প্ৰদান কৰিব লাগিব যাতে উচ্চ মাত্ৰাৰ পি আৰ এ অনুশীলন আৰু জনসাধাৰণৰ লগত সংযোগ স্থাপন আৰু ৰিপোর্ট উন্নয়ন কৰিব পাৰে।

নাহৰগাঁও যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতি

নগাঁও দক্ষিণ সংমণ্ডল, উত্তৰ অসম চক্ৰ

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা

(২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৬-২৭লৈ)

অধ্যায় - দুই

৬। ক্ষুদ্র পৰিকল্পনাৰ উদ্দেশ্য, সবলতা, দুৰ্বলতা, সুযোগ আৰু শংকা (SWOT) আৰু ব্যৱধান বিশ্লেষণ

৬.১ : ক্ষুদ্র পৰিকল্পনাৰ উদ্দেশ্যসমূহ

গাঁও পৰ্যায়ৰ ক্ষুদ্র পৰিকল্পনা হৈছে প্ৰয়োজনভিত্তিক আৰু স্থানবিশেষ গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা আৰু বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা। এই পৰিকল্পনাৰ গোট যথেষ্ট সৰু হোৱা বাবে ইয়াক ক্ষুদ্র পৰিকল্পনা বুলি কোৱা হয়। ক্ষুদ্র পৰিকল্পনাৰ দ্বাৰা উপনীত হ'ব খোজা দুটা লক্ষ্য হৈছে—

- (১) জীৱিকাৰ বিকাশ
- (২) জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ আৰু পাৰিপাৰ্শ্বিক ভাৰসাম্য ৰক্ষা কৰা

ভাৰত চৰকাৰৰ দ্বাৰা গ্ৰহণ কৰা যুটীয়া বন ব্যৱস্থাপনা কাৰ্যসূচীৰ এক অবিচ্ছেদ্য অংগ হৈছে ক্ষুদ্র পৰিকল্পনা। সম্প্ৰদায়সমূহৰ লোকসকলৰ সক্ৰিয় অংশগ্ৰহণেৰে প্ৰস্তুত কৰা সাধাৰণ তথ্যই ইয়াৰ ক্ষুদ্র পৰিকল্পনা। সম্প্ৰদায় (গাঁও) হৈছে ক্ষুদ্র পৰিকল্পনাৰ এটা গোট। এই তথ্যৰ লক্ষ্য হৈছে স্থানীয় প্ৰয়োজন অনুসৰি বনজ সম্পদ আৰু বন বিভাগৰ আঁচনিৰ লক্ষ্যৰ মাজত যোগসূত্ৰ স্থাপন কৰা। জে এফ এম চি বিধি, ২০০০ অনুসৰি গাঁৱত এক বিশদ পি আৰ এ অনুশীলনৰ অন্ততহে বন বিষয়া আৰু জে এফ এম চিয়ে ক্ষুদ্র পৰিকল্পনা প্ৰস্তুত কৰিব লাগে। জে এফ এম চি আৰু ই ডি চিৰ ক্ষুদ্র পৰিকল্পনা বন বিভাগৰ কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনাৰ সৈতে একে হোৱা উচিত। এই ক্ষুদ্র পৰিকল্পনা সম্প্ৰদায়ৰ পুৰুষ আৰু মহিলা উভয় সদস্যৰ অংশগ্ৰহণেৰে প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। ২০১৭ চনৰ মাৰ্চ মাহত ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীণ বিকাশ নিধি (আৰ জি ভি এন)ৰ প্ৰতিনিধি আৰু সম্প্ৰদায়ৰ দ্বাৰা গ্ৰহণ কৰা অংশগ্ৰহণমূলক গ্ৰাম্য মূল্যাংকন (পি আৰ এ)ৰ অন্তত এই তথ্য প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। এইক্ষেত্ৰত গ্ৰহণ কৰা বিভিন্ন পদক্ষেপ তলত সংক্ষেপে দাঙি ধৰা হ'ল—

- (ক) এই প্ৰকল্পৰ লক্ষ্যৰ বিষয়ে আলোচনা কৰাৰ লগতে সম্প্ৰদায়টোৰ সন্দৰ্ভত বিভিন্ন প্ৰয়োজনীয় তথ্য সংগ্ৰহ আৰু সহযোগিতা বিচাৰি মাৰ্চ ২০১৭ত সভা অনুষ্ঠিত কৰা হৈছিল।
- (খ) উপলব্ধ প্ৰক্ৰিয়া অনুসৰি সম্প্ৰদায়টোৰ প্ৰাৰম্ভিক তথ্য গ্ৰহণ।
- (গ) পৰৱৰ্তী সময়ত গাঁৱত আলোচনাৰ জৰিয়তে সংগৃহীত তথ্যৰ সত্যাসত্য নিৰূপণ।
- (ঘ) সম্প্ৰদায়টোত অংশগ্ৰহণ আৰু প্ৰতিক্ৰিয়া অনুসৰি কৰ্মসূচীৰ ৰূপৰেখা প্ৰস্তুত কৰা হৈছে।
- (ঙ) প্ৰকল্পৰ নীতি অনুসৰি ক্ষুদ্র পৰিকল্পনাৰ সংকলন কৰিছে আৰু জি ভি এনে। এই তথ্য গ্ৰহণ কৰা সন্দৰ্ভত আলোচনা আৰু চূড়ান্ত কৰা হৈছিল ২০১৭ চনৰ মে' মাহত।

৬.২ প্ৰয়োজন পুনৰীক্ষণ আৰু ব্যৱধান বিশ্লেষণ

সম্পদ পুনৰীক্ষণ, দক্ষতা পুনৰীক্ষণ, জীৱিকা সম্পদ মেপিং আৰু দুৰ্বলতা পুনৰীক্ষণৰ ভিত্তিত উদ্দেশ্যধৰ্মী গোট আলোচনা, পি আৰ এ অনুশীলন, গাঁও পৰ্যায়ৰ আৰু পৰিয়াল পৰ্যায়ৰ জৰীপৰ জৰিয়তে প্ৰয়োজন পুনৰীক্ষণ, ব্যৱধান বিশ্লেষণ আৰু সবলতা, দুৰ্বলতা, সুযোগ আৰু শংকা বিশ্লেষণ কৰা হয়। এই বিশ্লেষণৰ ভিত্তিত কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা,

জীৱিকা, গাঁও উন্নয়ন কৌশল আৰু বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা জে এফ এম চিৰ কাৰণে প্ৰস্তুত কৰা হয়।

প্ৰশিক্ষণ প্ৰয়োজন সমীক্ষা :

(ক) বন আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য, দীৰ্ঘম্যাদী বিকাশ, জলবায়ু পৰিৱৰ্তন বিষয়, লিংগ বৈষম্য, বিত্তীয় অন্তৰ্ভুক্তি, পানী আৰু অনাময়ৰ প্ৰয়োজনীয়তা, ভূমি আৰু জল সংৰক্ষণ, বানপানী ব্যৱস্থাপনা আদি বিষয়ত নিয়মীয়া সজাগতা কাৰ্যসূচী অনুষ্ঠিত কৰি সম্প্ৰদায়টোৰ সক্ষমতা সৃষ্টি কৰিব পাৰি। গ্ৰাম্য বিকাশৰ কৰ্মসূচীতো একেধৰণৰ এক ব্যৱস্থা গ্ৰহণৰ প্ৰস্তাৱ ৰখা হৈছে।

(খ) দক্ষতা বিকাশ :

জীৱন নিৰ্বাহৰ প্ৰক্ৰিয়া উন্নত কৰাৰ বাবে দক্ষতা বিকাশ আৰু যন্ত্ৰ-পাতিৰ ব্যৱহাৰৰ প্ৰশিক্ষণ, প্ৰক্ৰিয়া আৰু পদ্ধতি সন্দৰ্ভত নিয়মীয়া পুনৰীক্ষণ ব্যৱস্থা গ্ৰহণৰ বাবে কৰ্মসূচীত প্ৰস্তাৱ ৰখা হৈছে।

ব্যৱধান বিশ্লেষণ :

- অঞ্চলটো আন্তঃগাঁথনিক সুবিধা যেনে ৰাস্তা, দলং, পানীযোগান আদিৰ পৰা বঞ্চিত হৈ আহিছে।
- জনস্বাস্থ্য কাৰিকৰী বিভাগ কাৰ্যক্ষম নোহোৱাৰ বাবে স্বাস্থ্য সুবিধাৰ অভাৱ।
- বেংক, ডাকঘৰৰ দৰে বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠানৰ অভাৱ।
- মাধ্যমিক বিদ্যালয়, উচ্চতৰ মাধ্যমিক বিদ্যালয়, মহাবিদ্যালয় আদিৰ দৰে উচ্চ শিক্ষাৰ প্ৰতিষ্ঠানৰ গাঁওখনৰ ভিতৰত অভাৱ।

৬.৩ : সবলতা, দুৰ্বলতা, সুযোগ আৰু শংকা (এছ ডব্লিউ অ' টি) বিশ্লেষণ

সম্প্ৰদায়টোৰ পুৰুষ-মহিলাৰ অংশগ্ৰহণেৰে এই বিশ্লেষণ সম্পন্ন কৰা হৈছে।

সবলতা :

- (১) বিভিন্ন সম্প্ৰদায়ৰ মাজত থকা একতা গাঁওখনৰ বাবে এক ধনাত্মক দিশ
- (২) বাঁহ-বেতৰ পৰম্পৰাগত দক্ষতা বিশেষভাৱে মহিলাসকলৰ মাজত বিৰাজমান

দুৰ্বলতা :

- (১) শোচনীয় আন্তঃগাঁথনিক সুবিধা
- (২) উচ্চ শিক্ষা প্ৰতিষ্ঠানৰ অনুপস্থিতি
- (৩) সুৰক্ষিত খোৱাপানীৰ সুবিধাৰ অভাৱ

সুযোগ :

- (১) দক্ষতা উন্নয়ন
- (২) যুৱ উদ্যমী

শংকা :

- (১) হাতীৰ উপদ্ৰৱ
- (২) বানপানী আৰু নদীৰ গৰাখহনীয়া

৬.৪ : অংশগ্রহণমূলক গ্রাম্য মূল্যাংকন (PRA) অনুশীলন

পৰিশিষ্ট-VIত কাৰ্যকৰী সমিতিৰ তালিকা আৰু পৰিশিষ্ট-VII-কৰ পৰা VII-ঘলৈ পি আৰ এ মানচিত্ৰ গাঁঠি দিয়া হৈছে।

নাহৰগাঁৱত গুৱাহাটীস্থিত আৰ জি ভি এনৰ দল উপস্থিত হৈ পি আৰ এ অনুশীলন কৰে।

তাৰিখ : ১৫-০৩-২০১৭

স্থান : নাহৰগাঁও ৰাজহুৱা সভাঘৰ

উপস্থিতিৰ সংখ্যা : ৪৪

উপস্থিত থাকে : জে এফ এম চিৰ বিষয়া, গাঁওবুঢ়া, গাঁওখনৰ সদস্যসকল, বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আদি। পি আৰ এ আৰু এফ জি ডিৰ সময়ত উপস্থিত লোকৰ তালিকা পৰিশিষ্ট-VI আৰু VIIত দিয়া হৈছে। পৰিশিষ্ট-VIII-কৰ পৰা VIII-ঘলৈ পি আৰ এ মানচিত্ৰ গাঁঠি দিয়া হৈছে।

এই সন্দৰ্ভত বিশদ বিৱৰণ আৰু পুংখানুপুংখ অধ্যয়নৰ পূৰ্বে গাঁও পৰ্যায়ত সজাগতা আৰু দিক্‌দৰ্শন কাৰ্যসূচী অনুষ্ঠিত কৰা হয়। এই কাৰ্যসূচীত সামৰি লোৱা মূল বিষয়সমূহ হৈছে :

- (১) অংশগ্রহণমূলক পৰিকল্পনা
- (২) অংশগ্রহণমূলক কাৰ্যসম্পাদন আৰু পদ্ধতি
- (৩) ক্ষুদ্ৰ ঋণৰ প্ৰয়োজনীয়তা আৰু ই ডি চি-জে এফ এম চিৰ ভূমিকা
- (৪) পৰিৱেশ সম্পৰ্কীয় বিষয়
- (৫) জলবায়ু পৰিৱৰ্তন
- (৬) পাৰিপাৰ্শ্বিক ভাৰসাম্য আৰু পাৰিপাৰ্শ্বিক ব্যৱস্থাপনা (পৰম্পৰাগত আৰু বৈজ্ঞানিক)
- (৭) বহনক্ষম জীৱিকা ফ্ৰেমৱৰ্ক
- (৮) জীৱিকা সম্পদৰ পঞ্চভূজ আৰু সামাজিক সম্পদৰ গুৰুত্ব
- (৯) আত্মসহায়ক গোট আৰু ক্লাষ্টাৰ গঠন, বিত্তীয় অন্তৰ্ভুক্তিকৰণ
- (১০) বজাৰ আৰু মূল্য সংযোজন
- (১১) উন্নয়নৰ সূচী আৰু পৰিৱেশ তথা পাৰিপাৰ্শ্বিক ভাৰসাম্যৰে ইয়াৰ সম্পৰ্ক
- (১২) লিংগজনিত বিষয় আৰু লিংগ সমতা

পৰ্যবেক্ষণ : সম্প্ৰদায়সমূহে আলোচনা আৰু পি আৰ এ অনুশীলনত সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্রহণ কৰে। তলত উল্লেখ কৰা গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয়সমূহ পোহৰলৈ আহে।

- (১) অতীতত জে এফ এম চিটোত মাত্ৰ কেইটামান সজাগতা আৰু ৰূপায়ণ কাৰ্যসূচী গ্ৰহণ কৰা হৈছিল। এ এ চি পিৰ নাৰ্মিল প্ৰকল্পৰ অধীনত গ্ৰাম্য উন্নয়ন সম্ভাৰ সৈতে এ এ চি পিয়ে সজাগতামূলক কাৰ্যসূচী গ্ৰহণ কৰে।
- (২) তেওঁলোকে ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা সম্পৰ্কে গাঁওবাসীক উৎসাহিত কৰে আৰু এই ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা প্ৰস্তুত কৰাৰ সময়ত গাঁওবাসীয়ে সম্পূৰ্ণ সহযোগিতা আগবঢ়ায়।
- (৩) বহুসংখ্যক এন জি আই জে এফ এম চিসমূহ পৰিদৰ্শন কৰি কেৱল তথ্যহে সংগ্ৰহ কৰে। অঞ্চলটোত কোনো ধৰণৰ উন্নয়নমূলক আঁচনি গ্ৰহণ নকৰে।
- (৪) প্ৰথমবাৰৰ বাবে এ পি বি এফ চিৰ অধীনত আৰ জি ভি এনে সম্প্ৰদায়টোৰ সৈতে মত বিনিময় কৰাৰ লগতে প্ৰকল্পটোৰ বিষয়ে সজাগতাৰ সৃষ্টি কৰে। লগতে বিকাশ আৰু উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰত পৰিৱেশ আৰু পাৰিপাৰ্শ্বিক দিশকে ধৰি বিভিন্ন উন্নয়নমূলক বিষয়তো সজাগতা সৃষ্টি কৰে।
- (৫) পৰিৱেশ, বন আৰু অন্যান্য জীৱিকা সম্পৰ্কীয় বিষয় যেনে পোক নিয়ন্ত্ৰণ, পশুপালন আদি সম্পৰ্কত গাঁওবাসীৰ ভাল স্থানীয় জ্ঞান আৰু পৰম্পৰাগত জ্ঞান আছে।
- (৬) বতৰ পৰিৱৰ্তন আৰু ইয়াৰ ফলত কৃষি তথা স্বাস্থ্যৰ ওপৰত পৰা প্ৰভাৱক লৈ সম্প্ৰদায়টোৱে

শংকা ব্যক্ত কৰে। লগতে বতৰ পৰিৱৰ্তন সন্দৰ্ভত বৈজ্ঞানিক জ্ঞান আহৰণৰ বাবে তেওঁলোকে আগ্ৰহ প্ৰকাশ কৰে।

- (৭) বনাঞ্চল সুৰক্ষিত কৰি বতৰ পৰিৱৰ্তনৰ কাৰণসমূহ নিয়ন্ত্ৰণ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁলোকৰ ভূমিকা সন্দৰ্ভত সম্প্ৰদায়টোৰ এক জনসচেতনতা পৰিলক্ষিত হৈছিল।
- (৮) গাঁওবাসী সংৰক্ষণ কাৰ্যসূচীসমূহৰ প্ৰতি অতি সক্ৰিয় আৰু কিছু ব্যক্তিৰ চেগুণ খেতিৰ ওপৰত ভাল জ্ঞান আছে। কিন্তু বন এলেকাত হোৱা বাবে এই ক্ষেত্ৰত নিৰাপত্তাহীনতা অনুভৱ কৰে বুলি প্ৰকাশ কৰে।

ৰাইজৰ প্ৰয়োজন পুনৰীক্ষণ : পি আৰ এ অনুশীলন, দলীয় আলোচনা, গাঁওবাসী, জে এফ এম চি সদস্য, বনকৰ্মী আৰু আন অংশীদাৰসকলৰ সৈতে মত-বিনিময়ৰ অন্তত গ্ৰাম্য উন্নয়ন পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা গ্ৰহণ কৰা হৈছে। অংশগ্ৰহণমূলকভাৱে সম্প্ৰদায়টোৰ প্ৰয়োজনীয়তা পুনৰীক্ষণ সম্পন্ন কৰা হয়। লোকসকলৰ প্ৰয়োজনীয়তা তলত উল্লেখ কৰা ধৰণে শ্ৰেণীভুক্ত কৰিব পাৰি।

(১) গঠনমূলক প্ৰয়োজনীয়তা : লোকসকলৰ গঠনমূলক প্ৰয়োজনীয়তাৰ প্ৰত্যক্ষ আৰু পৰোক্ষভাৱে জীৱিকা উন্নয়নৰ সৈতে সম্পৰ্ক আছে। পথ, বিদ্যালয়, স্বাস্থ্যসেৱা, খোৱাপানী যোগান ব্যৱস্থা, কুঁৱা, শৌচাগাৰ নিৰ্মাণ, সামূহিক প্ৰেক্ষাগৃহ নিৰ্মাণ, বজাৰ গৃহ নিৰ্মাণ আদিৰ দৰে আন্তঃগাঁথনি উন্নয়নমূলক কাম-কাজ ইয়াত অন্তৰ্ভুক্ত হৈ আছে।

(২) অগঠনমূলক প্ৰয়োজনীয়তা : অগঠনমূলক প্ৰয়োজনীয়তাৰ ভিতৰত আছে দক্ষতা প্ৰশিক্ষণ, পশুপালন, স্বাস্থ্য সেৱা, ভ্ৰাম্যমাণ চিকিৎসকৰ দল, গাঁৱৰ বিদ্যালয়সমূহত শিক্ষক, বিত্তীয় অন্তৰ্ভুক্তিকৰণৰ প্ৰশিক্ষণ তথা সজাগতাৰ সক্ষমতা সৃষ্টি, আত্মসহায়ক গোট গঠন, ই ডি চিৰ বাবে উন্নয়ন পুঁজি, কেঁচামালৰ ব্যৱস্থা, পৰম্পৰাগত সামগ্ৰীসমূহৰ মূল্য সংযোজন আৰু বজাৰ ব্যৱস্থা ইত্যাদি।

এই প্ৰয়োজনীয়তাসমূহক পুনৰ দীৰ্ঘম্যাদী আৰু হ্রস্বম্যাদী প্ৰয়োজনীয়তা হিচাপে দুটা ভাগত বিভক্ত কৰিব পাৰি। সম্প্ৰদায়ৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ সবিশেষ গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনাত উল্লেখ কৰা হৈছে।

৭। গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা :

গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা যুগুত কৰাৰ উদ্দেশ্য হ'ল এখন গাঁৱৰ সম্প্ৰদায়ৰ উন্নয়নৰ দিশসমূহ চিনাক্ত কৰাটো। অংশগ্ৰহণমূলক গ্ৰামীণ মূল্যায়নৰ ভিত্তিত গ্ৰামোন্নয়নৰ দীৰ্ঘম্যাদী আৰু হ্রস্বম্যাদী প্ৰয়োজনীয়তা বিবেচনা কৰি এখন গ্ৰামোন্নয়ন পৰিকল্পনা যুগুত কৰা হয়। এই পৰিকল্পনা যুগুত কৰাৰ সময়ত গাঁওবাসীৰ লগতে জে এফ এম চি সদস্যসকলৰ লগতো আলোচনা কৰা হয়। সম্প্ৰদায়টোৰ সদস্যসকলৰ বাবে গ্ৰামোন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ বিভিন্ন দিশসমূহ তলত দিয়াৰ দৰে—

- (১) ৰাজহুৱা সভাঘৰসমূহে গাঁওবাসীক একত্ৰিত কৰাত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে। ইয়াত থকা ৰাজহুৱা সভাঘৰটোত খোৱাপানীৰ পৰ্যাপ্ত সুবিধাৰে এটা জে এফ এম চি কাৰ্যালয় স্থাপন কৰিব লাগে, যাতে ইয়াৰ দ্বাৰা সহযোগিতাৰ নেটৱৰ্ক দৃঢ় কৰি প্ৰাকৃতিক সম্পদ পৰিালনা কৰাত সুবিধা হয়।
- (২) গাঁওবাসীক এটা টেণ্ট হাউছৰ প্ৰয়োজন যাৰ জৰিয়তে জে এফ এম চিয়েও উপাৰ্জন সৃষ্টিৰ উৎস হিচাপে গ্ৰহণ কৰিব পাৰে।
- (৩) গাঁওখনৰ ভিতৰত কোনো পকীৰাস্তা নাই। গাঁওখনত দলঙো নাই। বুঢ়ীগংগাৰ ওপৰত দলং আৰু পকীৰাস্তা নিৰ্মাণে পথ যোগাযোগ সুচল কৰি তুলিব।
- (৪) গাঁওখনত এখন প্ৰাথমিক বিদ্যালয় আছে আৰু উপযুক্ত টয়লেটৰ সুবিধাৰে ইয়াৰ মেৰামতিৰ প্ৰয়োজন।

(৫) অসুৰক্ষিত অনাময় ব্যৱস্থাবে গাঁওবাসী স্বাস্থ্য সম্বন্ধীয় দুৰ্যোগসমূহৰ প্ৰতি সচেতন নহয়। গাঁওখনৰ বিভিন্ন স্থানত দহটা উপযুক্ত টয়লেটৰ সুবিধা প্ৰদান কৰিব লাগে।

যিয়েই নহওক, গাঁওবাসীয়ে তৎকালীনভাৱে কাৰ্যকৰীকৰণৰ বাবে তলৰ প্ৰস্তাৱসমূহ আগবঢ়াইছে—

- ক) গাঁওবাসীয়ে প্ৰতিবছৰে বানপানীত আক্ৰান্ত হয়। গাঁওখনত কোনো মথাউৰিৰ ব্যৱস্থা নাই। বান সুৰক্ষা ব্যৱস্থা হিচাপে বুঢ়ীগংগা নদীৰ পাৰত এটা মথাউৰি নিৰ্মাণ কৰিলে গাঁওবাসীৰ যথেষ্ট সহায় হ'ব।
- খ) গাঁওখনত উপযুক্ত খোৱাপানীৰ উৎস নাই। গাঁওখনত প্ৰকৃত পানীৰ উৎস পৰ্যাপ্ত কৰিবলৈ হ'লে পানীযোগান বা জনস্বাস্থ্য কাৰিকৰী বিভাগে ব্যৱস্থা হাতত ল'ব লাগিব।
- গ) গাঁওখনত এটা প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰ আছে যদিও ই কাৰ্যক্ষম হৈ থকা নাই। গাঁওবাসীক এটা কাৰ্যক্ষম আৰু উপযুক্ত প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰৰ প্ৰয়োজন।
- ঘ) জীৱিকা সৃষ্টিত উৎসাহ যোগাবৰ বাবে বাঁহ-বেতৰ শিল্প, চিলাই আদিৰ উন্নত প্ৰশিক্ষণৰ বাবে গাঁওখনত এটা প্ৰশিক্ষণ কেন্দ্ৰৰ প্ৰয়োজন।

৭.১ প্ৰাৰম্ভিক কাৰ্যসূচীৰ স্থানাংক

গাঁও উন্নয়নৰ বাবে গাঁওবাসীয়ে বহুতো প্ৰাৰম্ভিক কাৰ্যসূচী গ্ৰহণৰ বাবে প্ৰস্তাৱ দিয়ে। আন্তঃগাঁথনি উন্নয়ন আৰু দক্ষতা উন্নয়ন, যি দুটা পোনপটীয়াভাৱে সংযুক্ত তেনেধৰণৰ প্ৰাৰম্ভিক কাৰ্যসূচী ইয়াত অন্তৰ্ভুক্ত।

স্থানাংক	স্থানাংক অনুসাৰে গাঁও পি আৰ এ	বৰ্ণনা	বাজেট
১	জে এফ এম চি কাৰ্যালয় ৰাজহুৱা সভাঘৰৰ সৈতে, চিলিং, চাৰিবেৰ, টয়লেট আৰু খোৱাপানীৰ ব্যৱস্থাবে	আকাৰ = ১২×১৪ ফুট স্থান : জে এফ এম চি এলেকা কালি=২.১/২ কঠা	৬ লাখ
২	ৰাজহুৱা সভাঘৰত টেণ্ট হাউছ	স্থান : ৰাজহুৱা সভাঘৰ চকী ১০০, গেছ ষ্টভ ১টা, জেনেৰেটৰ ১টা, গেছ চিলিণ্ডাৰ ১টা	১ লাখ
৩	পথ দলং	৩৬নং ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাইপথ-মছজিদ পথ, স্থান বুঢ়ীগংগা নদী, আকাৰ=৭০×৮ ফুট	১৫ লাখ
৪	টয়লেটেৰে ভোগৰাম লস্কৰ প্ৰাথমিক বিদ্যালয় মেৰামতি	দুৱাৰ-খিৰিকী মেৰামতি টয়লেটৰ আকাৰ=৫×১০ ফুট স্থান ভোগৰাম লস্কৰ প্ৰাঃ বিঃ	১ লাখ
৫	জে এফ এম চি মছজিদ মেৰামতি	দেৱাল, দুৱাৰ আৰু খিৰিকী মেৰামতি	১ লাখ
৬	টয়লেট নিৰ্মাণ	মুঠ=১০টা আকাৰ =৫×১০ ফুট	১ লাখ

৮। জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা

গাঁওখনৰ বাবে ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা কৰাৰ সময়ত জে এফ এম চিৰ সদস্য আৰু আৰ জি ভি এনৰ সহযোগত বনাঞ্চলৰ সীমামূৰীয়া গাঁওসমূহত আৰ্থ-সামাজিক সমীক্ষা আৰু পি আৰ এ অনুশীলন কৰা হৈছে। পি আৰ এ আৰু দলীয় আলোচনাৰ জৰিয়তে বিভিন্ন উপাৰ্জন সৃষ্টি কাৰ্য (আই জি এ) চিনাক্ত কৰা হয়। সম্প্ৰদায়টোৱে চিনাক্ত কৰা কিছুমান গুৰুত্বপূৰ্ণ উপাৰ্জন সৃষ্টি কাৰ্য হৈছে— মৎস্য পালন, পাচলি খেতি, হাঁহ-কুকুৰা পালন, দুগ্ধ উৎপাদন, মৌপালন, কাঠফুলা খেতি, নাৰ্ছাৰী, চিলাই, ক্ষুদ্ৰ শিল্প, মৰাপাট শিল্প, বাঁহশিল্প, মমবাতি প্ৰস্তুতকৰণ, ধূপকাঠি নিৰ্মাণ, আচাৰ প্ৰস্তুতকৰণ ইত্যাদি। উৎপাদনৰ পিছত পেকেজিং, বটলিং আৰু বৃত্তিমূলক লেবেলিঙৰ জৰিয়তে সামগ্ৰীসমূহৰ মূল্য সংযোজন কৰিব পৰা যায়। আই জি এৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় কেঁচা সামগ্ৰী, যন্ত্ৰ-পাতি চিনাক্ত কৰা হৈছে। 'ভ্ৰাম্যমাণ বজাৰ'ৰ জৰিয়তে উৎপাদিত সামগ্ৰীসমূহৰ প্ৰদৰ্শন আৰু বিক্ৰীৰ জৰিয়তে এক মাৰ্কেটিং প্লেটফৰ্ম প্ৰদানৰ বাবে জে এফ এম চি-ই ডি চিয়ে প্ৰস্তাৱ গ্ৰহণ কৰিছে।

৮.১ : স্থানাংক

জীৱিকা আৰু দক্ষতা উন্নয়ন স্থানাংক

- * কৃষি
- * বাঁহ-বেতৰ শিল্প
- * কাঠমিস্ত্ৰী
- * চিলাই
- * বয়ন

৮.২ : জীৱিকাৰ সুযোগ

জীৱিকাৰ সুযোগসমূহ তলত দিয়া ধৰণে চিনাক্ত কৰা হৈছে

- * কৃষি
- * নাৰ্ছাৰী
- * পশুপালন
- * মীনপালন

৮.৩ : কৃষি আৰু উদ্যান শস্য

মূল প্ৰতিবন্ধকতাসমূহ হ'ল—

- (ক) জলসিঞ্চন ব্যৱস্থাৰ অভাৱ
- (খ) বানপানী
- (গ) পোকৰ আক্ৰমণৰ বাবে শস্য নষ্ট হোৱা
- (ঘ) কৃষিৰ উপযুক্ত জ্ঞানৰ অভাৱ

সুযোগসমূহ হ'ল—

- (ক) আধুনিক প্ৰযুক্তি আৰু সঁজুলিৰ ব্যৱহাৰ
- (খ) জৈৱিক কৃষি

৮.৪ : পশুধন

প্রতিবন্ধকতা :

- (ক) পশু চিকিৎসা কেন্দ্ৰৰ দৰে আন্তঃগাঁথনিৰ অভাৱ
- (খ) ৰোগ
- (গ) বানপানী

সুযোগসমূহ :

- (ক) দুগ্ধ পাম
- (খ) হাঁহ-কুকুৰা পালন

৮.৫ : কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদন (এন টি এফ পি)

মূল প্রতিবন্ধকতা

- (ক) এন টি এফ পিৰ কম পৰ্যাপ্ততা
- (খ) পৰ্যাপ্ত এন টি এফ পি সম্পৰ্কে কম জ্ঞান
- (গ) এন টি এফ পি সংগ্ৰহৰ সময়ত বন্যপ্ৰাণীৰ আক্ৰমণ

সুযোগসমূহ :

- ক) ব্যৱসায়িক সংসাধনৰ বাবে ফল আৰু ঔষধি উদ্ভিদ ব্যৱহাৰ কৰিব পৰা যায়
- খ) এন টি এফ পি সংৰক্ষণ আৰু বৈধ ব্যৱহাৰ সম্পৰ্কে সজাগতা সৃষ্টি
- গ) মূল্য সংযোজন

৮.৬ : বিশেষীকৃত দক্ষতা

মূল প্রতিবন্ধকতা :

- (ক) ইয়াৰ কেন্দ্ৰসমূহত উপযুক্ত প্ৰশিক্ষণৰ অভাৱ
- (খ) চৰকাৰী দক্ষতা উন্নয়ন আঁচনি সম্পৰ্কে জ্ঞানৰ অভাৱ
- (গ) আধুনিক সা-সঁজুলিৰ অভাৱ

সুযোগসমূহ :

- (ক) মীনপালন কাৰ্যসূচী আৰু পাটীতৰাৰ খেতি উন্নয়ন
- (খ) ঔষধি উদ্ভিদৰ সৈতে নাৰ্ছৰী উন্নয়ন
- (গ) শীতলপাটী তৈয়াৰ কৰা কাৰ্য সম্প্ৰসাৰণ

৮.৭ : ঋণ সুবিধা

মূল প্রতিবন্ধকতাসমূহ

- ক) চৰকাৰী আঁচনি সম্পৰ্কে জ্ঞানৰ অভাৱ
- খ) উচ্চ সুতৰ হাৰৰ বাবে বেংক ঋণৰ ব্যৱস্থাৰ অভাৱ
- গ) ক্ষুদ্ৰ বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠান সম্পৰ্কে সজাগতাৰ অভাৱ
- ঘ) শোচনীয় অৰ্থনৈতিক অৱস্থাৰ বাবে আত্মসহায়ক গোটৰ বিকাশ স্থৰিব

মূল সুবিধাসমূহ

- ক) বিত্তীয় আঁচনিৰ অন্তৰ্ভুক্তি
- খ) বিভিন্ন চৰকাৰী আঁচনি সম্পৰ্কে সজাগতা সৃষ্টি

৮.৮ কৌশলগত ব্যৱস্থা

তলৰ জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনাসমূহৰ বাবে ওপৰৰ পৰামৰ্শমূলক কাৰ্যসূচীসমূহক কৌশলগত ব্যৱস্থা হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি।

- ক) উৎপাদন বৃদ্ধিৰ বাবে আধুনিক কৃষি সা-সঁজুলি ব্যৱহাৰ আৰু জলসিঞ্চন ব্যৱস্থা
- খ) নিৰ্বাহক্ষম জীৱিকাৰ বাবে পশুপালনৰ উপযুক্ত পদ্ধতি ব্যৱহাৰ
- গ) বিকল্প কৃষি ব্যৱস্থা হিচাপে জৈৱিক কৃষি
- ঘ) বিকল্প জীৱিকা কাৰ্যসূচী হিচাপে দক্ষতা উন্নয়ন কাৰ্যসূচী
- ঙ) বিত্তীয় সম্প্ৰসাৰণৰ বাবে ক্ষুদ্ৰ বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠানৰ অন্তৰ্ভুক্তি

৮.৯ : উপাৰ্জনৰ উৎস সৃষ্টিৰ কাৰ্যসূচী

গাঁওখনত পৰিকল্পনা কৰা মূল উপাৰ্জন সৃষ্টিকাৰী কাৰ্যসূচী হ'ল—

- (১) বয়ন
- (২) চিলাই
- (৩) বাঁহ-বেতৰ শিল্প
- (৪) পশুধন পালন
- (৫) নাৰ্ছাৰী

৮.১০: আত্মসহায়ক গোটৰ কাৰ্য

আত্মসহায়ক গোটসমূহে গাঁওখনত তলত উল্লেখ কৰা ধৰণৰ কাম কৰিব পাৰে

- (১) বয়ন
- (২) বাঁহ-বেতৰ শিল্প কৰ্ম
- (৩) চিলাই

৮.১১ : প্ৰশিক্ষণমূলক ভ্ৰমণ (Exposure Trips)

নিম্নোক্ত প্ৰশিক্ষণমূলক ভ্ৰমণসমূহ পৰিকল্পনা কৰা হৈছে :

- ১) উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চল আৰু ভাৰতৰ অন্য ৰাজ্যৰ নিদৰ্শনমূলক কাম/জে এফ এম চিৰ পৰিকল্পনা পৰিদৰ্শন
- ২) কৃষি-উদ্যানশাস্য প্ৰদৰ্শনী, 'সৰস' (SARAS) আৰু ট্ৰাইফেডৰ দ্বাৰা আয়োজিত অন্যান্য মেলা আদিত অংশগ্ৰহণ
- ৩) বাঁহ শিল্প আৰু হস্তশিল্প-ফাৰ্ণিচাৰ নিৰ্মাণৰ প্ৰশিক্ষণৰ বাবে চুবুৰীয়া দেশ ভ্ৰমণ

সংপ্ৰক্ৰমণ :

পৰিকল্পিত পদক্ষেপসমূহ ভাৰত চৰকাৰৰ তলত উল্লিখিত আঁচনিসমূহেৰে সংপ্ৰক্ৰমণ কৰিব পাৰি :

- ক) ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰাম্য নিয়োগ নিশ্চিতকৰণ আঁচনি (National Rural Employment Guarantee Scheme) —
গ্ৰাম্য নিয়োগৰ কাৰণে
- খ) ৰাষ্ট্ৰীয় কৃষি বিকাশ যোজনা (Rashtriya Krishi Vikas Yojana) — কৃষি আৰু সংলগ্ন ক্ষেত্ৰৰ বিকাশৰ বাবে।
- গ) ৰাষ্ট্ৰীয় কৃষি সিঞ্চন যোজনা (Rashtriya Krishi Sinchay Yojana) —
পানীৰ উৎস উন্নয়ন সহিতে জলসিঞ্চনৰ কাৰণে
- ঘ) ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীণ জীৱিকা অভিযান (National Rural Livelihoods Mission)
- ঙ) দক্ষতা বিকাশ যোজনা (Skills Development Schemes)
- চ) প্ৰধান মন্ত্ৰী উজ্জ্বলা যোজনা (Prime Minister Ujjwala Yojana)
- ছ) এন আৰ এল এম (NRLM)
- জ) এন আৰ এইচ এম (NRHM)
- ঝ) বাঁহ অভিযান (Bamboo Mission)
- ঞ) গ্ৰাম্য উন্নয়ন আৰু জীৱিকাৰ বাবে সঠিক অন্য আঁচনি।

উপৰোক্ত সংপ্ৰক্ৰমণে বৰ্তমানৰ পৰিকল্পনাক সহায় কৰাৰ লগতে ভৱিষ্যৎ প্ৰকল্পত সহায় কৰিব।

৯। নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ বাবে বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা :

এই বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা বন বিভাগ আৰু নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ অংশ হিচাপে গাঁও পৰ্যায়ত কৰা সবিশেষ পি আৰ এ অনুশীলনৰ ভিত্তিত প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। এই পৰিকল্পনাৰ লক্ষ্যই প্ৰদান কৰিব সংৰক্ষণ আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্যৰ মূল্য, নিৰ্ধাৰিত জে এফ এম চিত পাৰিৱেশিক কাৰ্যক্ৰম আৰু উৎপাদন সক্ষমতা। লগতে বহনক্ষম ব্যৱস্থাবে গাঁওবাসীয়ে ব্যৱহাৰ আৰু জীৱিকাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় সমলো লাভ কৰিব। নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলত এই ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাই তলৰ প্ৰকাৰসমূহ বিবেচনালৈ আনিছে :

- ক) বন বিভাগৰ দ্বাৰা জে এফ এম চিৰ বাবে নিৰ্ধাৰণ কৰা বনাঞ্চলসমূহ আৰু
- খ) গাঁওবাসীৰ মাটি আৰু নিৰ্ধাৰিত বনাঞ্চলৰ বাহিৰৰ মাটিত বৃক্ষ ৰোপণ বা বৃক্ষ ৰোপণ কৰিবলগীয়া এলেকা

৯.১ঃ বনাঞ্চলসমূহ আৰু সেইবোৰৰ বৰ্তমান অৱস্থা

নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলসমূহৰ অৱস্থা সাৰাংশ হিচাপে তলত দিয়া হ'ল।

তালিকা-১ : নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলৰ অৱস্থা

চিহ্নিতকৰণ	জে এফ এম চি বনাঞ্চলৰ আয়তন (হেক্টৰ)	গাঁৱৰ পৰা দূৰত্ব (কিঃ মিঃ)	বনাঞ্চলৰ অৱস্থা (ভাল-বনৰ ৪০% আৰু ততোধিক ক্ৰাউন ঘনত্ব বাকী- 'ক্ষতিগ্ৰস্ত')	সম্প্ৰদায়ৰ দ্বাৰা ব্যৱহাৰৰ ব্যৱধানতা (২-৩ মাহ/৩-৬ মাহ/৬ -৯ মাহ/৯ মাহৰ বেছি)
(ক) ন্যস্ত বনাঞ্চল				
আৰ এফ / পি এফ, নামঃ ডবকা সংৰক্ষিত বনাঞ্চল লাটঃ হালদিআটী উপাদানঃ	৩০০	১৫০মিঃ	ভাল এলেকাঃ ১২০ হেক্টৰ ক্ষতিগ্ৰস্ত এলেকাঃ ১৮০ হেঃ	৯ মাহৰ বেছি
(খ) অন্যান্য ৰোপিত এলেকা				
অৱস্থানঃ বনাঞ্চলৰ প্ৰকাৰঃ ভি এফ/অন্যান্য		২	ভাল এলেকাঃ - — হেক্টৰ ক্ষতিগ্ৰস্ত এলেকাঃ — হেঃ	
মুঠ	৩০০		ভাল এলেকাঃ ১২০ হেক্টৰ ক্ষতিগ্ৰস্ত এলেকাঃ ১৮০ হেঃ	

উৎস : বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু গাঁওবাসীৰ সৈতে হোৱা হোৱা আলোচনা

এইটো দেখা গ'ল যে নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ ৩০০ হেক্টৰ বনাঞ্চলৰ অন্তৰ্গত, য'ত ১২০ হেক্টৰ 'ভাল' (ঘনত্ব ৪০ শতাংশতকৈ কম) আৰু বাকীখিনি 'ক্ষতিগ্ৰস্ত'।

৯.১.১। বনভূমিৰ প্ৰকাৰ :

নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলসমূহ বঙা বালিয়া মাটিৰ প্ৰকাৰৰ।
তলৰ তালিকাত মাটিৰ প্ৰকাৰৰ কিছুমান বৈশিষ্ট্য দিয়া হ'ল।

তালিকা- ২ : নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ বনভূমিৰ প্ৰকাৰ

স্থিতি	ন্যস্ত বনাঞ্চলৰ অৱস্থা	বৃক্ষৰোপিত অন্যান্য এলেকাৰ অৱস্থা
উৰ্বৰতাৰ পৰ্যায়	ভাল	
ভূমি ক্ষয়ৰ অৱস্থা	নহয়	
উপস্থিতি :		
(ক) পলস	নহয়	
(খ) বোকামাটি	ভাল	
(গ) ন-উৰ্বৰ ভূমি	নহয়	
(ঘ) বালিচাহি	নহয়	

উৎস : বন বিভাগৰ বিষয়া আৰু স্থানীয় গাঁওবাসীৰ সৈতে হোৱা আলোচনা।

নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ বাবে, বনভূমিৰ মুখ্য বৈশিষ্ট্যসমূহ সাৰাংশ হিচাপে তলত দিয়া হ'ল :

- (ক) ভাল সাৰুৱা
- (খ) বঙা বালিয়া
- (গ) আঠালেতীয়া

৯.১.২। বনাঞ্চলৰ বৰ্তমান উদ্ভিদসমূহ

নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলত বৰ্তমান উপলব্ধ উদ্ভিদসমূহ তলত দিয়া হ'ল।

প্ৰজাতি	স্থানীয় নাম	বৈজ্ঞানিক নাম
মুখ্য বন প্ৰজাতি	শাল, খকন	টেক্টোনাথ্ৰাণ্ডিছ ডুৱানবাগাছেননাৰিটইডছ
সহযোগী	আজাৰ, বহেৰা, আৰোহী মাকাৰি শাল	লেগাৰষ্ট্ৰ'মিয়াফ্ল'ছৰেগানছ.পাৰ্ছ, টাৰ্মিনেলিয়াবেলেৰিকা, শ্বৰিয়াৰ'বুষ্ঠা
জোপোহা		
ঔষধি উদ্ভিদ	শিলিখা, বহেৰা, আমলখি, ভাতঘিলা	টাৰ্মিনেলিয়াচেবুলা.ৰেটজ, টাৰ্মিনেলিয়াবেলেৰিকা ফাইলানটুছেম্বলিকা, অৰ'ক্সিলুমিণ্ডিকাম
উৎপাদন	জাতি, ভলুকা, মালি আদি	বাম্বুচাটুলডা, বাম্বুছাবেলকোৱা, মেলোকান্না বেছিফাৰেট পৰিয়াল : বাম্বুছইডি
অন্যান্য, যদি আছে		

৯.১.৩ : অতীতৰ বনগাঁও পৰিচালনা

অতীত নাহৰগাঁও জে এফ এম চিত গ্ৰহণ কৰা বন সুৰক্ষা সম্পৰ্কীয় কাৰ্যসূচীসমূহ হ'ল :

ক) অন্তৰ্ভুক্ত পৰিয়ালৰ সংখ্যা : ১১৯টা

খ) অন্তৰ্ভুক্ত জনসংখ্যা : ৪৫০জন

গ) কাৰ্যসূচীৰ সাৰাংশ : বনকৰ্মীৰ সহায়ত গাঁওবাসীৰ পেট্ৰোলিং

উৎস : বন বিভাগৰ বিষয়া আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

৯.১.৪ : বন উৎপাদনৰ ঘৰুৱা প্ৰয়োজনীয়তা

ঘৰুৱা ব্যৱহাৰৰ বাবে স্থানীয় বাইজৰ বনৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীলতা তলৰ তালিকাত প্ৰদান কৰা হ'ল :

তালিকা : ৪ (ক) : নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ প্ৰতিটো

পৰিয়ালৰ ঘৰুৱা ব্যৱহাৰৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় বন উৎপাদন

বন উৎপাদনৰ নাম	গড় পৰিয়ালৰ প্ৰয়োজনীয়তা		বৰ্তমান কেনেদৰে পোৱা হয়	উৎস
	প্ৰয়োজনীয়তাৰ পৰিমাণ	আনুমানিক পৰিমাণ		
কাঠখৰি	প্ৰতিদিন হিচাপে	১৫ কিঃগ্ৰাঃ		সংৰক্ষিত বনাঞ্চল ঘৰুৱা
ঘৰৰ বাবে কাঠ				
ব্যৱহাৰৰ বাবে সৰু কাঠ	বছৰি	১ কিউবিক ফুট		সংৰক্ষিত বনাঞ্চল
খুঁটা-বাঁহ	ঋতুকালীন	১টা	বজাৰ	বজাৰ
বনৰ পৰা পশুখাদ্য				
এন টি এফ পিঃ	ঋতুকালীন	৭ কিঃগ্ৰাঃ		সংৰক্ষিত বনাঞ্চল
অন্যান্য (ইকৰা)	বছৰি	১০ কিঃগ্ৰাঃ		বজাৰ

উৎস : বন বিভাগৰ বিষয়া আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

নাহৰগাঁও জে এফ এম চিত ১১৯টা পৰিয়াল আছে। ওপৰৰ তালিকা আৰু এই পৰিয়ালৰ সংখ্যাৰ পৰা

নাহৰগাঁৱত বছৰি নিজৰ ব্যৱহাৰৰ বাবে প্ৰয়োজন হোৱা বন উৎপাদন তলত দিয়া ধৰণৰ :

তালিকা : ৪ (খ) : বন উৎপাদনৰ মুঠ ঘৰুৱা প্ৰয়োজনীয়তা— নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ সকলো পৰিয়ালৰ বাবে

বন উৎপাদনৰ নাম	গাঁওবাসীক প্ৰয়োজন (প্ৰতি বছৰে কেজি) (*)	মন্তব্য
কাঠখৰি	৬৫১৫২৫ টন	
ঘৰৰ বাবে কাঠ		
ব্যৱহাৰৰ বাবে সৰুকাঠ	৪৩৪৩৫ কিউবিক ফুট	
খুঁটা-বাঁহ	৪৩৪৩৫ কিউবিক ফুট	
বনৰ পৰা পশুখাদ্য		
এন টি এফ পি	৮৩৩ কেজি	
অন্যান্য (ইকৰা)	১১৯০ কেজি	

উৎস : ওপৰৰ তালিকা : ৪ (ক) আৰু গাঁওবাসীৰ তথ্যৰ পৰা মুঠ পৰিয়ালৰ সংখ্যা

(*) পৰিয়ালৰ গড় প্ৰয়োজনীয়তাৰ আনুমানিক পৰিমাণ (তালিকা : ৪ (ক) × ১১৯ পৰিয়াল।

৯.১.৫ : গাঁওবাসীৰ দ্বাৰা বন উৎপাদন সংগ্ৰহ আৰু বিপণন

ঘৰুৱা ব্যৱহাৰৰ উপৰি, গাঁওবাসীয়ে এই সামগ্ৰীসমূহ স্থানীয় বজাৰত বিক্ৰীৰ দ্বাৰাও বনৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল হৈ আহিছে। নাহৰগাঁও জে এফ এম চি গাঁওবাসীয়ে বিপণনৰ বাবে সংগ্ৰহ কৰা বন উৎপাদন তলৰ তালিকাত দিয়া হৈছে।

তালিকা : ৫ (ক) : নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ গাঁওবাসীয়ে বিপণনৰ বাবে সংগ্ৰহ কৰা বন উৎপাদন

বন উৎপাদনৰ নাম	বিপণনৰ বাবে সংগ্ৰহ			সংগ্ৰহৰ উৎস
	বছৰ/মাহ	সংগ্ৰহ কৰা পৰিয়ালৰ সংখ্যা	সংগৃহীত গড় পৰিমাণ (কেজি)	
কাঠখৰি	দৈনিক	১১৯	২০০০	সংৰক্ষিত বনাঞ্চল
ঘৰৰ বাবে কাঠ				
ব্যৱহাৰৰ বাবে সৰু কাঠ				
বাঁহ	ঋতুকালীন	১০	৩০০	ঘৰুৱা
খুঁটা				
বনৰ পৰা পশুখাদ্য				
এন টি এফ পি				
অন্যান্য : সৰু শিল	দৈনিক	৪০	২০০ টন	নদী

উৎস : বন বিভাগৰ বিষয়া আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

ওপৰৰ সংযোজনত, তলৰ তালিকাত অতিৰিক্ত তথ্য প্ৰদান কৰা হ'ল :

তালিকা : ৫ (খ) : বন উৎপাদন সংগ্ৰহ আৰু বিপণন— অতিৰিক্ত তথ্য (নাহৰগাঁও জে এফ এম চি)

বন উৎপাদনৰ নাম	অতিৰিক্ত বিপণন (কেজি)	কেনেদৰে বিপণন হয়	বন উৎপাদন বিক্ৰীৰ পৰা প্ৰতি পৰিয়ালৰ গড় উপাৰ্জন
কাঠখৰি	৫০	স্থানীয় বজাৰ	১০০
ঘৰৰ বাবে কাঠ			
ব্যৱহাৰৰ বাবে সৰু কাঠ			
বাঁহ	২০	স্থানীয় বজাৰ	১৪০০
খুঁটা			
বনৰ পৰা পশুখাদ্য			
এন টি এফ পি			
অন্যান্য— বালি শিল	২০ টন	স্থানীয়	১০০

উৎস : বন বিভাগৰ বিষয়া আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

৯.১.৬ : বন উৎপাদনৰ মুঠ প্ৰয়োজনীয়তা— ঘৰুৱা ব্যৱহাৰ আৰু বিপণন

নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ সদস্যসকলৰ দ্বাৰা বন উৎপাদনৰ মুঠ প্ৰয়োজনীয়তা তলত সাৰাংশত দিয়া হ'ল— পূৰ্বৰ উপ-শাখাৰ তথ্যৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি।

তালিকা : ৬ : নাহৰগাঁও জে এফ এম চি গাঁওবাসীৰ দ্বাৰা বন উৎপাদনৰ মুঠ প্ৰয়োজন

বন উৎপাদনৰ নাম	গাঁওবাসীৰ প্ৰয়োজন (কেজি প্ৰতি বছৰ) তালিকা : ৪ (খ)ৰ পৰা	অতিৰিক্ত বিপণন (কেজি) তালিকা : ৫ (খ)ৰ পৰা	মুঠ প্ৰয়োজনীয়তা (কেজি)
কাঠখৰি	৬৫১৫২৫ কিঃগ্ৰাঃ	৫০	৬৫১৫৭৫ কিঃগ্ৰাঃ
ঘৰৰ বাবে কাঠ			
ব্যৱহাৰৰ বাবে সৰু কাঠ	৪৩৪৩৫ কিউবিক ফুট	-	৪৩৪৩৫ কিঃগ্ৰাঃ
বাঁহ/ খুঁটা	৪৩৪৩৫ ডাল	২০	৪৩৪৩৫ ডাল
বনৰ পৰা পশুখাদ্য	-	-	-
এন টি এফ পি	৮৩৩ কিঃগ্ৰাঃ	-	৮৩৩ কিঃগ্ৰাঃ
অন্যান্য	১১৯০ কিঃগ্ৰাঃ	-	১১৯০ কিঃগ্ৰাঃ

উৎস : এই অধ্যায়ৰ তালিকা : ৪ (খ) আৰু ৫ (খ), পূৰ্বৰ পৃষ্ঠাত দিয়াৰ দৰে।

৯.২ : বন সুৰক্ষা বিষয়

৯.২.১ঃ সুৰক্ষাৰ সমস্যা

নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ বন সুৰক্ষা বিষয়সমূহ তলৰ তালিকাত সাৰাংশ কৰা হৈছে।

তালিকা-২ : নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ সুৰক্ষা সমস্যা

সমস্যাৰ প্ৰকাৰ	প্ৰাসংগিক (হয়/নহয়)	গুৰুত্বপূৰ্ণ (হয়/নহয়)
চৰণীয়া পথাৰ-স্থানীয় জন্তু	হয়	হয়
চৰণীয়া পথাৰ-অন্য এলেকাৰ জন্তুৰ	হয়	হয়
অবৈধ গছকটা কাৰ্য	হয়	নহয়
কাঠৰ চোৰাং ব্যৱসায়	নহয়	নহয়
আকস্মিক অগ্নিকাণ্ড	হয়	নহয়
বনাঞ্চলৰ ভূমিত বেদখল	নহয়	নহয়

উৎস : বন বিভাগৰ বিষয়া আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

গতিকে ইয়াৰ পৰা দেখা গ'ল যে ওপৰৰ জে এফ এম চিটোৱে সন্মুখীন হোৱা গুৰুত্বপূৰ্ণ বন সুৰক্ষা বিষয়সমূহ হ'ল স্থানীয় আৰু নিকটৱৰ্তী অঞ্চলৰ পৰা অতিমাত্ৰা পশুচাৰণ।

৯.২.২ঃ বনাঞ্চল হ্রাসৰ কাৰণ

নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চল হ্রাসৰ মূল কাৰণ তলত দিয়া হৈছে :

ক) অতিমাত্রা পশুচাৰণ

উৎস : বন বিভাগৰ বিষয়া আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

৯.৩ বন উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ উপাদানসমূহ

তলৰ উপ-শাখাবোৰত নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ বন উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ উপাদানসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হৈছে। এই উপাদানসমূহৰ ভিতৰত সুৰক্ষা পৰিকল্পনা, বাসস্থান উন্নয়ন, জলাশয় সংৰক্ষণ, মানুহ-বন্যপ্ৰাণীৰ সংঘাত নিৰাময়, পৰিবেশ পৰ্যটন পৰিকল্পনা, বন উন্নয়ন (পৰামৰ্শ), নাৰ্ছৰী উন্নয়ন, পৰিচালনা আৰু অন্যান্য দিশসমূহ সামৰি লোৱা হৈছে।

৯.৩.১ বন সুৰক্ষা

সুৰক্ষা পৰিকল্পনা তলত দিয়া হৈছে, পূৰ্ব উপ-শাখা ত আলোচনা কৰাৰ দৰে। নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ বন সুৰক্ষা কাৰ্যসূচী আলোচনা কৰা হ'ল।

তালিকা-৮ : নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ সুৰক্ষা পৰিকল্পনা

সুৰক্ষা কৰ্ম (প্ৰফ'ৰ্মা-৩ৰ তালিকা : ৩.৭ৰ পৰা প্ৰয়োজন মতে পূৰণ কৰিব লাগিব)	বন এলেকাত অৱস্থিতি	বিষয়সমূহৰ জোখ-মাখ (দৈৰ্ঘ্য, কালি, আকাৰ আদি)	সময় সীমা	অগ্ৰাধিকাৰ (উচ্চ/মধ্য/নিম্ন)
বন বিভাগৰ লোক আৰু গাঁওবাসীৰ পেট্ৰোলিং	সমগ্ৰ অঞ্চল	সমগ্ৰ অঞ্চল	পূৰা ৭- পূৰা ৪লৈ	উচ্চ

উৎস : বন বিভাগৰ বিষয়া আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

গতিকে নাহৰগাঁও জে এফ এম চি (উচ্চ-মধ্যম অগ্ৰাধিকাৰৰ সৈতে)ত গ্ৰহণ কৰা গুৰুত্বপূৰ্ণ সুৰক্ষা বিষয়সমূহৰ পৰিকল্পনা তলত দিয়াৰ দৰে দেখা গৈছে।

ক) অতিমাত্রা পশুচাৰণ নিয়ন্ত্ৰণ

- গৰুৰ অনাধিকাৰ প্ৰৱেশ আইন, ১৮৭১ মতে গৰু ৰাখিবৰ বাবে গোহালি স্থাপন
- সুৰক্ষা বিষয় জুড়ত অঞ্চলত বন বিভাগৰ লোকৰ সৈতে জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ পেট্ৰোলিং
- স্থানীয় বাসিন্দাসকলৰ মাজত বনৰ গুৰুত্ব সম্পৰ্কে এলেকাটোত সজাগতা কাৰ্যসূচী ৰূপায়ণ

৯.৩.২ প্ৰস্তাৱিত কৰ্ম আঁচনিৰ প্ৰকাৰ

নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ ক্ষতিগ্ৰস্ত বন এলেকাৰ বাবে গ্ৰহণ কৰা প্ৰস্তাৱিত কৰ্ম আঁচনিসমূহৰ প্ৰকাৰ তলত দিয়া হ'ল :

তালিকা-৯ : নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ প্ৰস্তাৱিত কৰ্ম আঁচনিৰ প্ৰকাৰ

নিৰাময়	প্ৰয়োজনীয়তা (হয়/ নহয়)	জে এফ এম চিৰ দায়িত্ব (হয়/ নহয়)	মাহ/বছৰ কেতিয়া গ্ৰহণ কৰা হ'ব	পৰিচৰ্যাৰ বাবে প্ৰস্তাৱিত এলেকাৰ সম্প্ৰসাৰণ (হেঃ)
ক্ষতিগ্ৰস্ত বনাঞ্চলৰ পুনৰ সৃষ্টিকৰণ	হয়	হয়	এপ্ৰিল-জুন	১৮০
গছৰ গজালিৰ সুৰক্ষা				
জলাশয় পৰিচৰ্যা				
জলাধাৰ				
ঘাঁহ-বন নিৰণি				
বাঁহ ৰোপণ	হয়	হয়	মাৰ্চ-মে'	১০
বীজ সিঁচা	হয়	হয়	এপ্ৰিল-জুন	১৫
মুঢ়া উভলা আৰু ৰোপণ				
কলম দিয়া আৰু ৰোপণ				
বাস্তৱিক বেৰ	হয়	হয়	জানু-ডিচে	সমগ্ৰ এলেকা
সামাজিক বেৰ	হয়	হয়	জানু-ডিচে	সমগ্ৰ এলেকা
অন্যান্য কৰ্মসূচী				

উৎস : বন বিভাগৰ বিষয়া আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

গতিকে নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ বাবে প্ৰস্তাৱিত পৰিচৰ্যা কৰ্ম আঁচনিসমূহ হ'ল :

৯.৩.৩ বনোন্নয়ন পৰিকল্পনা— অগ্ৰিম কৰ্ম আৰু সৃজন

ওপৰৰ সম্পৰ্কত বিতং তথ্য তলৰ তালিকাত দিয়া হ'ল :

তালিকা-১০ : নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ পৰিকল্পিত বনোন্নয়ন

নিৰাময় ব্যৱস্থা	ৰোপণৰ বাবে হেক্টৰৰ হিচাপত নিৰ্দ্ধাৰিত এলেকা	খণ্ড ৰোপণৰ বাবে অগ্ৰাধিকাৰ	প্ৰজাতি	স্থান ব্যৱধান (মিটাৰ × মিটাৰ)
প্ৰাকৃতিকভাৱে পুনৰ সৃজনত সহযোগিতা (ৰোপণৰ স্থান ব্যৱধানসহ)	৪০ হেক্টৰ	২×২০	খলুৱা প্ৰজাতি	২×২
খণ্ড ৰোপণ				
নিম, আমলখি, মছৱা বহেৰা, সিঁচা (ভেষজ উদ্ভিদ)				
সমৃদ্ধকৰণ ৰোপণ				
পোনপটীয়া ৰোপণ				
অন্যান্য (বাঁহ)				
মুঠ এলেকা (হেক্টৰ)				

উৎস : বন বিভাগৰ বিষয়া আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

৯.৪ বনোন্নয়ন পৰিকল্পন — বছৰেকীয়া লক্ষ্য

দহ বছৰ সময়ৰ বাবে ওপৰৰ ক্ষেত্ৰত বছৰেকীয়া লক্ষ্য তলত দিয়া হ'ল :

তালিকা-১০ (ক) : নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ বনোন্নয়নৰ বছৰেকীয়া লক্ষ্য

(বছৰ-১-৫)

নিৰাময়	২০১৬	২০১৭	২০১৮	২০১৯	২০২০
প্ৰাকৃতিকভাৱে পুনৰ সৃজনত সহযোগিতা (ৰোপণৰ স্থান ব্যৱধানসহ)	২৫ হেক্টৰ	২০ হেক্টৰ	২০ হেক্টৰ	২০ হেক্টৰ	২০ হেক্টৰ
খণ্ড ৰোপণ					
নিম, আমলখি, মছৱা বহেৰা, সিঁচা (ভেষজ উদ্ভিদ)		২০ হেক্টৰ	২০ হেক্টৰ	২০ হেক্টৰ	২০ হেক্টৰ
সমৃদ্ধকৰণ ৰোপণ					
পোনপটীয়া ৰোপণ					
মধ্যকালীন কৰ্মসূচী					

উৎস : বন বিভাগৰ বিষয়া আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

তালিকা-১০ (খ) : নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ বনোন্নয়নৰ বছৰেকীয়া লক্ষ্য
(বছৰ-৬-১০)

নিৰাময়	২০২১	২০২২	২০২৩	২০২৪	২০২৫
প্রাকৃতিকভাৱে পুনৰ সৃজনত সহযোগিতা (ৰোপণৰ স্থান ব্যৱধানসহ)	২০ হেক্টৰ	২০ হেক্টৰ	২০ হেক্টৰ	২০ হেক্টৰ	২০ হেক্টৰ
খণ্ডৰোপণ					
নিম, আমলখি, মছৱা বহেৰা, সিঁচা (ভেষজ উদ্ভিদ)	২০ হেক্টৰ	২০ হেক্টৰ	২০ হেক্টৰ	২০ হেক্টৰ	২০ হেক্টৰ
সমৃদ্ধকৰণ ৰোপণ	১০ হেক্টৰ	১০ হেক্টৰ	১০ হেক্টৰ	১০ হেক্টৰ	১০ হেক্টৰ
পোনপটীয়া ৰোপণ					
মধ্যকালীন কৰ্মসূচী					

উৎস : বন বিভাগৰ বিষয়া আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

৯.৪.১ নাৰ্ছাৰী উন্নয়ন পৰিকল্পনা

নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ নাৰ্ছাৰী উন্নয়ন পৰিকল্পনা তলত উল্লিখিত নাৰ্ছাৰীৰ প্ৰকাৰসমূহৰ ওপৰত
নিৰ্ভৰশীল :

- ক) জে এফ এম চি নাৰ্ছাৰী (বিভাগীয় নাৰ্ছাৰী সহিত)
খ) অন্যান্য নাৰ্ছাৰী— আত্মসহায়ক গোট আৰু ব্যক্তিগত

বিতং বৰ্ণনা তলত দিয়াৰ দৰে

জে এফ এম চি নাৰ্ছাৰী

নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ নাৰ্ছাৰী সম্পৰ্কত তলৰ তালিকাখনত বিতংভাৱে দিয়া হৈছে। ইয়াত জে এফ এম চি কামত জড়িত বিভাগীয় নাৰ্ছাৰীও অন্তৰ্ভুক্ত।

তালিকা-১১ (ক) : নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ জে এফ এম চি নাৰ্ছাৰীসমূহ

নাৰ্ছাৰীৰ অৱস্থান	প্ৰজাতি	উন্নয়নৰ বছৰ	উৎপাদিত পুলিৰ পৰিমাণ	মন্তব্য
লালমাটি	কদম, শিলিখা, গমাৰি, শাল, আম, আমলখি, অৰ্জুন আদি	২০১৩-১৪	১ লাখৰ ওপৰত	

উৎস : বন বিভাগৰ বিষয়া আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

অন্যান্য নাৰ্ছাৰী

নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ ওচৰৰ অন্যান্য নাৰ্ছাৰীৰ বিষয়ে তলত বৰ্ণনা কৰা হৈছে :

তালিকা-১১ (খ) : নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ ওচৰৰ অন্যান্য নাৰ্ছাৰীসমূহ

নাৰ্ছাৰীৰ অৱস্থান	প্ৰজাতি	উন্নয়নৰ বছৰ	উৎপাদিত পুলিৰ পৰিমাণ	মন্তব্য
জে এফ এম চিৰ ওচৰত অন্য কোনো নাৰ্ছাৰী পোৱা নগ'ল				

উৎস : বন বিভাগৰ বিষয়া আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

৯.৪.২ প্ৰতিপালন পৰিকল্পনা — ১০ বছৰ

নাহৰগাঁও জে এফ এম চিত নতুনকৈ ৰোপণ কৰা উদ্ভিদসমূহৰ প্ৰতিপালন পৰিকল্পনা তলত দিয়া হ'ল
: এই পৰিকল্পনাই দহ বছৰ সময় সামৰি লৈছে।

(ক) কাঠ প্ৰজাতি

তালিকা-১২ (ক) : নাহৰগাঁও জে এফ এম চিত কাঠখৰি ৰোপণৰ প্ৰতিপালন পৰিকল্পনা

বছৰ	নিৰাময়
২০১৬-২০২৫	নিৰণি, লতাকটা, মাটি চপোৱা, ব্যৱধান সঠিক কৰা, খালীঠাই পূৰ কৰা

উৎস : বন বিভাগৰ বিষয়া আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

(খ) বাঁহ

তালিকা-১২ (খ) : নাহৰগাঁও জে এফ এম চিত বাঁহ ৰোপণৰ প্ৰতিপালন পৰিকল্পনা

বছৰ	নিৰাময়
২০১৬-২০২৫	নিৰণি, লতাকটা, মাটি চপোৱা, ব্যৱধান সঠিক কৰা, খালীঠাই পূৰ কৰা

উৎস : বন বিভাগৰ বিষয়া আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

(গ) ইক্ষন খৰি ৰোপণ

তালিকা-১২ (গ) : নাহৰগাঁও জে এফ এম চিত ইন্ধন খৰি ৰোপণৰ প্ৰতিপালন পৰিকল্পনা

বছৰ	নিৰাময়
২০১৬-২০২৫	নিৰণি, মাটি চপোৱা, খালীঠাই পূৰ কৰা

উৎস : বন বিভাগৰ বিষয়া আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

(গ) এন টি এফ পি/ঔষধি উদ্ভিদ

তালিকা-১২ (ঘ) : নাহৰগাঁও জে এফ এম চিত এন টি এফ পি/ঔষধি উদ্ভিদ ৰোপণৰ প্ৰতিপালন পৰিকল্পনা

বছৰ	নিৰাময়
২০১৬-২৫	নিৰণি, মাটি চপোৱা, ব্যৱধান সঠিক কৰা, খালীঠাই পূৰ কৰা

উৎস : বন বিভাগৰ বিষয়া আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

৯.৪.৩ অন্যান্য কৰ্ম আঁচনি পৰিকল্পনা

নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ বাবে পৰিকল্পিত অন্যান্য কৰ্মসূচীসমূহ তলত দিয়া হ'ল :

তালিকা-১৩ : নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ অন্যান্য কৰ্ম আঁচনি

কৰ্ম আঁচনি	প্ৰয়োজনীয়তা	দায়িত্ব হয়/ নহয়	মাহ/ বছৰ	কালি (হেক্টৰ)
বন-বাত নিৰণি	হয়	জে এফ এম চি	এপ্ৰিল-ছেপ্টে	বৰ্তমানৰ আৰু ভৱিষ্যতে সৃষ্টি কৰিবলগীয়া এলেকা
মাটি চপোৱা	হয়	জে এফ এম চি	জানু-ফেব্ৰু	
খালীঠাই পূৰণ	হয়	জে এফ এম চি	এপ্ৰিল-জুলাই	
বৃক্ষৰোপণ	হয়	জে এফ এম চি	এপ্ৰিল-জুলাই	
পশুচাৰণ পৰীক্ষা	হয়	জে এফ এম চি	জানু-ডিচে	

উৎস : বন বিভাগৰ বিষয়া আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

৯.৪.৪ বিপণন কাৰ্যকলাপ

নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ বিপণনৰ বাবে নিম্নোক্ত পৰিকল্পনা কৰা হৈছে :

ক) নাৰ্ছাৰী

খ) কাঠখৰি

গ) বহনক্ষম উৎপাদন উন্নয়ন

৯.৫ প্ৰত্যাশিত সুফল

এই উপ-বিভাগত নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ সদস্যসকলৰ দ্বাৰা বনাঞ্চল সুৰক্ষাৰ ফলত পোৱা সুফলসমূহ আৰু সেইবিলাকৰ বিতৰণৰ পদ্ধতি আলোচনা কৰা হৈছে।

৯.৫.১ কাঠ আৰু ঘাঁহৰ পৰা প্ৰত্যাশিত সুফল

নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ উপৰোক্ত বিষয়সমূহ তলৰ তালিকাত উল্লেখ কৰা হ'ল। বনোন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ অধীনত সদস্যসকলৰ দ্বাৰা সুৰক্ষাৰ কাৰ্যৰ বাবে এই সুফলসমূহ প্ৰত্যাশা কৰা হৈছে।

তালিকা-১৪ : নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ সদস্যসকলৰ দ্বাৰা বনাঞ্চল সুৰক্ষাৰ জৰিয়তে প্ৰত্যাশিত সুফলসমূহ

সামগ্ৰী	মাহ	বছৰ নিৰ্দেশনা	পৰিমাণ
কাঠখৰি	অক্টোবৰ-ফেব্ৰুৱাৰী	৭ ম-১০ম বছৰ	২০০০ কুইণ্টল
ঘৰৰ বাবে কাঠ	ডিচেম্বৰ-ফেব্ৰুৱাৰী	২০শ বছৰ	২০০০ কিউবিক ফুট
ব্যৱহাৰৰ বাবে সৰু কাঠ			
বাঁহ	নৱে-মাৰ্চ	৪ৰ্থ বছৰ	১০০০ডাল
খুঁটা			
বনাঞ্চলৰ গছ-ঘাঁহৰ পৰা পশুখাদ্য	অক্টো-মাৰ্চ	১ম বছৰ	১০০০ কিঃগ্ৰাঃ
এন টি এফ পি	এপ্ৰিল-ডিচেম্বৰ	১ম বছৰ	১০০০ কেজি
মজুৰি	৩০০ টকা প্ৰতিজনৰ		
অন্যান্য———			

উৎস : বন বিভাগৰ বিষয়া আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

৯.৫.২ অংশীদাৰিত্ব

নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ সদস্যসকলৰ বাবে অংশীদাৰিত্ব কাৰ্যসূচীৰ লাভালাভ তলত নিৰ্দেশ কৰা হৈছে।

তালিকা-১৫ : নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ অংশীদাৰিত্ব কাৰ্যসূচী

পদ্ধতি	বিষয়
সমভাৱে বিতৰণ	কাঠ, কাঠখৰি, বাঁহ আদি
সদস্যসকলৰ দ্বাৰা মুক্তভাৱে সংগ্ৰহ	ঘাঁহ, এন টি এফ পি
অন্য পদ্ধতি	উৎপাদন বৃদ্ধি পদ্ধতিৰ বাবে এখন সূচী

উৎস : বন বিভাগৰ বিষয়া আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

১০। প্ৰয়োগৰ কৌশল, সময়সীমা আৰু বাজেট

১০.১.১ নিয়ম আৰু দায়বদ্ধতা

তিনিটা উপ-পৰিকল্পনা ক্ৰমে জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা, গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা আৰু বন উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ বাবে নিয়ম আৰু দায়বদ্ধতা প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। প্ৰত্যেকটো উপ-পৰিকল্পনাৰ বাবে পৃথক পৃথককৈ প্ৰস্তুত কৰা নিয়ম আৰু দায়বদ্ধতা তলত উল্লেখ কৰা হ'ল।

জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা

অংশীদাৰ	পৰিকল্পনা	কৰ্মশক্তি	প্ৰশিক্ষণ	পুঁজি	উৎপাদন আৰু মূল্য সংযোজন	বিপণন	এম এণ্ড ই
জে এফ এম চি		✓	✓		✓	✓	
এন জি অ'		✓	✓		✓	✓	
দক্ষতা সংস্থা		✓	✓		✓		
বন বিভাগ		✓	✓			✓	
সংশ্লিষ্ট বিভাগ		✓	✓				

গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা

অংশীদাৰ	জেএফএমচি	বনবিভাগ	সংশ্লিষ্ট বিভাগ	এন জি অ'	প্ৰশিক্ষণ প্ৰতিষ্ঠা	ভাৰত চৰকাৰ/কৰ্প'ৰেট
সৌৰশক্তি		✓	✓			✓
সৌৰ, হাইব্ৰীড ষ্ট্ৰীট লাইট		✓	✓			✓
সিঞ্চন জলসিঞ্চন		✓	✓		✓	✓
বন্ধন গেছ		✓			✓	✓
পাৱাৰ পাম্প		✓	✓			✓
প্ৰশিক্ষণ কেন্দ্ৰ		✓			✓	✓
সামূহিক সভাঘৰ আৰু জেএফএমচি কাৰ্যালয়		✓	✓			
পথ		✓	✓			
জল আৰু অনাময়		✓	✓			✓
বিদ্যালয়						
স্বাস্থ্য আন্তঃগাঁথনি		✓	✓		✓	✓
জৈৱিক কৃষি/ কেঁচু সাৰ		✓	✓		✓	✓

বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা

অংশীদাৰ	জেএফএমচি	বন বিভাগ	সংশ্লিষ্ট বিভাগ	এন জি অ'	প্ৰশিক্ষণ প্ৰতিষ্ঠান	জিলা প্ৰশাসন
বন সুৰক্ষা		✓				✓
বন্যপ্ৰাণী সুৰক্ষা		✓	✓		✓	
বাসস্থান উন্নয়ন		✓	✓		✓	
নাৰ্ছৰী উন্নয়ন		✓			✓	
জলাশয় সংৰক্ষণ		✓				✓
বন্যপ্ৰাণী-মানুহ সংঘাত		✓				
চৰণীয়া স্থান নিয়ন্ত্ৰণ		✓	✓			
পৰিৱেশ-পৰ্যটন		✓	✓			

১০.২ বিত্ত আৰু বাজেট

তিনিটা উপ-পৰিকল্পনা জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা, গাঁও পৰিকল্পনা আৰু বন উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ বাৰ্ষিক প্ৰয়োজন অনুসৰি ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ বাজেট প্ৰস্তুত কৰা হৈছে।

একত্ৰিকৰণ তালিকা তলত উল্লেখ কৰণ হ'ল—

ক্রমিক নং	পৰিকল্পনা	মুঠ ধন (টকাত)	মন্তব্য
১	জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা		
২	গ্ৰাম্য উন্নয়ন পৰিকল্পনা		
৩	বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা		
	মুঠ		

জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা

ক্রমিক নং	কামৰ বিৱৰণ	মুঠ ধনৰাশি (টকাত)	মন্তব্য
১	দক্ষতা উন্নয়ন আৰু প্ৰশিক্ষণ		
২	দুগ্ধ উৎপাদন		
৩	মৎস্য পালন, হাঁহ-কুকুৰা পালন		
৪	কম্পিউটাৰ		
৫	বাণিজ্য আৰু ব্যৱসায়		
৬	হস্তশিল্প		
৭	যন্ত্ৰপাতি		
৮	মূল্য সংযোজন আৰু প্ৰমাণ-পত্ৰকৰণ		
৯	পেকিজিং আৰু মাৰ্কেটিং		
১০	শিক্ষামূলক ভ্ৰমণ		
১১	আত্মসহায়ক গোট/যুটীয়া দায়বদ্ধ গোট/ক্লাষ্টাৰ গঠন আৰু ঋণ		
	মুঠ		

বাৰ্ষিক গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা

ক্রমিক নং	কামৰ বিৱৰণ	মুঠ খনৰাশি (টকাত)	মন্তব্য
১	সৌৰশক্তি		
২	সৌৰ, হাইব্রীড ষ্ট্ৰীটলাইট		
৩	সিঞ্চন জনসিঞ্চন		
৪	ৰক্ষন গেছ		
৫	পাৰাৰ পাম্প		
৬	প্ৰশিক্ষণ কেন্দ্ৰ		
৭	সামূহিক সভাঘৰ আৰু জে এফ এম চি কাৰ্যালয়		দুটা সামূহিক সভাঘৰ, এটা জেএফএমচি কাঃ
৮	পথ		
৯	জল আৰু অনাময়		
১০	বিদ্যালয়		এখন মেৰামতি
১১	স্বাস্থ্য আন্তঃগাঁথনি		
১২	জৈৱিক কৃষি / কেঁচুসাৰ		
	মুঠ		

বাৰ্ষিক বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা

ক্রমিক নং	কামৰ বিৱৰণ	মুঠ খনৰাশি (টকাত)	মন্তব্য
১	০.২৫ হেক্টৰ নাৰ্ছাৰী		কম্পা আঁচনিৰ অধীনত দহ বছৰ পৰিচালনা
২	১০ হেক্টৰ কাঠখৰি ৰোপণ		কেৱল সৃজনৰ বাবে
৩	জলাশয় নিষ্কাশন		
৪	বন্যপ্ৰাণী আক্ৰমণ প্ৰতিৰোধ বাহিনী		
৫	শস্য বীমা		
৬	জীৱন বীমা		
৭	পশুধন বীমা		
	মুঠ		

১০.৩ কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা আৰু কৌশল :

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ লক্ষ্যত উপনীত হোৱাৰ বাবে তিনিওটা উপ-পৰিকল্পনা মূলতঃ গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা, বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ কিছুমান হুস্কালীন আৰু দীৰ্ঘকালীন কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা কৌশল থাকিব লাগিব। হুস্কালীন কৌশল ০-৫ বছৰৰ বাবে আৰু দীৰ্ঘকালীন কৌশল ৫-১০ বছৰৰ বাবে গ্ৰহণ কৰিব লাগে।

জীৱিকা উন্নয়ন কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা :

জীৱিকা কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা তিনিটা ভাগত ভগাব পাৰি— দক্ষতা, উৎপাদন আৰু বিপণন-মূল্য সংযোজন। বাইজৰ বাবে প্ৰথমে অতিশয় দৰকাৰী দক্ষতা। দক্ষতাৰ প্ৰয়োজন মূল পৰ্যায় আৰু অগ্ৰগতি পৰ্যায় হিচাপে চাব পাৰি। এবাৰ বাণিজ্য আৰু দক্ষতাৰ প্ৰয়োজন পূৰণ হোৱাৰ পাছত পুৰুষ-মহিলা সকলোৰে বাবে পৰ্যায়ক্ৰমে মূল দক্ষতা এবছৰৰ ভিতৰত প্ৰদান কৰিব লাগে। এই সময়ছোৱাত কিছু প্ৰশিক্ষাৰ্থীয়ে উৎপাদন আৰম্ভ কৰিব পাৰে। গুণগত মান আৰু মূল্যৰ ক্ষেত্ৰত উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ বজাৰযোগ্য মূল্যায়ন আৰু ব্ৰেণ্ড সৃষ্টি কৰিবৰ বাবে উৎপাদিত সামগ্ৰীসমূহ উপলব্ধ বজাৰলৈ নিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে।

গাঁও উন্নয়ন কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা :

গাঁও উন্নয়ন কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনাক হ্ৰস্বকালীন আৰু দীৰ্ঘকালীন দুভাগত ভগাব পাৰি। হ্ৰস্বকালীন পদক্ষেপত সৌৰ বিদ্যুতৰ ব্যৱস্থা, এল পি জি সংযোগ, ৰাজহুৱা সভাঘৰ আৰু প্ৰশিক্ষণ গৃহ নিৰ্মাণ, পানী, অনাময় ব্যৱস্থাৰ উপলব্ধতা আদিক সামৰি ল'ব লাগে। কৃষি উৎপাদন বৃদ্ধিৰ বাবে জলসিঞ্চন, শক্তিচালিত পাম্প আদি সঁজুলিৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে।

বন উন্নয়ন কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা : বন উন্নয়ন কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা হ্ৰস্বকালীন পৰিকল্পনা আৰু দীৰ্ঘকালীন পৰিকল্পনাৰে গঠিত। হ্ৰস্বকালীন পৰিকল্পনাৰ ভিতৰত বন সুৰক্ষা স্কেৱাডৰ গঠন আৰু সুৰক্ষা, নাৰ্ছাৰী উন্নয়ন, জলাশয়ৰ পৰা বালি আঁতৰ কৰা, বন্যপ্ৰাণীৰ উপদ্ৰৱ প্ৰতিৰোধী স্কেৱাড, টঙীঘৰ নিৰ্মাণ আৰু খৰিৰ বাবে গছ ৰোপণ আদি অন্তৰ্ভুক্ত। দীৰ্ঘকালীন পৰিকল্পনাৰ ভিতৰত বৃক্ষৰোপণ, শস্যৰ উন্নতি আৰু বাসস্থান উন্নতি সামৰি লোৱা হৈছে।

১০.৪ প্ৰতিষ্ঠান নিৰ্মাণ, নেটৱৰ্কিং আৰু অংশীদাৰিত্ব

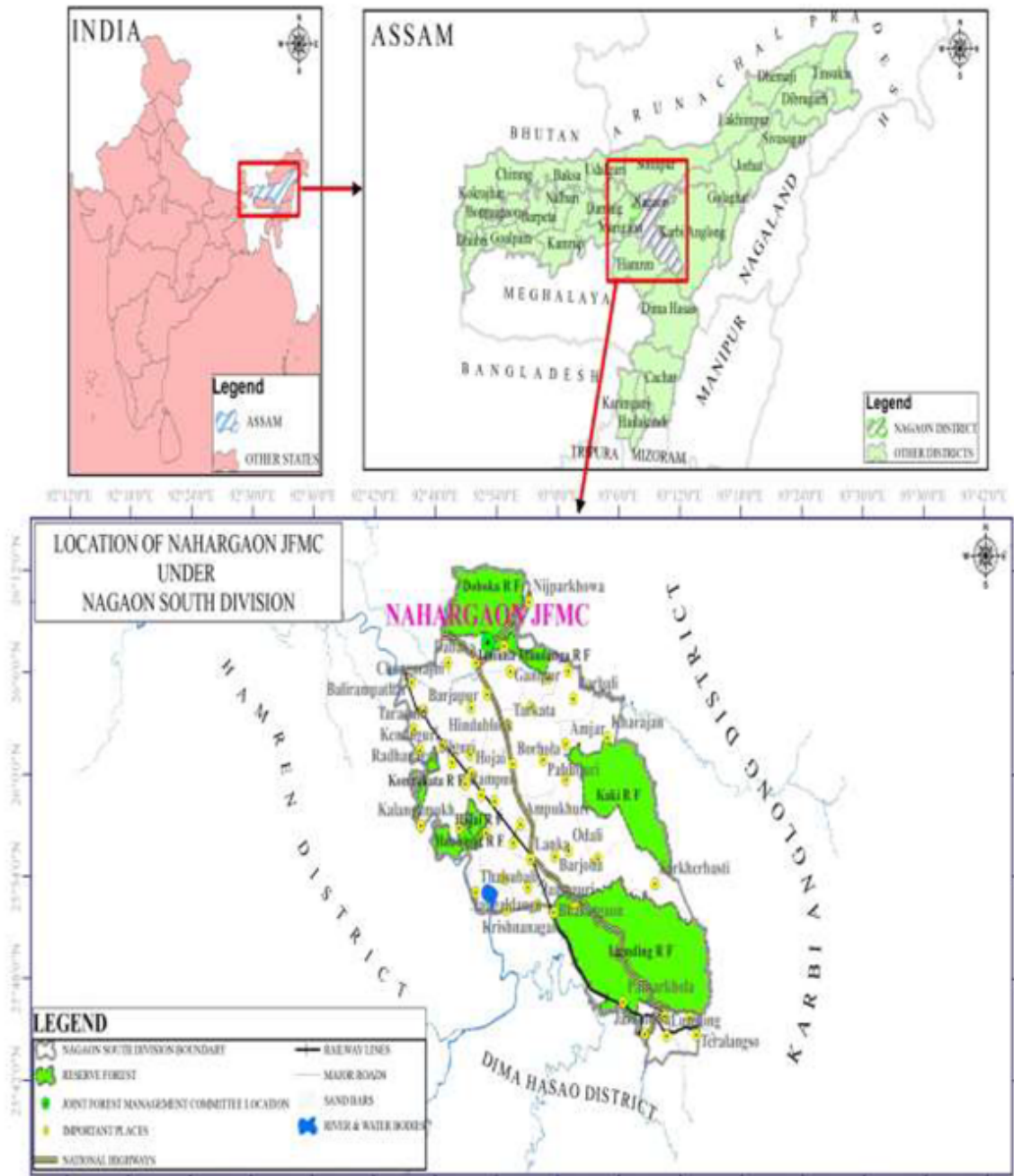
যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতি (জে এফ এম চি) : আন্তঃগাঁথনিৰ সম্পদ সৃষ্টি আৰু গাঁও আৰু বনভূমি উন্নয়নৰ কাৰণে সমল কেন্দ্ৰ হিচাপে জে এফ এম চিক গঢ়ি তুলিব লাগিব। প্ৰস্তাৱিত জে এফ এম চি কাৰ্যালয়ত ৰাজহুৱা সভাগৃহৰ লগতে আধুনিক সা-সুবিধা যেনে কম্পিউটাৰ, টিভি, জেনেৰেটৰ আদি থাকিব লাগিব। কম্পিউটাৰ ব্যৱহাৰ, তথ্য/হিচাপ ৰখা আৰু আপডেট কৰা আদি কামৰ বাবে প্ৰশিক্ষণ কাৰ্যসূচীৰ জৰিয়তে জে এফ এম চি সদস্যসকলৰ দক্ষতা বৃদ্ধি কৰিব লাগে। জে এফ এম চি কাৰ্যালয়টো সমল কেন্দ্ৰ আৰু প্ৰশিক্ষণ কেন্দ্ৰলৈ উন্নত কৰিব লাগে। জে এফ এম চিৰ সদস্যসকলৰ নেটৱৰ্কিং দক্ষতা উন্নত কৰা আৰু চৰকাৰী আঁচনি সন্দৰ্ভত সজাগতা গঢ়াৰ ব্যৱস্থা কৰাৰ লগতে অংশীদাৰিত্বৰ বিষয়ে তথ্য প্ৰদান কৰিব লাগে।

পৰিশিষ্ট তালিকা

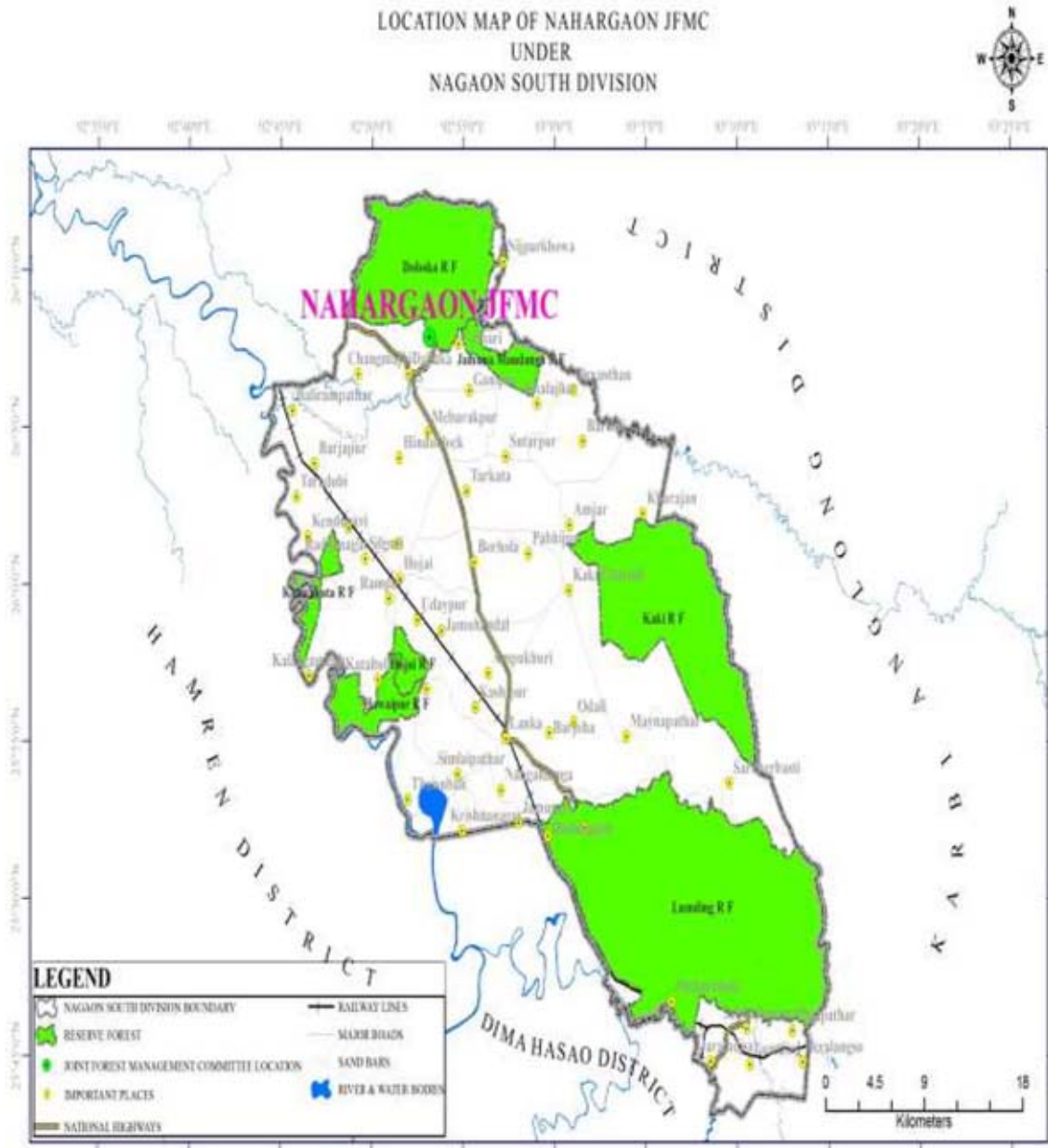
পৰিশিষ্ট নম্বৰ	শিৰোনাম
i (ক)	ভাৰতত জে এফ এম চিৰ অৱস্থান মানচিত্ৰ
i (খ)	নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ অৱস্থান মানচিত্ৰ
ii	জে এফ এম চিলৈ যাব পৰা ব্যৱস্থা
iii (ক)	জে এফ এম চিৰ পঞ্জীয়ন প্ৰমাণ-পত্ৰ
iii (খ)	বুজাবুজিৰ চুক্তি/প্ৰস্তাৱৰ প্ৰতিলিপি
iv	নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ কাৰ্যকৰী সদস্যসকল
v	নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ কাৰ্যকৰী সদস্যসকলৰ দলীয় আলোকচিত্ৰ
vi	পি আৰ এ আৰু এফ জি ডিৰ সময়ত উপস্থিত সদস্যৰ তালিকা (স্বাক্ষৰ তালিকা)
vii (ক)	নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ সম্প্ৰদায়ৰ মানচিত্ৰ
vii (খ)	নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ সম্পদ মানচিত্ৰ
vii (গ)	নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ দুৰ্যোগ মানচিত্ৰ
vii (ঘ)	ভেন ডায়েগ্ৰাম
viii	প্ৰাৰম্ভিক কাৰ্যসূচী
ix (ক)	নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ প্ৰশিক্ষণ তালিকা (প্ৰস্তাৱিত)
x	আলোকচিত্ৰ
xi	জি পি এছ স্থানাংক

পৰিশেষ — I (ক)

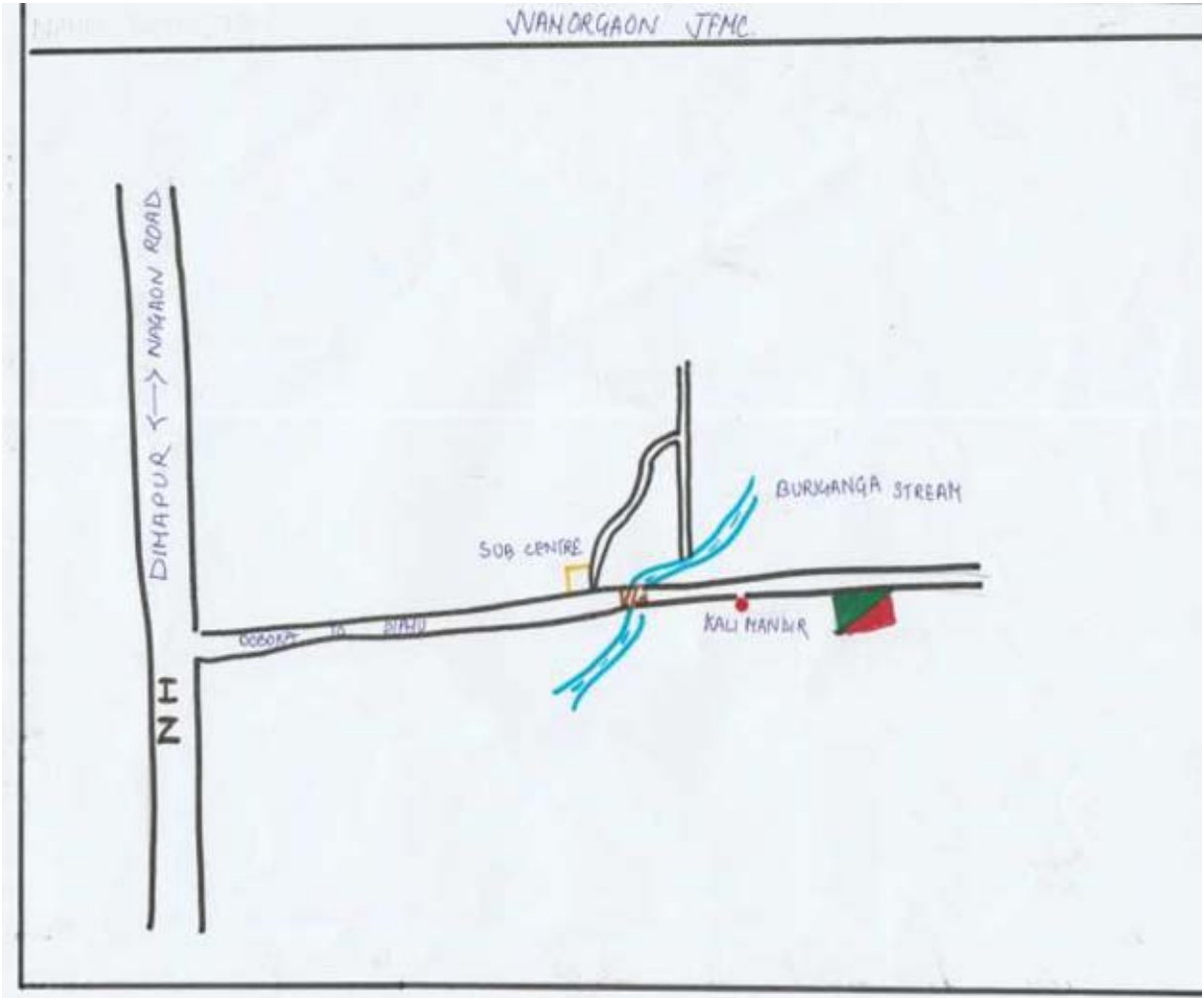
ভাৰত জে এফ এম চিৰ অৱস্থান মানচিত্ৰ

পৰিশিষ্ট— I (খ)
 নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ অৱস্থান মানচিত্ৰ

পরিশিষ্ট— II
জে এফ এম চিলে যাব পৰা ব্যৱস্থা

পৰিশিষ্ট— III (ক)
জে এফ এম চিৰ পঞ্জীয়ন প্ৰমাণ-পত্ৰ

Government of Assam
Department of Environment & Forests
Office of the Divisional Forest Officer
Nagaon South Division, Hojai.

Renewal No.NS/BJFMC/16/6778

Dated:02-04-2016

RENEWAL OF REGISTRATION OF JOINT FOREST MANAGEMENT COMMITTEE

The Nahorgaon Joint Forest Management Committee Registered under Jamuna Valley Range, Doboka within the jurisdiction of Nagaon South Division, Hojai in Nagaon District vide Registration No.NAC/NS/03 Dt. 22/2/05 is hereby renewed in the office of the Divisional Forest Officer, Nagaon South Division, Hojai for the year 2016-17.

The renewal of registration of the committee has been done to facilitate implementation of forestry related projects under the scheme APFBC Society.

(S.Rahman, AFS)
Divisional Forest Officer
Nagaon South Division, Hojai
Nagaon South Division
Hojai

পৰিশিষ্ট— III (খ)
বুজাবুজিৰ চুক্তি/প্ৰস্তাৱৰ প্ৰতিলিপি

FORMAT OF AGREEMENT TO BE EXECUTED BETWEEN
THE JOINT FOREST MANAGEMENT COMMITTEE AND
DIVISIONAL FOREST OFFICER OF THE RESPECTIVE FIELD IMPLEMENTATION UNIT

ARTICLES OF AGREEMENT

Agreement No: & Date (To be filled up by the Divisional Forest Officer)

1. This deed of Agreement made in the form of Agreement on the 1st day of July 2015 between the Divisional Forest Officer Nahargam, South, Division, Forest, Department of Forest, Assam on behalf of the Project Implementation Unit of the Assam Project on Forest and Biodiversity Conservation Society (APFBCS; hereinafter referred to as the First Party) and the President, Treasurer and Member Secretary of the Executive Committee duly elected by the General Body of the Nahargam Joint Forest Management Committee Village Nahargam P.O. Daboka Panchayat Sutargam Block Dimakonda Sub-Division Hojai District Nahargam (Hereinafter referred to as the Second Party) to execute the project works under the Assam Project on Forest and Biodiversity Conservation (APFBC; hereinafter referred to as Project Works) on the following terms and conditions for proper protection and development of the Forest(s)/ Plantation(s) assigned to this committee as per the schedule given hereunder.

SCHEDULE:

- a. Name of the Joint Forest Management Committee Nahargam JFMC
b. District Nahargam
c. Division Nahargam South division.
d. Range J.V. Range, Daboka.
e. Section
f. Beat
g. Block, Compartment No:
h. Area (Ha) 40 Hect.
i. Boundary:

North Hill East Barhula Juni
South Teak plantation West Kallichora

- j. Pictorial Map showing JFMC area (not to scale)

Contd...

2. Disbursement of funds:

- i. The Second Party shall open a Joint Current Account in the name of 'Forestry Account and Community Account' in any Nationalized Commercial Banks, as per the guidelines prescribed in the APFBC Society's Operational Manual, JFMC & EDC Manual as annexed herewith and as per the amendments made in it from time to time by the First Party.
- ii. The First party in consultation with the Circle Conservator shall nominate an Officer not below the rank of Forester-I for opening and operating the Joint Account in the name of 'Forestry Account' as per the guidelines prescribed in the APFBC Operational Manual and/ or JFMC&EDC Manual as annexed herewith and as per amendments made in it from time to time by the First Party.
- iii. Payment of necessary funds to the Second Party shall be released by the First Party as per the guidelines prescribed in the APFBC Society' Operational Manual as annexed herewith and as per the amendments made in it from time to time by the First Party.

3. Maintenance of Accounts:

- i. The second party shall maintain separate accounts for all expenditure incurred out of the fund provided from time to time for execution of Project works. Such Accounts shall be made available to the First Party or Project Implementation Unit or its authorized representatives for the purpose for inspection. The First Party shall be responsible for submission of expenditure statement and also necessary records to the PMU, as per the guidelines prescribed in the APFBC Society's Operational Manual, JFMC & EDC Manual as annexed herewith and as per the amendments made in it from time to time by the First Party.
- ii. The First Party and also the Second Party shall have to maintain a register where all relevant data of civil works and inputs receipt records etc. shall be maintained properly. The register shall be kept open for all inspecting officers related to the implementation of the APFBC
- iii. In case of any event of misuse of funds, the First Party shall have right to stop operation of the Bank Accounts of the Second Party and to be followed by enquiry as may be deemed proper by the First Party.

4. Completion of Project work:

- i. The Project Work shall be completed within the time frame of the annual action plan prepared as per the guidelines prescribed in the APFBC Society's Operational Manual, JFMC & EDC Manual as annexed herewith and as per the amendments made in it from time to time by the First Party.

5. Duties and responsibilities of the First party

- i. The First party in consultation with the respective Circle Conservator shall demarcate the forest area, where the Second Party shall be allowed to undertake all the project activities and discharge all the responsibilities as per the guidelines

Contd.....

- prescribed in the APFBC's JFMC & EDC Manual, as annexed herewith and as per the amendments made in it from time to time by the First Party.
- ii. The First Party shall ensure that the activities of the Second Party are in accordance with the guidelines prescribed in the APFBC Society's Operational Manual and JFMC & EDC Manual, other rules, instructions and directions of Government of India and Government of Assam in force.
  - iii. Until such time as the Second Party can undertake the task, any Forest Officer not below the rank of the Range Officer, as nominated by the First Party, shall prepare estimates for works.
  - iv. The First Party in consultation with the PMU, APFBC Society shall impart training to Joint Forest Management Committee members on aspects of Forest Management including basic inventory collection, management planning, map interpretation, silviculture, nursery raising, grafting of HYV, etc.
  - v. The First Party shall have the right to instruct to stop or suspend any activity at any stage if there is any deviation from the specification prescribed in the APFBC Society's Operational Manual, JFMC & EDC Manual as annexed herewith and as per amendments made in it from time to time by the First Party, or violation of any of the terms of this agreement and demand recovery of its payments.
6. Duties and responsibilities of the Second Party:
- i. Apart from observing all the duties and responsibilities as prescribed in the APFBC Society's Operational Manual, JFMC & EDC Manual as annexed herewith and as per the amendments made in it from time to time by the First Party; the Second Party shall be responsible to manage and implement all the decisions of the Joint Forest Management Committee.
  - ii. The Second Party shall be responsible for maintaining the record of the proceedings and other documents like Chequebooks, joint Account, Minutes Book, Executive Committee Resolution book, Annual Plan, Micro-plan and Estimates for Works etc.
  - iii. The Second Party shall assign duties and responsibilities to the members and may constitute sub-committees as needed with a view to ensure implementation of the Joint Forest Management Committee micro-plan and for effective discharge of their prescribed duties and responsibilities.
  - iv. The Second Party in consultation with the General Body shall evolve methodology on all issues relating to membership, conflict resolution, encroachments, customary rights and benefit sharing.
  - v. The Second Party shall prepare a Micro Plan for Project Works as per the guidelines prescribed in the APFBC Society's Operational Manual, JFMC & EDC Manual as annexed herewith and as per the amendments made in it from time to time by the First Party.
  - vi. It shall be the responsibility of the Second Party to account for and manage the funds and other resources received from the Government, other source and the funds internally generated, in accordance with sound financial standards and practices.
  - vii. The Second Party shall identify and fix the responsibility on the members of the Joint Forest Management Committee who commit specific offences like grazing

Contd.....

in the Forest and plantation areas, non-cooperation and disobedience towards decisions of the General Body and Executive committee and inflict Penalties as per the guidelines prescribed in the APFBC Society's Operational Manual, JPMC & EDC Manual as annexed herewith and as per the amendments made in it from time to time by the First Party

- viii. The Second Party shall ensure that the procurements are made as specified in the Procurement Procedure Manual of the APFBC Society as provided by the First Party and also as per the guidelines prescribed in the APFBC Society's Operational Manual, as annexed herewith and as per the amendments made in it from time to time by the First Party.
- ix. The Second Party shall be responsible for bringing any discrepancy or irregularity to the notice of the representative of the First Party
- x. The Second Party shall abide by the technical suggestion/ direction of the First Party or his representatives.
- xi. The Second Party shall ensure that there is no mis-utilization of the fund during execution of the Project Works.
- xii. The Second Party shall pay all duties, taxes and other levies payable against procurement of inputs.
- xiii. The Second Party shall exercise its rights under this agreement in such manner as to protect the interests of the French Development Agency and First Party
- xiv. The second party shall be responsible for maintenance and security of the property / equipment, if any supplied to individuals / communities as part of the project and ensures the same is not mis-utilized.

7. Dispute Settlement:

During execution of work, any dispute arises between the two parties, relating to any aspect of this agreement, the parties shall first attempt to settle the dispute through mutual and amicable consultation. If the dispute, is not settled through such consultation, the matter may be referred for arbitration to the Chairman of the DACC

Signature of the First Party (Officers of the Forest Department, Assam.)

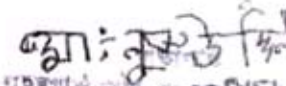
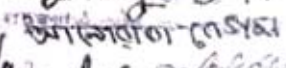
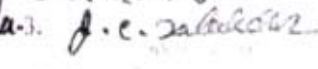
Sl.No.	Name & Designation	Signature
1.	(Divisional Forest Officer)	
2.	(Forest Range Officer)	

Divisional Forest Officer
Nagaoe Sub-Division
Hojai

FOREST-RANGE OFFICER
J.V. Range, Jooxai

Signature of the Second Party (Members of the Committee)

Name & Address :

	Name & Address	Signature
1.	(President) Md. Nur udodin	
2.	(Treasurer) Anwara Begum	
3.	(Member-Secretary) Jyoti Ch. Talak	
	Ndar. J.V. Range, Daboga	

Contd...

Signature of Witnesses

Name & Address :	Signature
1. <i>ଶ୍ରୀ: ପ୍ରଦୀପ ଲାଲ</i>	1. <i>Sree: Pradip Laskar</i>
2. <i>" ସାବିତ୍ରୀ ଚନ୍ଦ୍ର</i>	2. <i>[Signature]</i>
3. <i>ଆସିଲ୍ ଉଲ୍ ହୁସେନ</i>	3. <i>[Signature]</i>
4. <i>ଶ୍ରୀ: ନିରାଳା</i>	<i>[Signature]</i>
5. <i>" ସୁଧାଂଶୁ ଚନ୍ଦ୍ର</i>	<i>[Signature]</i>
6. <i>" ଜ୍ଞାନୀ ଚନ୍ଦ୍ର</i>	<i>[Signature]</i>
7. <i>" ଶ୍ରୀ: ହୃଦୟ</i>	<i>[Signature]</i>
8. <i>" ଆସିଲ୍ ଉଲ୍ ହୁସେନ</i>	<i>[Signature]</i>
9. <i>" ସାବିତ୍ରୀ ଚନ୍ଦ୍ର</i>	<i>[Signature]</i>
10. <i>" ଶ୍ରୀ: ହୃଦୟ</i>	<i>[Signature]</i>
11. <i>" ଶ୍ରୀ: ନିରାଳା</i>	<i>[Signature]</i>
12. <i>ସାବିତ୍ରୀ ଚନ୍ଦ୍ର</i>	<i>[Signature]</i>
13. <i>ଶ୍ରୀ: ନିରାଳା</i>	<i>[Signature]</i>
14. <i>ଶ୍ରୀ: ନିରାଳା</i>	<i>[Signature]</i>
15. <i>ଶ୍ରୀ: ନିରାଳା</i>	<i>[Signature]</i>
16. <i>ଶ୍ରୀ: ନିରାଳା</i>	<i>[Signature]</i>
17. <i>ଶ୍ରୀ: ନିରାଳା</i>	<i>[Signature]</i>
18. <i>ଶ୍ରୀ: ନିରାଳା</i>	<i>[Signature]</i>
19. <i>ଶ୍ରୀ: ନିରାଳା</i>	<i>[Signature]</i>
20. <i>ଶ୍ରୀ: ନିରାଳା</i>	<i>[Signature]</i>
21. <i>ଶ୍ରୀ: ନିରାଳା</i>	<i>[Signature]</i>
22. <i>ଶ୍ରୀ: ନିରାଳା</i>	<i>[Signature]</i>
23. <i>ଶ୍ରୀ: ନିରାଳା</i>	<i>[Signature]</i>
24. <i>ଶ୍ରୀ: ନିରାଳା</i>	<i>[Signature]</i>
25. <i>ଶ୍ରୀ: ନିରାଳା</i>	<i>[Signature]</i>
26. <i>ଶ୍ରୀ: ନିରାଳା</i>	<i>[Signature]</i>
27. <i>ଶ୍ରୀ: ନିରାଳା</i>	<i>[Signature]</i>
28. <i>ଶ୍ରୀ: ନିରାଳା</i>	<i>[Signature]</i>
29. <i>ଶ୍ରୀ: ନିରାଳା</i>	<i>[Signature]</i>
30. <i>ଶ୍ରୀ: ନିରାଳା</i>	<i>[Signature]</i>

Contd...

Signature of Witnesses
Name & Address :

Signature

25	1. স্রী চন্দ্র দাস নাহরগাঁও ¹		
26	2. মোঃ মোঃ বাহিনা নাহরগাঁও ²	-	আবুল কালাম
27	3. মোঃ জুলেখা বেগম নাহরগাঁও ³	-	মিঃ জুলেখা বেগম
28	" আমজাদ হুসেন নাহরগাঁও ⁴		মোঃ হুসেন
29	স্রী সুর্য সিকদার - নাহরগাঁও ⁵		সুর্য সিকদার
30	মোঃ মোঃ হুমায়ুন কামালী নাহরগাঁও ⁶	-	মোঃ হুমায়ুন কামালী
31	মিঃ মঃ মঃ মঃ বেগম নাহরগাঁও ⁷		মিঃ মঃ মঃ মঃ
32	" সুলতান বেগম - নাহরগাঁও ⁸		সুলতান বেগম
33	" আমজাদ বেগম - নাহরগাঁও ⁹	-	আমজাদ বেগম
34	মোঃ মঃ মঃ মঃ নাহরগাঁও ¹⁰	-	মোঃ মঃ মঃ মঃ
35	মিঃ মঃ মঃ মঃ বেগম নাহরগাঁও ¹¹	-	মিঃ মঃ মঃ মঃ
36	মোঃ মঃ মঃ মঃ - নাহরগাঁও ¹²	-	মোঃ মঃ মঃ মঃ
37	মোঃ মঃ মঃ মঃ নাহরগাঁও ¹³		মোঃ মঃ মঃ মঃ
38	" মোঃ মঃ মঃ মঃ নাহরগাঁও ¹⁴	-	মোঃ মঃ মঃ মঃ
39	" আমজাদ মঃ মঃ - নাহরগাঁও ¹⁵	-	আমজাদ মঃ মঃ
40	" মঃ মঃ মঃ মঃ - এ	-	মঃ মঃ মঃ মঃ
41	মিঃ মঃ মঃ মঃ মঃ - এ		মিঃ মঃ মঃ মঃ
42	" মঃ মঃ মঃ মঃ - এ		মঃ মঃ মঃ মঃ
43	" মঃ মঃ মঃ মঃ - এ		মঃ মঃ মঃ মঃ
44	" মঃ মঃ মঃ মঃ - এ		মঃ মঃ মঃ মঃ
45	Md. Ashik Uddin		Ashik Uddin

Contd...

Signature

Signature of witnesses.

Name & Address.

No.	Name & Address	Signature
46	শ্রী: কুমার চন্দ্র - মাহলাগাতি	শ্রী: কুমার চন্দ্র
47	" শ্রী: কুমার - " -	শ্রী: কুমার
48	শ্রী: কুমার - " -	শ্রী: কুমার
49	শ্রী: কুমার - " -	শ্রী: কুমার
50	শ্রী: কুমার - " -	শ্রী: কুমার
51	" শ্রী: কুমার - " -	শ্রী: কুমার
52	" শ্রী: কুমার - " -	শ্রী: কুমার
53	" শ্রী: কুমার - " -	শ্রী: কুমার
54	শ্রী: কুমার - " -	শ্রী: কুমার
55	শ্রী: কুমার - " -	শ্রী: কুমার
56	" শ্রী: কুমার - " -	শ্রী: কুমার
57	" শ্রী: কুমার - " -	শ্রী: কুমার
58	" শ্রী: কুমার - " -	শ্রী: কুমার
59	" শ্রী: কুমার - " -	শ্রী: কুমার
60	" শ্রী: কুমার - " -	শ্রী: কুমার
61	" শ্রী: কুমার - " -	শ্রী: কুমার
62	" শ্রী: কুমার - " -	শ্রী: কুমার
63	" শ্রী: কুমার - " -	শ্রী: কুমার
64	" শ্রী: কুমার - " -	শ্রী: কুমার
65	" শ্রী: কুমার - " -	শ্রী: কুমার
66	" শ্রী: কুমার - " -	শ্রী: কুমার
67	" শ্রী: কুমার - " -	শ্রী: কুমার
68	" শ্রী: কুমার - " -	শ্রী: কুমার
69	" শ্রী: কুমার - " -	শ্রী: কুমার
70	" শ্রী: কুমার - " -	শ্রী: কুমার

Contd...

Signature of witnesses.		Signature	
Name & Address			
73	ଆବୁଲ କାଦର - ନାହାନ୍ଦ ଗାଁ	RTI	Abdul Karim
74	ଆ. କାମଲ - ଏ		Abdul Karim
75	ମିରାଜୁରାମ ଆକା - ଏ		ମିରାଜୁରାମ ଆକା
76	ଆମନଲ ହକ - ଏ		ଆମନଲ ହକ
77	ନୁର୍ ହକ୍ ଶେଖ - ଏ		ନୁର୍ ହକ୍ ଶେଖ
78	କାଚି ରାମ ରାୟ - ଏ		Kachi Ram Ray
79	ଆଦିଲ ରାୟ - ଏ		ଆଦିଲ ରାୟ
80	ହୁସେନ କାଦର - ଏ		ଆ - ହୁସେନ କାଦର
81	ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ (କାଦର) କାଦର - ଏ		ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ (କାଦର) କାଦର
82	ମି. ଆ. ହାମାସ - ଏ		ଆ. ହାମାସ
83	" ଆବୁ କାଦର - ଏ		ଆବୁ କାଦର
84	" ମାୟାକାମଲ ରାୟ - ଏ		ମାୟାକାମଲ ରାୟ
85	" କାଦର ହକ୍ - ଏ		କାଦର ହକ୍
86	" ଆଦିଲ ରାୟ - ଏ		ଆଦିଲ ରାୟ
87	" ମିରାଜୁରାମ ହକ୍ - ଏ		ମିରାଜୁରାମ ହକ୍
88	" ଆବୁଲ କାଦର - ଏ		ଆବୁଲ କାଦର
89	ହାସିନା କାଦର - ଏ		ହାସିନା କାଦର
90	ମି. (କାଦର) ଆକା - ଏ		ମି. (କାଦର) ଆକା
91	ଆ. କାଦର - ଏ		ଆ. କାଦର
92	ଆବୁଲ କାଦର - ଏ		ଆବୁଲ କାଦର
93	ଆ. କାଦର - ଏ		ଆ. କାଦର
94	କାଦର ରାୟ - ଏ		କାଦର ରାୟ
95	ଆ. କାଦର - ଏ		ଆ. କାଦର
96	ଆ. କାଦର - ଏ		ଆ. କାଦର
	ଆ. କାଦର - ଏ		ଆ. କାଦର

Contd...

B.N=26°08'50.0"
E=092°53'33.7"

N=26°08'55.1"
E=092°53'20.0"

20Ha

Nahargaur J.F.M.e

N=26°08'
E=092°53'

N=26°08'40.1"
E=092°53'21.1"

ଶ୍ରୀ: କୁମ୍ଭିକା
ମହାଶୟ
ସମ୍ପ୍ରଦାୟ (ପ୍ରାୟ ୧୯୭୦)

Contd...

সামগ্ৰী সভা-

স্থান:- মাহুগাঁও কমিটি স্থান ।

তাৰিখ:- ২৮/০৬/২০১৫

বিষয়:- নিৰ্বাচন ৬ বছৰত

সভাৰ সন্মতি অনুসৰি:-

- ১/ সচিবালয়ৰ গঠন কৰা
- ২/ সৰ্ব্বমুঠ ৩০জন সদস্য
- ৩/ মাহুগাঁও JFMC ৰ প্ৰাক্তন সভাপতি - প্ৰধান সভাপতি ।
- ৪/ সভাপতি
- ৫/ সচিবালয়ৰ গঠন ৩ বছৰত

উপস্থিত সদস্যৰ নাম:-

- ১/ শ্ৰী: জে. এছ. বৰুৱা
- ২/ Md. Asim Uddin
- ৩/ শ্ৰী: জে. এছ. বৰুৱা
- ৪/ শ্ৰী: অমল কামৰূপ
- ৫/ শ্ৰী: অমল কামৰূপ
- ৬/ শ্ৰী: অমল কামৰূপ
- ৭/ শ্ৰী: অমল কামৰূপ
- ৮/ শ্ৰী: অমল কামৰূপ
- ৯/ শ্ৰী: অমল কামৰূপ
- ১০/ শ্ৰী: অমল কামৰূপ
- ১১/ শ্ৰী: অমল কামৰূপ
- ১২/ শ্ৰী: অমল কামৰূপ

তাৰিখ: ২৮/০৬/২০১৫ তাৰিখ মাহুগাঁও কমিটি স্থানত মাহুগাঁও

JFMC ৰ-ৰূপে কাৰ্যকৰী সভা-সমিতি কৰা হয়। সৰ্বমুঠ ৩০জন সদস্য
সচিবালয়-ৰূপে কৰা উঠিলে গাৰু-সৰ্বমুঠ ৩০জন সদস্য কৰা কমিটি
সভাৰ সন্মতি কৰি উঠিলে কৰা উঠিলে কৰা উঠিলে কৰা উঠিলে।

গাৰু-সৰ্বমুঠ ৩০জন সদস্য কৰা উঠিলে কৰা উঠিলে কৰা উঠিলে।
২য় পৰ্যায়:- গাৰু-সৰ্বমুঠ ৩০জন সদস্য কৰা উঠিলে কৰা উঠিলে কৰা উঠিলে।
মাহুগাঁও JFMC ৰ-ৰূপে কৰা উঠিলে কৰা উঠিলে কৰা উঠিলে।
Account প্ৰধান-কৰা।

Contd...

୧୩୩୩୩୩୩୩୩୩

୧୩୩୩୩୩୩୩୩୩

୩୨ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ :- ଘାଣ୍ଟିତ ଅତିକ୍ରମ ଓ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀ

franch project ଓ ବ୍ୟାପକ ବିକାଶ
ପ୍ରକଳ୍ପ J.F.M.C. ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
ଘାଣ୍ଟିତ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ।

୩୩ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ :- ଘାଣ୍ଟିତ ଅତିକ୍ରମ ଓ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀ
ଘାଣ୍ଟିତ ଅତିକ୍ରମ ଓ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
ଘାଣ୍ଟିତ ଅତିକ୍ରମ ଓ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
ଘାଣ୍ଟିତ ଅତିକ୍ରମ ଓ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
ଘାଣ୍ଟିତ ଅତିକ୍ରମ ଓ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ।

୩୩ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ :- ଘାଣ୍ଟିତ ଅତିକ୍ରମ ଓ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀ
ଘାଣ୍ଟିତ ଅତିକ୍ରମ ଓ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
ଘାଣ୍ଟିତ ଅତିକ୍ରମ ଓ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
ଘାଣ୍ଟିତ ଅତିକ୍ରମ ଓ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
ଘାଣ୍ଟିତ ଅତିକ୍ରମ ଓ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
ଘାଣ୍ଟିତ ଅତିକ୍ରମ ଓ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
ଘାଣ୍ଟିତ ଅତିକ୍ରମ ଓ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ

Contd...

পৰিশিষ্ট— IV

নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ কাৰ্যকৰী সদস্যসকল

নাহৰগাঁও JFMC
JOMONA VALLY Range Office
DIVISION-HOJAI

ক্রমিক নং	নাম	পিতা	স্বাক্ষৰ নং
১/	শ্ৰী: কুন্তল টোপন (১৪) X. পুৰন্দ (সহায়তা)	শ্ৰী: নৰায়ণ গোস্বামী	৪৪৭৬২১২৭৩৭
২/	শ্ৰী: শ্ৰীদীপক বৰুৱা (৬৫) (সহায়তা)	শ্ৰী: শ্ৰীমন্ত লক্ষণ	
৩/	শ্ৰী: জ্ঞানবিক জোহাৰ (২৫) (সহায়তা) III	শ্ৰী: জোহাৰ মিতাল	৪৪৭৪৪৭০৪৬৬
৪/	শ্ৰী: অক্ষয় টোপন (২৪) II	শ্ৰী: সুধাংশু	৪৪৭৬৬০৭২৭০
৫/	শ্ৰী: জোহা টোপন (৫৫) II	শ্ৰী: জোহা শ্ৰী: অক্ষয়	৭৫৭৭৭৬২১০০
৬/	শ্ৰী: জোহা অক্ষয় (২৪) II	শ্ৰী: জোহা অক্ষয়	৭৬৭৪৭২৭১৫৪
৭/	শ্ৰী: জোহা জোহা (৩২) II	শ্ৰী: জোহা জোহা	
৮/	শ্ৰী: জোহা জোহা (২৪) IX	শ্ৰী: জোহা জোহা	৭০৪৪৪৪৪৪০
৯/	শ্ৰী: জোহা জোহা (৩৫) II	শ্ৰী: জোহা জোহা	৭০৪৬৭৭৭৬৭৭
১০/	শ্ৰী: জোহা জোহা (২৭) II	শ্ৰী: জোহা জোহা	৭৪৭৬১৫৫৫৪৭
১১/	শ্ৰী: জোহা জোহা (২০) II	শ্ৰী: জোহা জোহা	৭৫০৪৭৭৭৭৭৭
১২/	শ্ৰী: জোহা জোহা (৩২) II	শ্ৰী: জোহা জোহা	৪৪০৪০৬৩৬৪৩
১৩/	শ্ৰী: জোহা জোহা (২২) II	শ্ৰী: জোহা জোহা	৭৪৬৫৭৭১৬২৭
১৪/	শ্ৰী: জোহা জোহা (৩৫) II	শ্ৰী: জোহা জোহা	

Kutesubullin
President
Nancraun Joint Forest
Management Committee

পৰিশিষ্ট— V

নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ কাৰ্যকৰী সদস্যসকলৰ দলীয় আলোকচিত্ৰ

বাঁওফালৰ পৰা বহি : ১) কুতুবুদ্দিন (সভাপতি) ২) চফিকুৰ ৰহমান (উপ-সভাপতি) ৩) মানিক আহমেদ (বিত্ত সম্পাদক) সদস্যসকল : ৪) ছামছুন নেহাৰ ৫) জুলেখা বেগম ৬) মিনাৰা বেগম, বাঁওফালৰ পৰা থিয় হৈ : ৭) ছামচুল হক ৮) নুৰউদ্দিন ৯) লক্ষ্মীৰাম লক্ষৰ ১০) দিলীপ গাঁওখোৱা ১১) আব্দুল ৰহিম ১২) আলাউদ্দিন, ১৩) আমিনা বেগম ১৪) প্ৰদীপ বৰুৱা (ফটোত অনুপস্থিত)

পৰিশিষ্ট— VI

এফ জি ডিৰ সময়ত উপস্থিত সদস্যৰ তালিকা (স্বাক্ষৰ তালিকা)

25/3/17

FGD (NAHARGOAN)

venue - Community Hall

S.No	Name	Designation / Add.	Ph no	Sig.
1)	গোবিন্দ চন্দ্ৰ	নাহাৰগাঁও		
2)	গোবিন্দ চন্দ্ৰ	??		
3)	গোবিন্দ চন্দ্ৰ	??		
4)	গোবিন্দ চন্দ্ৰ	??		
5)	শ্ৰী: ব্ৰজেন চন্দ্ৰ	President	8875219732	Signature
6)	Pradip Baruah	Member Secy	9435319959	Signature
7)	শ্ৰী: কামেশ্বৰ চন্দ্ৰ	নাহাৰগাঁও	3401210134	Signature
8)	শ্ৰী: কামেশ্বৰ চন্দ্ৰ	নাহাৰগাঁও		
6)	Mad. Sanyasuli	Nahargam	8876609270	Signature
7)	গোবিন্দ চন্দ্ৰ	নাহাৰগাঁও		
8)	গোবিন্দ চন্দ্ৰ	নাহাৰগাঁও		
9)	গোবিন্দ চন্দ্ৰ	Do.	0472 886003	
10)	A2222	Do.	8877777734	
11)	কামেশ্বৰ	Do.	7085423035	
12)	MANMAN	Do.		
13)	Pradip Baruah	Nahargam	8522844157	
14)	গোবিন্দ চন্দ্ৰ	Do.		
15)	গোবিন্দ চন্দ্ৰ	Do.		
16)	গোবিন্দ চন্দ্ৰ	Do.		
17)	শ্ৰী: ব্ৰজেন চন্দ্ৰ	Do.		
18)	শ্ৰী: ব্ৰজেন চন্দ্ৰ	Do.		
19)	শ্ৰী: ব্ৰজেন চন্দ্ৰ	নাহাৰগাঁও	7896260627	
20)	Shakha Begum	নাহাৰগাঁও	9864410615	
21)	বেহাৰ	নাহাৰগাঁও		
22)	A. Rahim	Nahargam	9878927158	A. Rahim
23)	শ্ৰী: কামেশ্বৰ চন্দ্ৰ	নাহাৰগাঁও	7086799677	
24)	শ্ৰী: কামেশ্বৰ চন্দ্ৰ	নাহাৰগাঁও	3474890866	
25)	গোবিন্দ চন্দ্ৰ		9896903908	
26)	Dipya Baruah	Nahargam	7399308232	
27)	গোবিন্দ চন্দ্ৰ	" "		
28)	গোবিন্দ চন্দ্ৰ	" "		
29)	Pradip Baruah	" "	8301048610	
30)	গোবিন্দ চন্দ্ৰ	" "		

Contd...

পি আৰ এৰ সময়ত উপস্থিত সদস্যৰ তালিকা (স্বাক্ষৰ তালিকা)

Sl No	Name	Designation / Add.	Ph. No.	Sign.
31	চাহাবুল হক	৭১ ১১		
32	চাহাবুল হক	৭১ ১১		
33	আব্দুল হক	৭১ ১১		
34	আব্দুল হক	৭১ ১১		
35	আব্দুল হক	৭১ ১১		
36	আব্দুল হক	৭১ ১১		
37	আব্দুল হক	৭১ ১১		
38	আব্দুল হক	৭১ ১১		
39	আব্দুল হক	৭১ ১১		
40	আব্দুল হক	৭১ ১১		
41	আব্দুল হক	৭১ ১১		
42	আব্দুল হক	৭১ ১১		
43	আব্দুল হক	৭১ ১১		
44	আব্দুল হক	৭১ ১১		
45	আব্দুল হক	৭১ ১১		
46	আব্দুল হক	৭১ ১১		
47	আব্দুল হক	৭১ ১১		
48	আব্দুল হক	৭১ ১১		
49	আব্দুল হক	৭১ ১১		
50	আব্দুল হক	৭১ ১১		
51	আব্দুল হক	৭১ ১১		
52	Imran Khan		7636943436	
53	Abdul maki		9707089953	
54	আব্দুল হক		3399844157	
55	আব্দুল হক		9107887455	
56	Sri. Lakti Ram		7086803690	
57	আব্দুল হক			
58	আব্দুল হক			
59	আব্দুল হক			
60	আব্দুল হক			
61	Rosial Islam	RGVN	9854112744	Rosial
62	Ankit & Panch	RGVN		
63	Ankit Karan	RGVN	9857252726	Ankit
64	Muofta Saabir	RGVN	8753075677	

Contd...

PKA

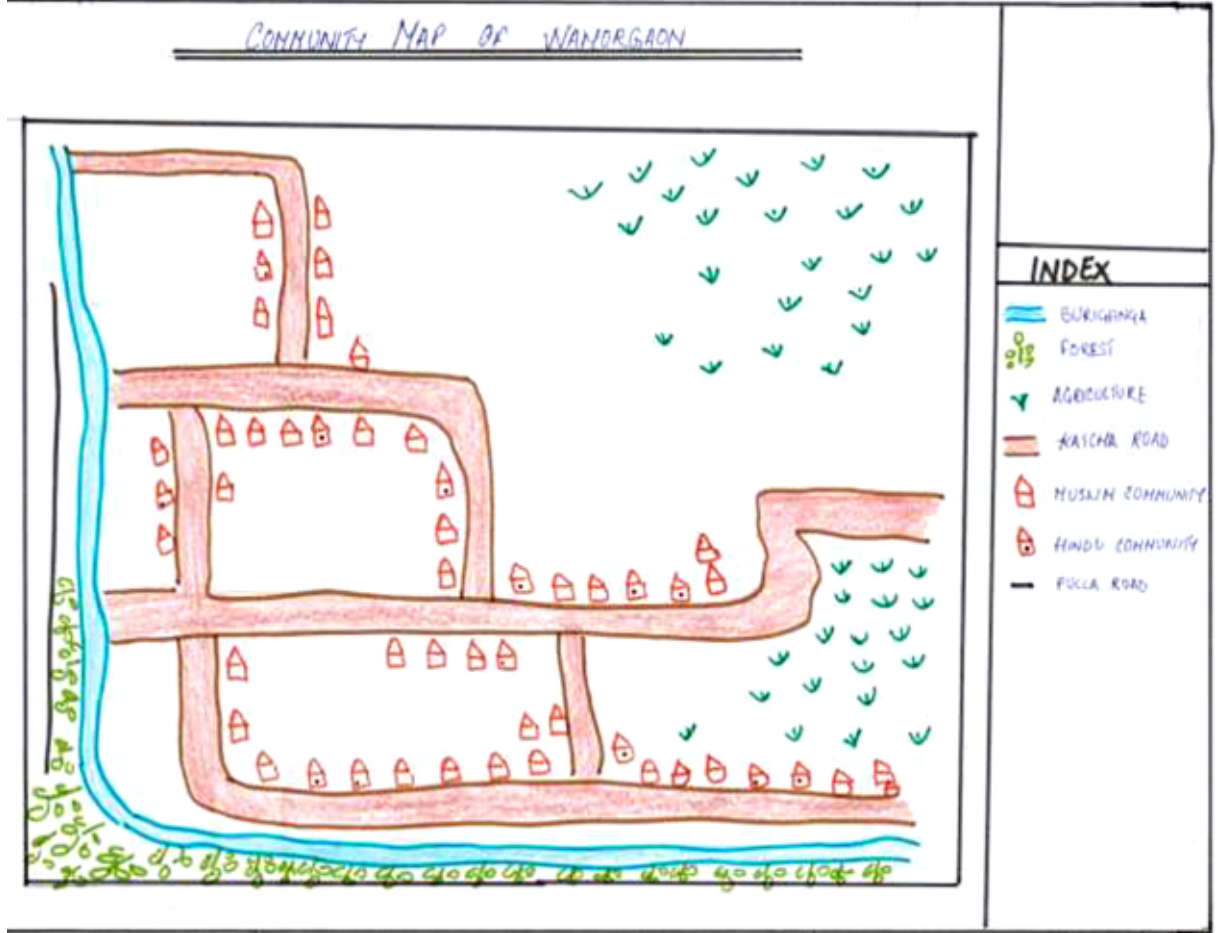
No.	Name	Designation	Ph. No.	Signature
1.	Apurva Kanta	J RGVN	950884246	[Signature]
2.	Ankita Banerjee	RGVN	8822381181	AB
3.	Paradeep Baruah	M/Secretary.	9435319959	[Signature]
4.	Mustafa Sabir Chowdhury	RGVN	8753075677	[Signature]
5.	Robindro Saha	RGVN	985442744	R. Laha
6.	TRISHA BANERJEE			
7.	Sherwal Laskar		8135974808	S.K.
8.	Rahana Begum.		8876035115	R B
9.	Nitumoni Laskar		7087083890	[Signature]
10.	Mitali Laskar		7087083890	
11.	স্নিগ্ধা সান্দ্রা কলিতা		99373399	
12.	JINA WASKAR		11	
13.	Soni. Lakshmi Rani Laskar	Mahar Gion		[Signature]
14.	স্নিগ্ধা সান্দ্রা			
15.	স্নিগ্ধা সান্দ্রা			
16.	স্নিগ্ধা সান্দ্রা			
17.	স্নিগ্ধা সান্দ্রা			
18.	স্নিগ্ধা সান্দ্রা			
19.	MD: KHABIRUZZAMAN	ISLAM		
20.	স্নিগ্ধা সান্দ্রা			
21.	স্নিগ্ধা সান্দ্রা			
22.	স্নিগ্ধা সান্দ্রা			
23.	স্নিগ্ধা সান্দ্রা			
24.	স্নিগ্ধা সান্দ্রা			
25.	Nazmin Begum			
26.	Rumpi Rani Das			
27.	Jumpy Rani Das			
28.				
29.	স্নিগ্ধা সান্দ্রা			
30.	স্নিগ্ধা সান্দ্রা			
31.	স্নিগ্ধা সান্দ্রা			
32.	স্নিগ্ধা সান্দ্রা			
33.	স্নিগ্ধা সান্দ্রা			
34.	TRISHA BANERJEE			
35.	Mel. Sofiane ultri			

Contd...

NAHARGAON (PRA) (16/03/2017)

36/	Jalaka Begum.			
37/	SOSTUN NUSXA			
38/	বিজিত লসিকা			
39/	কুমিল লসিকা			
40/	Garmy Begum			
41/	কুমিল লসিকা			
42/	Selma Begum			
43/	Kutub Uddin	President	8876212937	
44/	Mandur Ahmed	" "	8473890866	
45/	A. Rakim	Member	9678927158	
46/	Ankita Kakati	RGVN		A. Kakati.
47/	Ankita Boruah	RGVN		
48/	Gopal Ch. Dey	RGVN	9864088225	

পৰিশিষ্ট— VII (ক)
নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ সম্প্ৰদায়ৰ মানচিত্ৰ

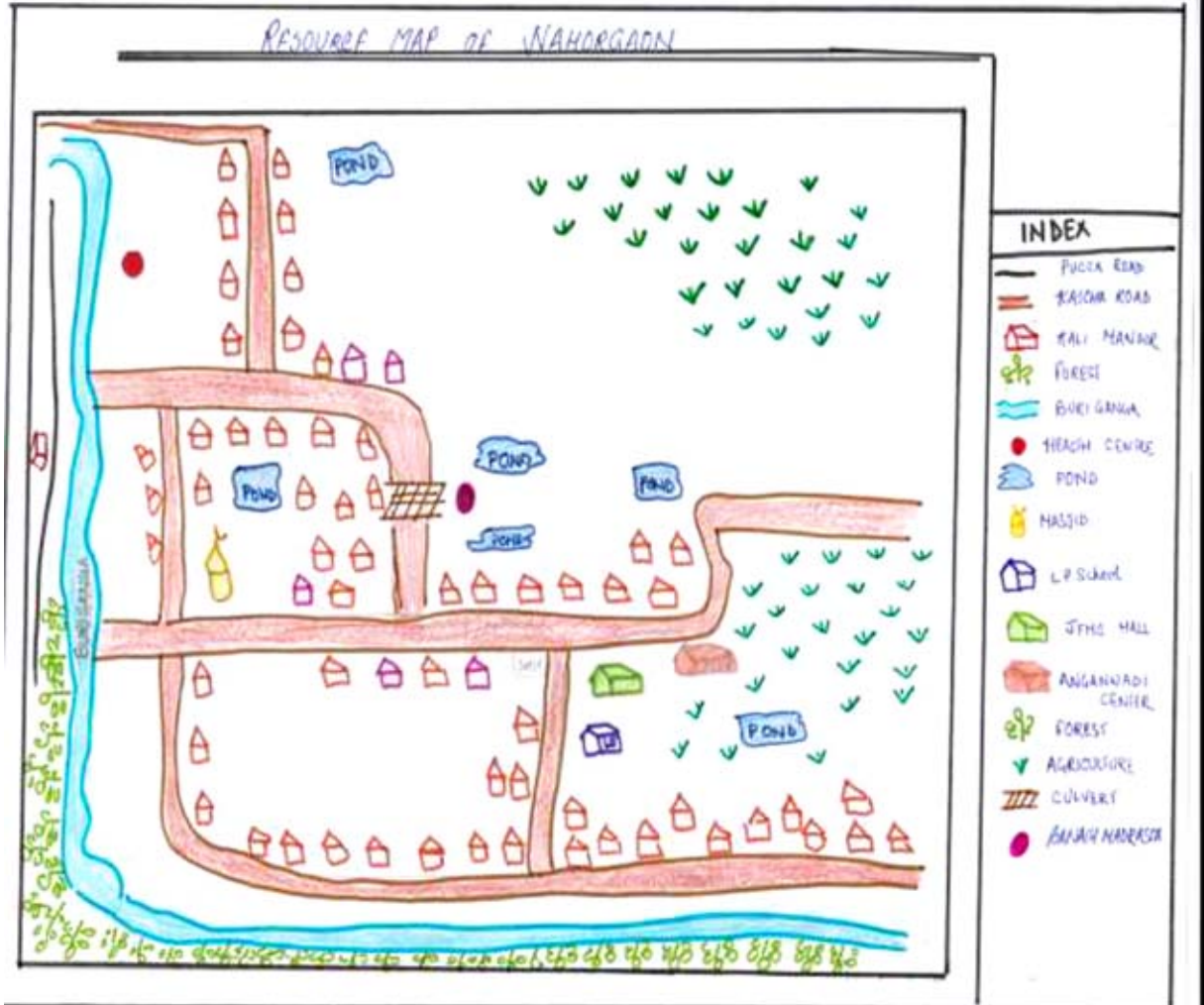

ক্রমিক নং	অংশগ্ৰহণকাৰীৰ নাম	ঠিকনা	দূৰভাষ
১	প্ৰদীপ বৰুৱা		৯৮৩৫৩১৯৯৫৯
২	ৰেহেনা বেগম		৮৮৭৬০৩৫১১৫
৩	মিতালী লক্ষৰ		৭০৮৭০৮৩৮৯০
৪	জয়াবাণী দাস		৯৯৩৭৩৩৯৩১১

**পি আৰ এ মানচিত্ৰায়নৰ সময়ত অংশগ্ৰহণ কৰাসকলৰ বিতং তালিকা পৰিশিষ্টত দিয়া হৈছে।

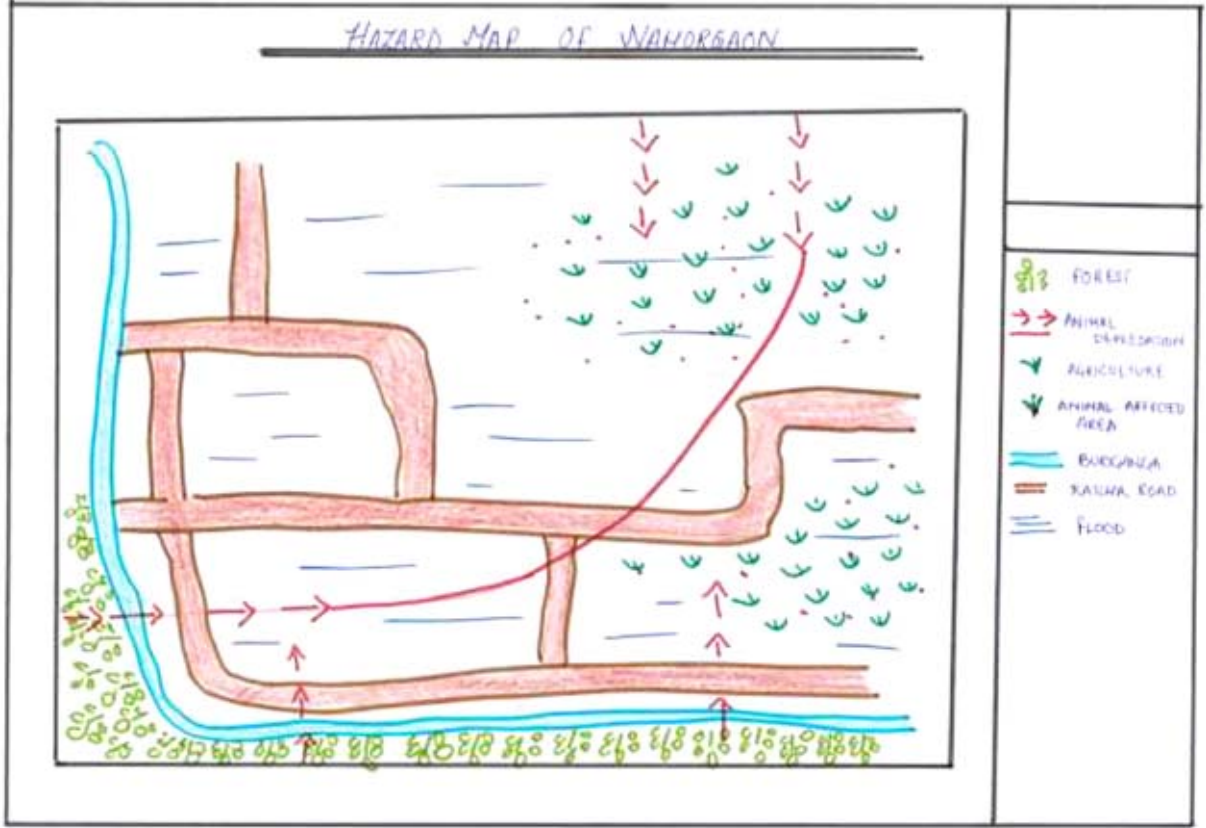
পৰিশিষ্ট— VII (খ)
নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ সম্পদ মানচিত্ৰ

ক্রমিক নং	অংশগ্ৰহণকাৰীৰ নাম	ঠিকনা	দূৰভাষ
১	প্ৰদীপ বৰুৱা		৯৮৩৫৩১৯৯৫৯
২	ৰেহেনা বেগম		৮৮৭৬০৩৫১১৫
৩	মিতালী লক্ষৰ		৭০৮৭০৮৩৮৯০
৪	জয়াৰাণী দাস		৯৯৩৭৩৩৯৩১১

**পি আৰ এ মানচিত্ৰায়নৰ সময়ত অংশগ্ৰহণ কৰাসকলৰ বিতং তালিকা পৰিশিষ্টত দিয়া হৈছে।

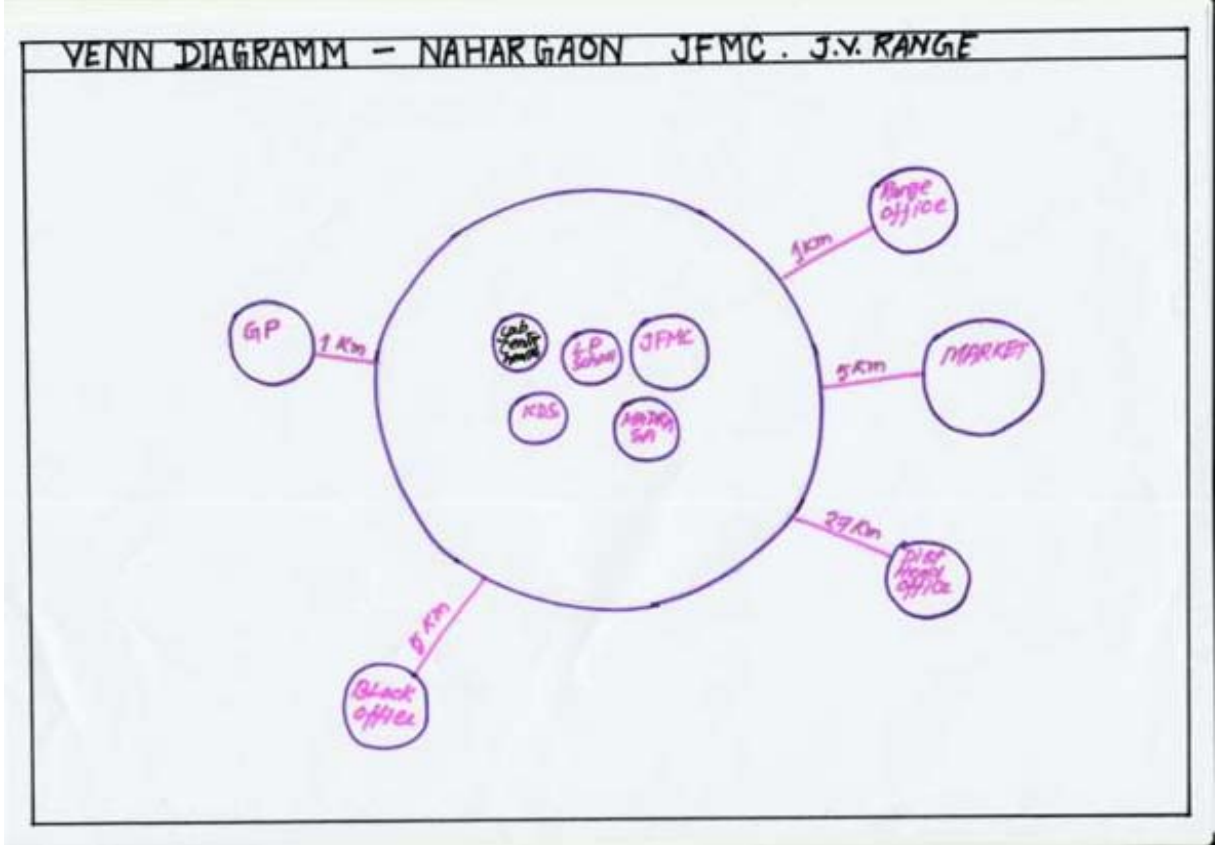
পৰিশিষ্ট— VII (গ)
নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ দুৰ্যোগ মানচিত্ৰ

ক্রমিক নং	অংশগ্ৰহণকাৰীৰ নাম	ঠিকনা	দূৰভাষ
১	প্ৰদীপ বৰুৱা		৯৮৩৫৩১৯৯৫৯
২	ৰেহেনা বেগম		৮৮৭৬০৩৫১১৫
৩	মিতালী লক্ষৰ		৭০৮৭০৮৩৮৯০
৪	জয়াৰাণী দাস		৯৯৩৭৩৩৯৩১১

**পি আৰ এ মানচিত্ৰায়নৰ সময়ত অংশগ্ৰহণ কৰাসকলৰ বিতং তালিকা পৰিশিষ্টত দিয়া হৈছে।

পৰিশিষ্ট— VII (ঘ)
ভেন ডায়েগ্রাম

ক্রমিক নং	অংশগ্রহণকাৰীৰ নাম	ঠিকনা	দূৰভাষ
১	প্ৰদীপ বৰুৱা		৯৮৩৫৩১৯৯৫৯
২	ৰেহেনা বেগম		৮৮৭৬০৩৫১১৫
৩	মিতালী লক্ষৰ		৭০৮৭০৮৩৮৯০
৪	জয়াৰাণী দাস		৯৯৩৭৩৩৯৩১১

**পি আৰ এ মানচিত্ৰায়নৰ সময়ত অংশগ্রহণ কৰাসকলৰ বিতং তালিকা পৰিশিষ্টত দিয়া হৈছে।

পরিশিষ্ট— VIII

প্রাথমিক কার্যসূচী

NAHORGAN EPA			
SI No	Activities	Details	Budget
(1)	JFMC office attached with Community hall and drinking water, Ceiling and Boundary. Wall, Gate, Etc..	JFMC office Size = 12 X 14 feet Location = JFMC Area = 2½ katha. Land belong to JFMC.	6 Lakhs
(2)	Tent House at Community hall	Location = Community Hall. (1) Generator = 1 Nos. (1) Chair = 100 Nos. (2) Gas Stove = 01 Nos. (3) Gas Cylinder = 01 Nos.	1 Lakhs
(3)	Food Bridge	From 36 NH to Masjid Road. Location = Buti Gaon River. Size = 70 X 8 Ft	15, Lakhs
(4)	Bhug Ram Laskar L.P. School Repeating with Toilet.	(1) Door's and windows repeating. (2) Toilet Size = 5 X 10 Ft Location = BRL LP School.	1 Lakhs
(5)	JFMC Masjid. Repeating.	Wall Repeating. Door's & windows repeating	1 Lakhs
(6)	Toilet	Toilet = 10 Nos. Toilet Size = 5 X 10	1 Lakhs

FOREST RANGE OFFICER
J.V. Range, Doboka

Divisional Forest Officer
Nagaon South Division
Hojai

President
Nahorgaon Joint Forest
Management Committee

পৰিশিষ্ট— IX (ক)

নাহৰগাঁও জে এফ এম চিৰ প্ৰশিক্ষণ তালিকা (প্ৰস্তাৱিত)

Name of Paado → Bamboo & Patidoya craft					
No	Name	Guardient Name	Age	Sex	M.No.
1	Piyara Begum	w/o: Abdul Hasib	48	F	967820623
2	Joyrab Nobi	w/o: Rafiq uddin	45	F	8822346821
3	Monwara Begum	" Rafiq uddin	32	F	
4	Ayasha Begum	w/o Abu Sayed.	35	F	
5	Joonita Begum	" Abdul Kadir	48	F	
6	Sajida Begum	" Safiq uddin	36	F	
7	Rahima Begum	w/o Abdul Iqbalik	42	F	
8	Somsua Nchar	" Sikander Ali	42	F	8822795582
9	Piyara Begum	" Faruk Ahmed	23	F	"
10	Hafsa Begum	w/o Nassor Ali	26	F	
11	Fatima Begum	" Hashim Ali	48	F	
12	Moina Begum	w/o Bolai Mia	25	F	
13	Joya Rani Das	w/o Sandoi Das	38	F	
14	Piyara Begum	w/o Abdul Monnan	42	F	
15	Julekha Begum	w/o Abdul Monnan	36	F	9864410615
16	Jahanara Begum	w/o Abdul Haque	20	F	
17	Minnara Begum	w/o Taj uddin	30	F	
18	Safia Begum	w/o Asmat Ali	38	F	
19	Suroton Nessa	w/o Joyrat Abdin	33	F	8486733092
20	Khoiron Nessa	w/o Harzur Rashid	30	F	
21	Husnara Begum	w/o Taj uddin	37	F	
22	Noor Jahan	w/o Abdul Rohim	28	F	
23	Rahena Begum	w/o Fokhor uddin	29	F	
24	Somsua Nchar	w/o Jahangir Alam	27	F	

Divisional Forest Officer
Nehagon South Division
Hojai.

FOREST RANGE OFFICER
IV Range, Dabok

Kutub ussi
President
Nehagon Joint Forest
Management Committee

Contd...

NAME of prado → Jailasing		Page No.		
Name	Name of Guardian	Age	Sex	M.No.
1) MRS. Julekha Begum	Mrs. Ft. Abdul Monnan	32	F	9864410615.
2) Jubada Begum	Father Nizamuddin	18	F	7035072034.
3) Ruza Begum	Mt. Nurul Islam	18	F	9859760342.
4) Jahannara Begum	Abdul Haque	19	F	
5) Saida Begum	Iqubina Bibi	18	F	
6) Ruumpi Rasidas	Sardon Das.	19	F	
7) Rasuma Begum	Father Abdul Monnan	17	F	
8) Khurshida Begum	Father Abdul Rajak	17	F	
9) Shohida Begum	do	18	F	
10) Piyara Begum	Faruk Ahmed	20	F	8822795582.
11) Afsana Begum	Abdul Kalam	16	F	
12) Halima Begum	Jahangir Alam	15	F	
13) Dilara Begum	Abdul Karim	18	F	
14) Monuwara Begum	do	16	F	
15) Roxana Begum	Muson Ali	16	F	
16) Jahannara Begum	Bolai Mia	14	F	
17) Baby Sultana	Mholilur Rahman	17	F	8822325311
18) Ruhona Begum	Sirajuddin	16	F	7086774241.
19) Moira Bibi	Abu Taher.	16	F	8721012187
20) Erada Begum	Ala uddin	18	F	
21) Binu Laskar	Dibyogoty Laskar	21	F	7379308132.
22) Prokima Laskar	Diganta Laskar.	20	F	
23) Nilumoni Laskar	Father Laskar	22	F	
24) Mitali Laskar	Iqbal Laskar.	21	F	
25) Sabita Das	Father Madhab Das.	19	F	
26) Monjuma Begum	Noor Islam.	24	F	
27) Jolekha Begum	Abdul Malek	20	F	
28) Porhama Begum	Fajjul Haque	16	F	
29) Taslima Begum	Afjal Mia	16	F	7896703908
30) Playjana Begum	Mt. Abdul Hajid	18	F	8876436131

FOREST RANGE OFFICER
J.V. Range, Doboka

Divisional Forest Officer
Nagaon South Division
Hojai.

M. Kutubuddin
President
Nahergaon Joint Forest
Management Committee

Contd...

Name of Pado → Computer

Page No.

No	Name	Curdiant	Age	Sex	M.No
1	Binu Laskar	dibyoo dyolikaskar	21	F	17399308232
2	Prolima Laskar	Digonto Laskar	20	F	
3	Nitumonoi Laskar	Mr. Lachiram Laskar	22	F	
4	Mitali Laskar	Mr. Krishno Laskar	21	F	
5	Najmin Begum		17	F	
6	Jmran Husain	Rahim uddin	20	M	
7	Hasina Begum	Mr. Samsul Haque	120		
8	Rehana Begum	Mr. Abdul Kadir	192	F	
9	Mashukur Rahman	Mr. Abu Sayed	19	M	

FOREST RANGE OFFICER
J.V. Ramon, Daboka

Kutub Uddin
President
Nagason Joint Forest
Management Committee

Divisional Forest Officer
Nagaon South Division
Hojai

SL NO

Weaving

Name	Curdiant	Age	Sex	M.No
1) Binu Laskar	Dibyoo dyolikaskar	21	F	7399308232
2) Prolima Laskar	Digonto Laskar	20	F	
3) Mitali Laskar	Krishno Laskar	21	F	
4) Nitumonoi Laskar	Lachiram Laskar	22	F	
5) Binu Laskar			F	
6) Babila Goankhen	Mr. Dipu Goankhen		F	
7) Khewali Laskar	Mr. Pudno Laskar	32	F	

FOREST RANGE OFFICER
J.V. Ramon, Daboka

Kutub Uddin
President
Nagason Joint Forest
Management Committee

Divisional Forest Officer
Nagaon South Division
Hojai

পৰিশিষ্ট— X
আলোকচিত্ৰ

	
সজাগতা আৰু ৰূপায়ণ কাৰ্যসূচী	নিৰ্দিষ্ট গ্ৰুপৰ আলোচনা
	
পি আৰ এ মানচিত্ৰায়ন	পি আৰ এ মানচিত্ৰায়নত গাঁওবাসীৰ অংশগ্ৰহণ
	
নিৰ্দিষ্ট গ্ৰুপৰ আলোচনা	গাঁৱলীয়া পথৰ ভূমিক্ষয়

পৰিশিষ্ট— XI
জি পি এছ স্থানাংক

১। জনস্বাস্থ্য কৰিকৰী বিভাগ	উত্তৰ-২৬°৮'৪২'' পূব-৯২°৫২'৫৯.৬''
২। ৰাজহুৱা সভাঘৰ	উত্তৰ-২৬°১৫'৫২.৯'' পূব-৯২°৫২'৫৯.৬''
৩। প্ৰাথমিক বিদ্যালয়	উত্তৰ-২৬°০৭'৫৩.৭'' পূব-৯২°৫২'৫৯.৫''
৪। মছজিদ	উত্তৰ-২৬°০৭'৫১.৬'' পূব-৯২°৫৩'০৭.৬''
৫। প্ৰৱেশ বিন্দু	উত্তৰ-২৬°০৮'০৩.৮'' পূব-৯২°৫২'৫০.২''
৬। কালী মন্দিৰ	উত্তৰ-২৬°১৬'৪৭'' পূব-৯২°৫২.৫''

List of Beneficiaries of Nahargaon J.F.M.C

Sl. No.	Name of Family Members	Fathers/Husband Name	Age	Sex
1	Abdulak Patuary	Late Basu Miya Patuary	38	Male
2	Julekha Begam	Late Abdul Mannan Patuary	35	Female
3	Abdul Hannan Patuary	Late Basu Miya Patuary	43	Male
4	Abdul Salam Patuary	Late Basu Miya Patuary	48	Male
5	Salima Khatun	Late Safikur Rahman	75	Female
6	Abu Taher	Late Abujan Ali	52	Male
7	Sekandar Ali	Late Abu Miya	55	Male
8	Nizam Uddin	Late Zobar Ali	65	Male
9	Taj Uddin	Md. Ali Hussain	40	Male
10	Kutijan Bibi	Late Saher Ali	60	Female
11	Habibur Rahman	Late Saher Ali	46	M
12	Nur Uddin	Late Ali Ashad	38	M
13	Kutina Begam	Late Basir Uddin	48	Female
14	Refiq Uddin	Late Maklish Uddin	45	M
15	Nur Islam	Md. Abdul Munnan	40	M
16	Abdul Kalam	Late Salamu Tula	52	M
17	Kasim Ali	Md. Idis Ali	45	M
18	Abdul Matin	Md. Idis Ali	40	M
19	Saidul Rahman	Late Abdul Motin	45	M
20	Mofida Khatun	Late Khushid Ali	55	Female
21	Abdul Munnan	Late Idrish Ali	48	M
22	Asmot Ali	Late Idrish Ali	55	M
23	Laili Begam	Late Mainuddin	65	Female
24	Minara Begam	Late Tej Uddin	30	Female
25	Abdul Hasim	Late Rahim Uddin	55	M
26	Khalilur Rahman	Late Samsul Haque	45	M
27	Piyara Begam	Late Samsul Haque	35	Female
28	Nebarun Nesa	Late Lakhar Ali	55	Female
29	Sand Banu	Late Azhor Ali	90	Female
30	Zahera Begam	Lt Gulap Hussan	60	Female
31	Mohibur Rahman	Lt Montaz Ali	45	M
32	Abdul Rashid	Lt. Montaz Ali	65	M
33	Rahima Begam	Lt. Siraj Uddin	80	Female
34	Taj Uddin	Lt. Siraj Uddin	40	M
35	Jugen Laskar	Lt. Sundar Laskar	50	M
36	Jyoti Laskar	Lt. Upendra Laskar	50	Female
37	Radha Gaonkhuwa	Lt. Budu Gaonkhuwa	60	Female
38	Sabitri Laskar	Lt. Sundar Laskar	50	Female
39	Pradip Gaonkhuwa	Lt. Budu Gaonkhuwa	40	M
40	Mirzan Ali	Lt. Mabeswar Ali	80	M
41	Kabul Nesa	Lt. Safiq	90	Female
42	Koton Miya	Lt. Samsul Haque	50	M
43	Bahar Uddin	Lt Katon Miya	35	M
44	Ajima Khatun	Md. Samsul Haque	88	Female
45	Abul Hussain	Md. Samsul Haque	45	M

46	Abdul Karim	Md. Samsul Haque	43	M
47	Moson Ali	Lt. Sukan Ali	42	M
48	Bhaddra Laskar	Lt. Humeswar Laskar	75	
49	Pradip Laskar	Lt. Humeswar Laskar	44	M
50	Abdul Kadir	Lt. Mobatzir Ali	65	M
51	Abdul Razzak	Lt. Rahish Ali	65	M
52	Abdul Haque	Lt. Rahish Ali	60	M
53	Ahmad Ali	Lt. Rahish Ali	45	M
54	Abdul Kadir	Lt. Rahish Ali	42	M
55	Kapil Uddin	Lt. Rahish Ali	35	M
56	Ali Hussain	Lt. Hazi Ator Ali	80	M
57	Nur Alom	Md. Ali Husen	37	M
58	Nur Uddin	Md. Ali Husen	45	M
59	Madhab Ch. Das	Lt Rashmoni Das	80	M
60	Taj Uddin	Lt. Sangsar Ali	50	M
61	Ashab Ali	Lt. Ashab Ali	85	M
62	Abdul Rahman	Lt. Asab Ali	50	M
63	Dil Mahmmad	Lt. Azor Ali	65	M
64	Safia Khatun	Lt. Azor Ali	75	Female
65	Terachand	Abdulla Miya	70	M
66	Majuda Bibi	Lt. Ayob Ali	75	Female
67	Arthi Hussain	Mehersan	32	
68	Azir Uddin	Mehersan	55	M
69	Abdul Zolil	Lt. Sayad Ali	60	M
70	Zamal Uddin	Lt. Sayad Ali	57	M
71	Abdul Samad	Lt. Sayad Ali	40	M
72	Abdul Karim	Lt. Arak Ali	65	M
73	Qutubuddin	Lt. Nosib Ali	60	Female
74	Joynob Banu	Lt. Mofiz Uddin	60	Female
75	Alim Uddin	Lt. Safiqur Rahman	52	M
76	Abdul Manik	Lt. Safiqur Rahman	40	M
77	Ajir Uddin	Lt. Safiqur Rahman	36	M
78	Arshiq Uddin	Lt. Nurut Zamal	32	M
79	Moinuddin	Lt. Nurut Zamal	43	M
80	Safik Uddin	Lt. Nurut Zamal	36	M
81	Rofiq Uddin	Lt. Nurut Zamal	35	M
82	Aman Ullah	Lt. Azar Ali	58	M
83	Romiza Bibi	Lt. Nena Miya	50	Female
84	Ibrahim Ali	Lt. Nena Miya	50	M
85	Ismail Ali	Lt. Nena Miya	40	M
86	Aimuna Bibi	Lt Ab. Latip	80	Female
87	Ab. Rahman	Lt Ab. Latip	45	M
88	Ab. Khayed	Lt. Besa Miya	47	M
89	Saleha Bibi	Lt. Ab. Munnan	45	Female
90	Abu Sahed	Lt. Dewan Ali	55	M
91	Abu Kasim	Lt. Dewan Ali	65	M
		Lt. Montaz Ali	75	M

94	Kaitzan Bibi	Majur Ali	48	Female
95	Ab. Rahim	Lt. Hason Ali	35	M
96	Rahim Uddin	Lt. Ab. Hasim	38	M
97	Minara Begam	Lt Ab. Hasim	45	Female
98	Amina Khatun	Lt Ab. Nur	55	
99	Samsun Nehar	Abdul Hussain	55	
100	Ab. Hussain	Lt. Mahammad Ali	78	M
101	Sayed Ali	Lt. Mahammad Ali	67	M
102	Fatima Begam	Abu Kalam	52	Female
103	Ab. Sattar	Abu Kalam	59	M
104	Ab. Rahman	Abu Kalam	56	M
105	Hafij Ab. Gafur	Abu Kalam	54	M
106	Amina Begam	Suddik Ali	50	Female
107	Hazira Begam	Lt Ab. Kuddus	50	Female
108	Ab. Kadir	Lt. Iman Ali	45	M
109	Morom Ali	Lt. Iman Ali	45	M
110	Nurzahan Begam	Md. Makoi Miya	60	Female
111	Piyara Begam	Makoi Miya	55	Female
112	Samsul Haque	Lt. Sahid Ali	45	M
113	Ab. Wahab	Lt. Mosid Ali	65	M
114	Ab. Miya	Lt. Husan Ali	110	M
115	Ab. Hasim	Lt. Ab. Miya	65	M
116	Ab. Malek	Lt. Ab. Miya	55	M
117	Balai Miya	Balai Miya	70	M
118	Nurwan Bibi	Lt. Ab. Motin	70	Female
119	Renuwala Das	Lt. Sidheswar Das	80	Female

Government of Assam
Department of Environment & Forests
Office of the Divisional Forest Officer
Nagaon South Division, Hojai.

Letter No. FNST/B/APFBC/Micro Plan/17/10988

Dated: 22-12-2017

To

The Executive Director,
RGVN-COMPELO,
Guwahati.

Sub: Submission of Assamese translated Micro Plans (MP) of Nagaon South Divn.-
Nahargaon, Burigaon, Urdhagaon and Akashiganga for Approval.

Ref: Your letter No.RGVN/COMPELO/26883.Date:18/12/17.

Sir,

With reference to the subject cited above, I have the honour to inform you the 4 nos Assamese translated copies of Micro Plans for Nahargaon, Burigaon, Urdhagaon and Akashiganga JFMC dully approved by the undersigned and submitted herewith for favour of your needful action.

It is also inform you that the beneficiary list of the said JFMCs is not found included in the concerned Micro Plans, which may kindly be incorporated before submission of the same to the PD,PMU,APFBC Society.

This is for your kind information and necessary action.

Encl:-4nos Micro Plans:-

- 1.Nahorgaon JFMC
- 2.Urdhagaon JFMC
- 3.Burigaon JFMC
- 4.Akashiganga JFMC

Yours faithfully

(S. Rahman, AFS)
Divisional Forest Officer,
Nagaon, South Division, Hojai.

Memo No. FNST/A/APFBC/Micro Plan/17/2136-37

Dated: 22-12-2017

Copy to :-

1. The Principal Chief Conservator of Forests, Biodiversity and Climate Change & Project Director, PMU, APFBC Society, Punjabari, Guwahati-37 for favour of his kind information and necessary action.
2. The Conservator of Forests , Northern Assam Circle, Tezpur for favour of his kind information and necessary action.

(S. Rahman, AFS)
Divisional Forest Officer,